कविकुलगुरु-कालिदास-संस्कृत-विश्वविद्यालयः, रामटेकम्
Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek
Accredited by **NAAC A+**

वैदर्भी

Volume
XXXII
Oct-Dec 2025
त्रैमासिक चित्रमयी वृत्तपत्रिका
Trimonthly University Newsletter

CFSTT Plant inaugurated at Kavikulguru Kalidas Sanskrit University

The First University in Vidarbha

to establish a Wastewater Purification System.

27.11.25

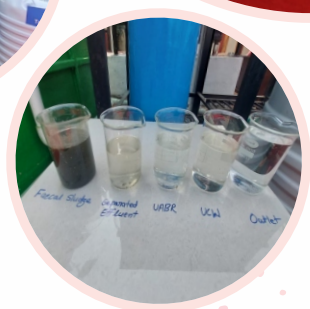

The **CFSST project** is an innovation by **NEERI**, conceptualized and developed by **Dr. Atul Vaidya**, who also holds the patent for it. He initiated the project during his tenure as the Director of NEERI. Under this initiative, an advanced processing system for wastewater and solid waste has been installed in the Ramtek campus. The plant was inaugurated with Vedic chanting by **Dr. S. Venkat Mohan**, Hon'ble Director of NEERI, and **Dr. Atul Vaidya**, Hon'ble Vice-Chancellor of the University. NEERI's Principal Scientist, **Dr. Ritesh Vijay**, his research team, and research scholars were present.

Hon'ble VC Program

TheHitavada
Nagpur City Line | 2025-12-18 | Page- 3
ehitavada.com

Dr Atul Vaidya is President, Vigyan Bharati

■ Staff Reporter

VICE Chancellor of Laxminarayan Innovation Technological University (LITU), Dr Atul Vaidya has been named as new President of Vigyan Bharati, Vidarbha chapter in a recently-held Annual General Meeting (AGM) of the Vidarbha regional chapter of Vigyan Bharati. Dr Radha Munje became Vice President.

Present at the meeting were Vigyan Bharati, President Dr Satish Wate, West Zone Organising Secretary Shriprasad, Central Vigyan Bharati Committee member Naresh Chafekar, Treasurer Girish Joshi, and advisor Vice-Chancellor Dr Atul Vaidya. Pradyumna Shauche presented the Annual Report. Dr Satish Devpujari (Pediatrician), Dilip Rodi (Managing Director of Ankur Seeds), Nitin Gujarati (Managing Director of Renukiya Isols), and Dr Milind Khanapurkar (Principal of Cummins College of Engineering), who were newly included in Vigyan Bharati's advisory board, were welcomed with bouquets.

Dr Satish Wate expressed confidence that the programmes of Vigyan Bharati in the Vidarbha region would be conducted with even greater vigour.

Similarly, West Zone Organising Secretary Shriprasad also stated that the work of Vigyan Bharati in Vidarbha is progressing excellently.

Dr Atul Vaidya, in his speech, said that he was very happy to accept this presidency. He said that, he has received such a strong team of activists that he guarantees that the work of Vigyan Bharati will become even more excellent in the coming years.

Narendra Satfale gave information about the upcoming Kutuhal 2026 event to be held in Washim in February.

Eminent Scientist and Distinguished Scholar, Hon'ble Vice-Chancellor (Acting) **Dr. Atul Vaidya** has been nominated as the **President of Vijnana Bharati**, Nagpur. It is a matter of great pride for KKSU and LITU that such an eminent scientist is being honoured with this prestigious position. A logical thinker and visionary academician, **Dr. Vaidya** has consistently contributed to the advancement of knowledge and research."

CFSTT Plant in KKSU

Dignitaries releaseing CFSST Plant Research Booklet published by NEERI, Nagpur

Dr Ritesh Mohan, Senior Principal Scientiest NEERI explaining the project

KKSU is recognized as a Gyanbharatham Cluster Center
MoU with Ministry of Culture, Govt. of India 25.12.25

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University has been recognised as **Manuscript Cluster Centre** by **Ministry of Culture**, Government of India for **Gyan Bharatam Mission**. **Dr Rajendra C Jain** is the coordinator of the project. Gyanbharatham, an organization under the Ministry of Culture, Government of India, a new Memorandum of Understanding (MoU) was recently signed with the Manuscript Center of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, which has been operating since 2004, for a period of five years as K.K.S.U. - Gyanbharatham Cluster Center for implementing ambitious projects related to manuscript nomination, preservation, conservation and research.

Hon'ble Registrar **Dr. Roshan Alone** has received the covg. of MoU at the hands of Hon'ble Shri. **Gajendra Singh**, Ministry of Culture, Government of India

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University has received its First Patent.

Dr. Deepak Kapde, Director of the Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Centre of the university, has been granted a **PATENT** by the Intellectual Property Department of the Government of India. He received the patent for his research entitled **"Selective Dissemination of Information Based Integrated Library Management System."**

Encouraged and inspired by former Vice-Chancellor Prof. Shrinivasa Varakhedi, he applied for the patent in 2021. After successfully passing all levels of scrutiny and examination, the patent was finally granted.

Dr. Kapde stated that this system will provide researchers and scholars with the necessary information from global reservoirs relevant to their specific research topics. Expressing satisfaction over the success of his long-term research efforts, he said that this system will soon be made available for the benefit of researchers and students.

Best Research & Innovation Award to KKSU

Elated to share that **Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek** has been awarded with **Best Research & Innovation Award (HEI Awards)** by Aurobindo Yoga & Knowledge Foundation, Singapore. This award is the result of our dedicated research in Sanskrit Field and is aligned to our Research Focus Tradition for Innovation.

स मृज्यते सुकर्मभिः । ऋ. 9.99.7
He (the man) is purified by good actions.

Faculty Achievements

At the International Yoga Conference organized by Janardan Swami Yogabhyasi Mandal, Nagpur, **Prof. Kalapini Agasti**, Dean, Faculty of Indian Religion, Philosophy and Culture, was invited as a Special Guest. She was accorded a place of honor on the dais alongside the Honorable Chief Minister of Maharashtra, **Shri. Devendra Fadnavis**, and was felicitated at the auspicious hands of **Shri. Rambhau Khandve**, President of Janardan Yogabhyasi Mandal.

Prof. **Kavita Holey**, Dean, Faculty of Sanskrit & Other Languages has been honored with Distinguished **Professor Award** under the Category Sustainable Research and Education Awards.

Dr Shweta Sharma, Assistant Professor, Dept of Modern Languages has received **"Excellence in Research Award**

Venus International Foundation

Centre for Research and Innovation

The Board of Management of the Venus International Foundation based on the VIRB 2025 Expert Committee Report and Apex Committee Recommendations hereby makes known that

Dr. Raghavendra Bhat

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek, Nagpur, India

has been conferred upon the award of

Outstanding Researcher in Sanskrit and Indian Knowledge Systems

for the contribution and achievement in the integration of Humanities and Social Sciences

Given under the seal of the Foundation

Chairman

Elated to share that **Dr. Raghavendra Bhat**, Assistant Professor, School of Shastric Learning KKSU , KKSU, Ramtek, on being conferred the **"Outstanding Researcher in Sanskrit and Indian Knowledge Systems"** award by the Venus International Foundation.

This prestigious recognition of **Dr. Bhat** valuable contributions to Humanities and Social Sciences is a matter of great pride for our university.

Health Check Up Camp 03.10.25

On the occasion of the Nirogi Mahila Saksham Kutumb Abhiyan and Mahatma Gandhi Jayanti, Health Check-up Camp was organized. The primary objective of this program was to create awareness about health among women. Dr. Bhumeshwar Natkar and Dr. Snehal Natkar were present as special consultant. The program was organized by University's Grievance Redressal Committee and Women's Cell.

Dr. Snehal Natkar stated in her speech that women must make efforts to maintain their physical, mental, and spiritual health; only then can their families remain healthy. When our country has healthy families, only then can it become a developed nation.

Convenor - **Prof. Rajshree Meshram**, Chairperson ICC

Exhibition of Diwali Diyas 08.10.25

Center for Outreach Program organized special exhibition on the occasion of Diwali Diyas. These diyas were made by Divyanga children. **Prof Lalita Chandratre** and **Dr Anil Kumar** with **Ekvira School students** and teacher

Kalasrujan Workshop 06.10.25

Chandane Pratibheche - a special program of Apprciation of Poetry under the series of Kalasrujan Workshop organized by Public Relations Cell. **Dr Shyam Dhond**, renowned Litterature , Poet & Critic was Specker. The program was organized on the day of Kojagiri Pornima - Full Moon Night

"Poetry is the artistic expression of the human soul." With this thought, Dr. Dhond captured the audience and commenced his evocative recitation of Marathi poetry. He demonstrated how poetry is not merely words, but the intense manifestation of profound emotions. Through his expressive recitation, he revealed the delicate, layered textures of poetic feeling—love, pain, longing, solitude, devotion, and truth. His poetry held within it a nurturing mother, a struggling lover burdened by poverty, a darkened Radha and an enchanted Krishna, philosophical wisdom from the Gita expressed in the Varhadi dialect, and the stark realism of the world as seen by Marathi Poet V.D. Karandikar. There was the silent suffocation of a woman, her resilience, her loneliness, her endurance—and also the passionate voice of a lover. In that moment, poet, poetry, and the sensitive listener became one. And as if to bless this harmony, the moon itself stood witness—casting its gentle glow upon the gathering.

Convenor - **Dr Renuka Bokare,** PRO, KKSU

Inter-Collegiate Yogasana Competition 09.10.25

Yogic Science Dept organized Inter-Collegiate Yogasana Competition. 27 students were participated and 12 students were selected for All India Level Yoga Competition.
Convenor – **Prof Kalapini Agasti**, Dean, Faculty of Darshana

Bid Adieu to Dr Devanand Shukl, Registrar, KKSU 09.10.25

KKSU family has given farewell to Dr Devanand Shukl, Hon'ble Registrar, KKSU. Hon'ble Vice-Chancellor Dr Atul Vaidya felicitated Dr Shukl and extended best wishes for future endeavours. KKSU's administrative staff also organized grand farewell for him.

Vocational Training Program on Communicative English for Sanskrit Students Funded by Central Sanskrit University, New Delhi - 10.10.25

Speaking on the theme of Sanskrit and English Synergy, **Dr. Sawan Dharmapuriwar** eloquently traced the complementary nature of both languages. Sanskrit is the language of precision, philosophy, and spiritual insight, while English is the language of contemporary communication, science, and technology. He urged students to view English not as a rival, but as a powerful medium to showcase Sanskrit's treasures globally. **Prof. Dharampuriwar** emphasized that when a Sanskrit student masters English, he or she becomes an ambassador of Indian knowledge systems to the world.

English Mastery: Empowering Sanskrit Students as Global Ambassadors of Indian Knowledge Systems - Dr. Sawan Dharampuriwar, HoD, Dept of English, Vidyasagar College

Convenor - **Dr Shweta Sharma,** Assistant Professor, Modern Language Dept.

Special Feature of Vocational Training Program
Śāstrārtha through English. 14.1025

English Śāstrārtha (scholarly discourse) was conducted, providing a creative and intellectual platform for students to express traditional Sanskrit concepts through the medium of English. This innovative academic exercise aimed to blend traditional modes of debate with modern linguistic expression, fostering both linguistic fluency and analytical reasoning.

The session was presided over by **Dr. Manjushree Sardeshpande**,Vice-Pricipal & HoD, Dept of English, R. S. Mundle Dharampeth Arts & Commerce College, Nagpur who served as the Adhyakṣa (Chairperson) of the Śāstrārtha. The participants presented their topics with clarity and confidence, demonstrating the effective outcome of the training program in Śāstrārtha

The participants and their topics were as follows:

1. Sharvari Pingle and Krushnai Kate – "Yastu Prayunkte"
2. Vaikhari Kale – "Chatvāri"
3. Atharva Bhardwaj – "Syntax and Prayoga Parivartanam in Sanskrit and English"
4. Vedant Tiwari – "Vargamūlam – Bhāratīya Gaṇita"
5. Abhiram Ghodke – "Kendrādhipatidoṣaḥ – Laghupārāśara Anusāram" in Jyotiṣa Śāstra
6. Praful Nayle - Westernization of Sanskrit

Each participant effectively presented the essence of their chosen subject by integrating traditional Sanskrit learning with English communicative proficiency. The discussions reflected a fine balance between linguistic skills and shastric depth, exemplifying the success of the training program.

Course Work Inauguration

Ph.D. Course Work wa inaugurated in the prominent presence of Respected Deans **Prof. Kavita Holey, Prof. Kalapini Agasti, Prof. Harekrishna Agasti ,** Research Director **Prof. Parag Joshi** & Course Coordinator **Dr Shweta Sharma.**

Shastrasabha by Sanskrit Bhasha Pracharini Sabha 15.10.25

Ms. Simran Thakur, Assistant Professor, Shastra Vidya Gurukulam, KKSU and **Ms Vedashri Kulkarni** participated in Shastrasabha organized by Sanskrit Bhasha Pracharini Sabha on the occasion of Amrut Mahotsava.

CSU KBC Program 30.10.25

KKSU's most popular program क: भवति बृहस्पति: ? has been invited by Central Sanskrit University at Jaipur Campus on the occasion of CSU's Foundation Day. The idea of the program was conceptualized by Prof Kalapini Agasti, Dean, Faculty of Indian Religion , Philosophy & Culture. Hon'ble VC Prof Shrinivasa Varakhedi and audience appreciated the program.

KBB team with **Hon'ble VC Prof Shrinivasa Varakhedi**, CSU NewDelhi, **Prof Kalapini Agasti**, Program Coordinator & **Dr Sachin Dwivedi** and **Dr Sumit Kathale**

21 Days Vocational Training Program on Chand Alankar 03.11.25

Prof. Harekrishna Agasti stated that the study of chhanda (metre) and alankara (figures of speech) serves as a preparatory foundation for poetic composition, and through regular practice and contemplation, it helps in the blossoming of creative talent.

Prof. Kavita Holey, Convenor of the workshop stated that emotion, rhythm, beauty, and expression are the four fundamental elements of chhanda and alankara. The workshop was organized to help students learn their application. She further emphasized that the study of these aspects enhances linguistic ability, develops poetic insight, and enables students to compose poetry independently. She added that students of the institution compose poetry in Sanskrit, Marathi, and Hindi, and they demonstrated the application of the concepts learned in the workshop through their own poetic creations.

Convenor – **Prof. Kavita Holey** & **Prof. Parag Joshi**

Recitation of Vande Mataram on 150th Anniversary 07.11.25

KKSU's all campuses witness mass recitation of Vande Mataram on 150th Anniversary with zeal. Student with faculties and officers during Vande Mataram recitaiton

Bharat Ratna Dr. Pandurang Vaman Kane Sanskrit Studies Centre, Ratnagiri Sub-centre, KKSU

Acollective melodious rendition of the national song "Vande Mataram" was organized at 11:30 a.m. at the Bharat Ratna Dr. Pandurang Vaman Kane Sanskrit Studies Centre, Ratnagiri Sub-centre of Kavi Kulguru Kalidas Sanskrit University.

Welcome Program For B.Ed. Students

Prof. Hrishkesh Dalai, Principal, KKSU's B.Ed. College **welcoming** the B.Ed. Studensts

Inter-Collegiate Sports Competitions 12-13.11.25

KKSU's Physical Education Dept. and Sports Dept jointly organized Inter-Collegiate Sports Competitions. 1200 students from 50 colleges were participated in the various competitions.
Convenor – **Dr. Hrishkesh Dalai**, Director, Physical Education

In the West Zone Inter-University Women's Kabaddi Tournament organized by Swami Ramanand Teerth University, Nanded, the women's team of **Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek secured second place.** The team received valuable guidance from Mr. **Hrishikesh Dalai**, Director of the Department of Physical Education, and **Prof. Kolhe.**

KKSU is the First University to Launch the Sanskrit Bulletin

Launching of First Sanskrit Bulletin – Samvarta by KKSU 18.11.25

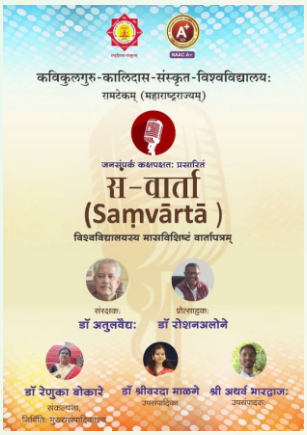

KKSU is the first Sanskrit University who started Sanskrit Bulletin – Samvarta. Samvarta launched in the presence of Hon'ble Deans and Registrar. SAMVARTA broadcasted on 1st on every month. **Dr. Renuka Bokare,** PRO, KKSU will be Editor of Samvarta.

The Samvarta team comprises with Dr. Renuka Bokare (Chief Editor), Dr. Shrivarda Malage (Sub-Editor), and Shri Atharv Bhardwaj (Sub-Editor).

National Book Exhibition 20-28.11.25

KKSU participated in the Book Exhibition organized by the National Book Trust in Nagpur, where it showcased a wide range of its publications. The university's stall received an encouraging response from visitors, reflecting strong interest in its scholarly contributions. This initiative was carried out under the able leadership of **Prof. Krishnakumar Pandey**, Director of Publications. **Shri. Umesh Patil** and **Shri. Dilip Raut** extended valuable support in the successful execution of this effort.

Dhishana Parishad 21.11.25

School of Shastric Learning regularly organized Dhishana Parishad for Gurukulam students to inculcate Sanskrit oratory skills and Studies of various Shastras.

Coordinator – **Nishant Mishra**, Asst. Professor,SSL

Indology Conclave – Quiz Competition 24.11.25

Corporate Sector Boosts Indology Conclave

The Adani Group in collaboration with the **Indian Knowledge Systems**, MoE (IKS) division of the Ministry of Education, has initiated an Indology Conclave at Ahmedabad along with 10 centres across India. The Ministry of Education selected KKSU to host the conclave's quiz and various other activities.

KKSU's IKS Centre successfully organised the event with enthusiastic participation from students, faculty members, and professors, under the leadership of **Prof. Kalapini Agasti**, Coordinator of the Centre.

We warmly welcome the entry and involvement of corporate groups like the Adani Group, and appreciate their initiative and interest in promoting, preserving, and exploring the rich Indian Knowledge Tradition through diverse activities and competitions.

21 Days Vocational Training on Applied Ratnashastra 25.11.25

A comprehensive research-based study of the effects produced by wearing gemstones is essential from both scientific and astrological perspectives.
- Dr Atul Vaidya , Hon'ble VC

A 21-day Applied Gemology Workshop was successfully conducted at the Department of Vedanga Jyotisha, Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek, at the Abhinav Bharati Campus, Waranga, with financial support from the Central Sanskrit University, New Delhi.

The Marathi edition of the book **"Vastu Vivek"** was also formally released. The original work by **Dr. Krishna Kumar Pandey** has been translated into Marathi by **Dr. Ambalika Sethia.**

Sanvidhan Din 26.11.25

Hon'ble Registrar **Dr Alone**, Dean **Prof Chandratre**, Fiannace officer **Shri Vijayendra Pande** reading Sanvidhan Preamble, Sanvidhan din shapath waranga, Students reading Sanvidhan Uddeshika during morning player - program conducted by NSS

Visit of Hon'ble Governor's Principal Secretary

Hon'ble Principal Secretary of Hon'ble Governor of Maharashtra **Shri. Prashant Narnaware** has visited Ramtek Campus and interacted with Gurukulam faculties regarding the future plan of Gurukulam. Senior Professor Prof Lalita Chandratre welcomed **Shri Narnaware** & **Shri Ramesh Yewale**, Lokbhavan, Nagpur along with Hon'ble Registrar **Dr Roshan Aloney.** Shri Narnaware interacted with students too.

Research Scholar Meet 27.11.25

Dr. Atul Vaidya, Hon'ble VC has taken an opportunity of interaction with our PhD course work students and enlighten them with some tips and guidance. His out of box thinking made all the difference. He gave such a research insight to the topic that researcher could get a new turn to his research career.

Coordinator – **Prof. Parag Joshi**, Director, Research

Mahaparinirvan Din 06.12.25

KKSU paid rich tributes to **Bharat Ratna Dr. Babasaheb Ambedkar** on Mahaparinirvan Diwas, in the presence of the Hon'ble Registrar, **Dr. Roshan Alone**, and all the members.

National Seminar on "Shifting the lens: Sanskrit and Culture the pathways of the future"

08.12.25

On the theme **"Sanskrit and Culture as Pathways to the Future – Shifting the Lens"**, **Prof. Yashwant Pathak** delivered the keynote address. He stated that Indian culture is one of the most evolved cultures in the world. The Bhagavadgītā's ideal **"Sarvabhūtahite Ratāḥ"** (engaged in the welfare of all beings) is reflected in India's vision of universal welfare. Sanskrit and culture are inseparable. The study of Sanskrit shapes our cultural outlook to be inclusive, holistic, and universal. Since culture rests upon Sanskrit, and both guide humanity towards the future, it is essential to shift our perspective towards Sanskrit and culture—emphasised **Prof. Yashwant Pathak.**

Convenor – **Prof Prasad Gokhale**, Director, Centre for International Affairs

"Gītā Sugītā Kartavyā!" 09.12.25

The Ramtek campus resonated with sacred chants as future teachers performed Gita Parayan on the auspicious occasion of Gita Jayanti. Students of the University's B.Ed. College, along with all the faculty members who teach them, collectively performed the recitation of the Bhagavad Gita. On this occasion, the Gita scripture was ceremonially worshipped and recited.

Special Visit of UGC Deputy Secretary to Ongoing Paurohitya Training in Nashik 18.12.25

Government of Maharashtra approved 2 Skill based Programs on Practices and Paurohitya for Simhastha Kumbh Mela 2027 in Nashik

In view of the upcoming Simhastha Kumbh Mela to be held in Nashik in 2027, Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University has received approval to organize courses based on two subjects—Puja Vidhi (ritual practices) and Paurohitya (priesthood).Along with this approval, a grant of ₹5,71,600 has been sanctioned for the implementation of these courses.

Dr. Amit Bhargava, Assistant Professor at Shastravidya Gurukulam, has developed the curriculum. It has been prepared by a committee constituted by the Hon'ble Vice-Chancellor, comprising Prof. Hanuman Mishra (Chairman), Ravindra Paithane (Member), and Vinay Tripathi (Member), with Dr. Amit Bhargava serving as the Member Secretary.

Special Visit of UGC Deputy Secretary to Paurohitya Training in Nashik

As part of the 21-day Paurohitya (Priesthood) Training Programme conducted in Nashik, Mrs. Anuja Saxena, Under Secretary, UGC, New Delhi, paid a special visit today. She was briefed about the university and the details of the training program.

Stri- Shakti - Aple Vyaspeeth , Apli Shakti 18.12.25

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University has enthusiastically joined this initiative of the Government of Maharashtra. **Dr. Rajashree Meshram**, Coordinator of the Women's Cell, serves as the University's coordinator for the Swayamsiddha initiative.

International Dhyan Diwas 21.12.25

Dept of Yoga and Holistic Health organized International Dhyan Diwas.
Convenor – **Dr Sachin Dwivedi**, HoD, Yoga Dept.

Late Pragnyabharati Dr. Shri Bha. Varnekar Memorial Lecture Series
24.12.25

Sanskrit Language & Literature Dept organized Prajanabharati Dr S. B. Varnekar Lecture
Topic – Shramageeta, Speaker – Dr Swanand Pund
Convenor – **Prof Kavita Holey**, Dean, Faculty of Sanskrit & Other Languages

Veer Bal Diwas celebrated at KKSU 26.12.25

This day honors the extraordinary sacrifice of the young sons of the tenth Sikh Guru, Shri Guru Gobind Singh Ji—Sahibzade Baba Jorawar Singh (8 years old) and Baba Fateh Singh (6 years old)—who refused to convert their faith and attained martyrdom. **Veer Bal Diwas** is observed as a symbol of their unmatched courage and valor. The main purpose of celebrating Veer Bal Diwas on a large scale is to instill character, moral values, patriotism, and ethics in the younger generation.

The programs began with a floral tribute to the brave Sahibzades by dignitaries, followed by a collective pledge of steadfastness, unity, and loyalty. A special rally was also organized to mark the occasion.

Additionally, under the National Service Scheme, a special lecture was organized. **Prof. Prasad Gokhale**, from the Department of Vedanga Jyotish and Director of the University Planning Board, delivered a lecture on the significance of Veer Bal Diwas. The introductory remarks for the main program were presented by NSS Coordinator **Dr. Jaywant Chaudhari.**

Geeta Jayanti

On the occasion of Gita Jayanti, **Prof. Parag Joshi** had the privilege of visiting **Janardan Swami Yogabhyas Mandal, Nagpur**, to engage in a dialogue with enlightened practitioners on the **Bhagavad Gita** and **National Dharma.**

समानी व अकूतिः । ऋ. 10.191.4
Let you procees with similar intensions.

Farewell to Shri. Sripad Abhyankar 29.12.25

"It is my fortune to have had the opportunity to work at Kalidas Sanskrit University"
– Shri Sripad Abhyankar

University family extended a heartfelt farewell to Shri Sripad Abhyankar, Assistant Registrar of the Examination Department.

Shri Abhyankar expressed his gratitude, saying: "It has been my fortune to work at the Sanskrit University, and throughout this journey, I received immense cooperation from all my colleagues. All the Vice-Chancellors supported and trusted my initiatives; I never had to request anything from any of them. I am also grateful for the support my family gave me during this journey."

The ceremony was presided over by **Prof. Lalita Chandratre**, Dean of the Faculty of Education. In the introductory remarks, Registrar **Dr. Roshan Alone** highlighted the warm relationship between Shri Abhyankar and the University, noting: "It is sad to see our friends retire one by one. **Shri Abhyankar** has carried out all his responsibilities with utmost dedication and integrity. His calm, composed, and mature personality has influenced every task he undertook."

Students Achivments - KKSU Proud Moment

The 27th Maharashtra State Inter-University Sports Festival was organized at Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded, from December 4 to December 8, 2025. In this festival, the **Women's Kabaddi team** from KKSU delivered an excellent performance and **secured the second position.** Honorable Vice-Chancellor **Dr. Atul Vaidya** and Honorable Registrar **Dr. Roshan Aloney** congratulated the team, their coach **Santosh Kolhe**, and the Director of the Department of Physical Education and Sports, **Dr. Hrushikesh Dalai.**

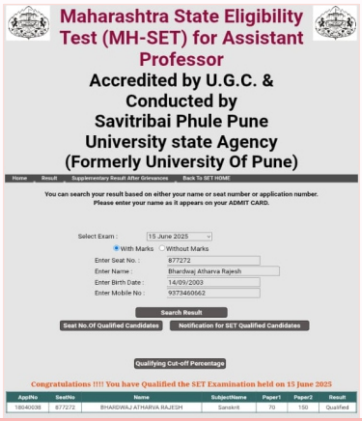

Congratulations to
Atharv Bhardwaj!
Extremely proud to announce that Atharva Bhardwaj (Acharya Vyakaran Student) has successfully **cleared the MH-SET exam** in Sanskrit held by S.P. Pune, University, Pune.

Congratulations,

Komal Barde !
a student of the National Service Scheme (NSS) of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, has been selected to participate in the Republic Day Parade to be held in New Delhi.

Media Highlights

TheHitavada
Nagpur City Line | 2025-12-09 | Page- 5
ehitavada.com

BRIEFS

Chetan Bele selected for Mah Govt's State Youth Cultural Award

■ Staff Reporter

CHETAN Khushalrao Bele of Chikhna village in Mouda, Kamthi taluka, Nagpur district, has been selected for the Maharashtra Government's prestigious State Youth Cultural Award by the Department of Cultural Affairs. The award carries a cash prize of Rs 1 lakh, a citation and a memento, and will be formally presented at a grand ceremony in Mumbai. For over twenty years, Bele has worked as a youth motivator across Maharashtra, addressing social awareness, values and positive change in more than 2,500 villages. His key themes include de-addiction, education of superstition, opposition to dowry deaths, social harmony, cleanliness and ethical conduct. His distinctive programmes combine 'Sapta Khanjiri' music with powerful oratory and simple messaging, winning widespread response across Vidarbha and the State.

Gunjan Musicals holds annual musical programme 'Bin Tere Sanam'

GUNJAN Musicals organised its annual musical programme of new and old hit songs 'Bin Tere Sanam' at Scientific Hall in Laxmi Nagar recently. The programme featured direction by Maya Dhoke, concept by Vibha Chauhan and anchoring by Anand Raj Anand. Music teacher Rekha Sane attended as the chief guests. A presentation of the Lata Mangeshkar song 'Ruk Ja Raat Thaher' from the film 'Dil Ek Mandir' opened the event. A performance of 'Pardа Hai Pardа' from Amar Akbar Anthony by young singer Krishna Kahar received applause. A rendition of 'Mehbooba Mehbooba' by Vijay Ramteke served as the concluding performance. Anand Raj Anand anchored the event, and singers Maya Dhoke, Vibha Chauhan, Hemant Kahar, Maya Lokhande, Jaya Dabhekar, Deepali Panke, Tritatna Madane, Abhilash Jachak, Tushar Rangari, Rakhi Bobde, Ravi Hatekar, Gayatri Khode, Vinod Bobde, C.V Raipure, Vijaya Awale, Mitul Lokhande, Krishna Kahar, Vijay Ramteke, Vivek Anand and Sunil Dahikar contributed to the programme.

RPI (Athawale) for modernisation of Ophthalmology Department at GMC

A MEMORANDUM demanding urgent modernisation of the Ophthalmology Department at Government Medical College (GMC) was submitted to the Chief Minister under the leadership of RPI (Athawale) Vidarbha organiser Sagar Mankar. The delegation urged the establishment of a Regional Ophthalmology and Research Institute and an Iris Research Laboratory to strengthen eye care services in the region. Every year, Indira Gandhi Government Medical College and Hospital and Government Medical College cater to nearly 1.25 lakh eye patients from Vidarbha and neighbouring states, including Telangana, Andhra Pradesh, Madhya Pradesh and Chhattisgarh. Over 100 corneal transplants and nearly 6,000 cataract surgeries are performed annually. Despite this heavy patient load, proposals pending since 2010–11 have repeatedly lapsed. The memorandum stressed that upgraded facilities would benefit lakhs of patients. Fadnavis assured a positive approach. Several party workers were present.

Gadkari fetes Parshwanath School Director for holding Fort Competition

UNION Minister Nitin Gadkari felicitated the Director of Parshwanath Public School for organising the Shiv Vaibhav Fort Competition, held to promote historical pride and cultural awareness among students. The competition, organised during Diwali at the school's Deoghamana Wadi campus, encouraged students from classes five to ten to create replicas of historic and imaginative forts associated with Maharashtra's heritage. Under the guidance of the school management and staff, students showcased remarkable creativity and enthusiasm. Speaking on the occasion, the Union Minister said, fort-building nurtures positive thinking, imagination and the courage to face life's challenges, while instilling pride in the legacy of Chhatrapati Shivaji Maharaj. The event concluded with the presentation of a memento and certificate to the school director in recognition of the initiative. Teachers, students and parents attended in large numbers.

PM Modi to release 500th book by Acharya Ratnasundersurishwar

Padma Bhushan Acharya Ratnasundersurishwar

AN 'URJA Mahotsav' (Energy Festival) will be held in Mumbai from January 7 to 12, marking the publication of the 500th book by Padma Bhushan Acharya Ratnasundersurishwar. Prime Minister Narendra Modi will unveil the book, titled 'Premnu Vishwa, Vishwano Prem' (The World of Love, The Love of the World), on January 11, 2026. He has inspired millions over five decades, promoting ethics and positive lifestyle among youth. This festival will be a unique confluence of spiritual, cultural and literary celebration for Jain community and humanity.

Workshop on 'Applied Ratnashastra' at Utkarsh VHSS inaugurated

A 21-DAY workshop on 'Applied Ratnashastra' was inaugurated at Utkarsh Vidarbha Hindi Sahitya Sammelan in Nagpur by Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University's Abhinav Bharati Warangs Campus. The programme has been funded by the Central Sanskrit University, New Delhi. The workshop co-ordinator outlined its academic objectives and importance in applied studies. The chief guest, the Founder Vice-Chancellor of the university, highlighted the relevance of Ratnashastra and Jataka Shastra, sharing scholarly insights from his experience. Presiding over the programme, the Vice-Chancellor (In-Charge) emphasised the scientific dimensions of gemstones and their role in individual and social well-being. The event included traditional invocations and formal proceedings. Faculty members, students and participants from the university attended the inauguration in large numbers.

Padma Shri Dr Ravindra, Dr Smita Kolhe visit school for specially abled

ON THE auspicious occasion of Gita Jayanti, Padma Shri Dr Ravindra Kolhe and Dr Smita Kolhe paid a goodwill visit to the residential school for the specially abled. They inspected the school's facilities and academic system. During the felicitation ceremony, Dr Ravindra Kolhe lauded the school's efforts and shared experiences from his social work in Melghat, urging students to learn through action. Sanjay Lange, Narayan Samarth, other teachers and staff were present in the ceremony.

Jagnade Maharaj Death Anniversary Memorial panel's event on Dec 17

THE committee for the Shri Sant Santaji Jagnade Maharaj Death Anniversary Memorial has announced a ceremony on December 17, at the Santaji Smarak in Jagnade Chowk. Devendra Fadnavis, Maharashtra Chief Minister has been invited as the chief guest for the occasion. Chandrashekhar Bawankule, Revenue Minister; Dr Pankaj Bhoyar, Adv Ashish Jaiswal, Jogendra Kawade, Ramdas Tadas, Madhavi Khode and several other prominent leaders will participate in the event.

A significant feature of the memorial will be the inauguration of the 'Shri Santaji Art Gallery' in city, aimed at providing a platform for artists and painters from the Vidarbha region. Furthermore, the commencement of the 'Maharashtra Warkari University' and various other developmental programmes have been planned.

NMC spruces up Mahal area

THE Nagpur Municipal Corporation (NMC) is actively working to enhance the city's aesthetic appeal by beautifying neglected and barren spaces, giving city a fresh new look amidst its rapid development. As part of this initiative, a significant transformation has taken place in the Mahal area. The deserted stretch along Raikar Road near the old Hislop College, specifically around a drainage canal, has been revitalised. After a thorough cleansing by the Solid Waste Management Department, artists adorned the surrounding walls with creative and unique paintings. Under the guidance of Dr Abhijeet Chaudhari, NMC Commissioner & Administrator and Vasumana Pant, Additional Commissioner, this successful experiment will now be replicated across the city. Locations targeted for similar beautification include the Shiv Mandir area in Gadkhana, near D Mart on Umred Road and the Chitnavis Park Bus Stop. The project, currently managed by Rajesh Bhagat, Deputy Commissioner and Dr Gajendra Mahalle, Chief Sanitation Officer aims to integrate beauty and development throughout the city.

ePaper
नवराष्ट्र Metro | 24 December 2025 | Page 2 | navarashtra.com

मार्गदर्शन डॉ. उपाध्याय यांचे प्रतिपादन; रामटेकच्या संस्कृत विद्यापीठात राष्ट्रीय कार्यशाळा

संस्कृतमध्ये नवीन शब्द निर्मितीची क्षमता

विज्ञानासाठी संस्कृतची दारे खुली होणार : प्रा. अगस्ती

कार्यशाळेचे मार्गदर्शन प्रा. हरेकृष्ण अगस्ती यांनी प्रास्ताविकात या उपक्रमाच उद्देश स्पष्ट केला. राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणानुसार विज्ञान आणि संशोधन हे विषय भारतीय भाषांमध्ये शिकवणे अपेक्षित आहे. यासाठी तांत्रिक संज्ञांचे शास्त्रशुद्धपणे रूपांतर करणे आणि एक समन्वयक शब्दसंग्रह तयार करणे, हे या कार्यशाळेचे मुख्य ध्येय असल्याचे त्यांनी सांगितले.

संस्कृत में नव शब्द निर्माण की अपार क्षमता

मुख्य अतिथि डॉ.भूषण कुमार उपाध्याय ने कहा

रामटेक, संवाददाता। कार्यक्रम के मुख्य अतिथि डॉ. भूषण कुमार उपाध्याय ने कहा कि संस्कृत में नए शब्द बनाने की अपार क्षमता है। धातु प्रत्यय, कृदंत, प्रत्यय, उपसर्ग के माध्यम से अगणित नए शब्द बनाए जा सकते हैं। वेद इंजीनियर, चीन, जापान, जर्मनी विभिन्न विषयों की शब्दावली बना सकते हैं, तो हम भी कर सकते हैं और यह समय नए शब्द बनाने का है। इसके लिए ध्वनि विज्ञान और वेदांग का अध्ययन करना आवश्यक है। डॉ. रघुवीर, प्रसिद्ध हिंदी लेखक रामधारी सिंह दिनकर, डॉ. सत्यव्रत शास्त्री, डॉ. कस्तूरीरंगन ने संस्कृत में नए शब्दों के निर्माण के लिए काम किया है। संस्कृत ज्ञान परंपरा परिपक्व है और इसका लाभ नए शब्द बनाने के इस काम में इस्तेमाल किया जा सकता है।

इस अवसर पर इस कार्यशाला के समन्वयक वैदिक अध्ययन संकाय के डीन प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती, शिक्षा संकाय की डीन प्रो. ललिता चौहाने, संस्कृत एवं गैर-संस्कृत भाषा संकाय की डीन प्रो. कविता होले, प्राचीन भारतीय विज्ञान एवं मानविकी के डीन प्रो. कृष्ण कुमार पांडे, भारतीय धर्म, दर्शन एवं संस्कृति संकाय की डीन प्रो. कलापिनी अगस्ती, अधिष्ठाता, भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती अनुवादित करताना त्या-त्या विशिष्ट विषयातील तांत्रिक संकल्पना, संज्ञा यांना संस्कृत शब्द कसे तयार करता येतील यावर चिंतन करून नवशब्दांची निर्मिती करून संस्कृत शब्दसंग्रह वृद्धिंगत करावा आणि तयार झालेले नवीन शब्द अन्य भाषांनाही प्रमाणभूत होऊन त्याचा व्यवहारात उपयोग व्हावा. हा या कार्यशाळेचा उद्देश असल्याचे त्यांनी सांगितले.

प्रमुख अतिथी डॉ. भूषणकुमार उपाध्याय यांनी संस्कृतामध्ये नवशब्द निर्मितीची अफाट क्षमता आहे. धातू प्रत्यय, कृदंत, तद्धित, उपसर्ग याद्वारे असंख्य नवे शब्द निर्माण करता येतात. इस्त्रायल, चीन, जपान, जर्मनी या विविध विषयांची शब्दसंपदा निर्माण करू शकतात, तर आपणही ते करून शकतो आणि हीच वेळ आहे नवीन शब्द निर्मिती करण्याची। या व्यासपीठी ध्वनिविज्ञान आणि वेदांगांचे अध्ययन करणे आवश्यक आहे. डॉ. रघुवीर, प्रख्यात हिन्दी साहित्यिक रामधारी सिंह दिनकर, डॉ. सत्यव्रत शास्त्री, डॉ. कस्तूरीरंगन यांनी संस्कृतमधील नवशब्द निर्मितीसाठी काम केले आहे. संस्कृत ज्ञान परंपरा परिपक्व असून, त्याचा फायदा या नवशब्द निर्माण कार्यात होऊ शकेल. अध्यक्षीय भाषणात कुलगुरू डॉ. अतुल वैद्य यांनी विज्ञान आणि तंत्रज्ञान हे आपल्या मातृभाषेत उपलब्ध झाल्यास त्याचा फायदा येथील यावर चिंतन करून विद्यार्थ्यांना होईल, विद्यापीठाने एकेक शास्त्र घेऊन अस्तेय नवे शब्द निर्माण करता या शब्दनिर्मितीवर काम करावे मागणे रचनात्मक प्रायोगिक शिस्तबद्ध आणि परिणामकेन्द्रित काम होईल. विज्ञान तंत्रज्ञान विषयवासाठी नवीन शब्द निर्माण करताना ते सरल, समजण्यास व उपयोग करण्यास सोपे असावे असा मौलाही त्यांनी दिला. या कार्यशाळेत प्रयोगिक सत्रांमध्ये शास्त्रशास्त्र, प्रशासन, अर्थशास्त्र, पर्यावरण, हवामानशास्त्र, विज्ञान, तंत्रज्ञान, कृत्रिम बुद्धिमत्ता, समाज व सामाजिक विषय, आंतरराष्ट्रीय संबंध, अशा अनेक विषयांवर संस्कृत शब्दांची निर्मिती करण्यात आली. या कार्यशाळेत प्रो. शिवराम भट, तिरुपती, प्रो. रामकृष्ण पेजथय, बंगलोर, डॉ. संभाजी पाटील, पुणे, डॉ. कार्तिक भागवत, बंगलोर, प्रो प्रसाद जोशी, पुणे यांचे संस्कृत शब्दनिर्मितीविषयक विविध विषयांवर मार्गदर्शन लाभले.

संस्कृतमध्ये नवशब्द निर्मितीची अफाट क्षमता : डॉ. भूषणकुमार उपाध्याय

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाद्वारे नवशब्दनिर्माण राष्ट्रीय कार्यशाळा संपन्न

लोकवाहिनी न्यूज

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक आणि भारतीय भाषा समिती, नवी दिल्लीच्या संयुक्त विद्यमाने व्यवहारज्ञान विभागातर्फे नवशब्दनिर्माण द्विदिवसीय राष्ट्रीय कार्यशाळा नुकतीच संपन्न झाली.

या कार्यशाळेचे उद्घाटन प्रख्यात संस्कृत विद्वान डॉ. भूषणकुमार उपाध्याय, माजी पोलिस आयुक्त यांच्या प्रमुख उपस्थितीत झाले. यावसंगी व्यासपीठावर या कार्यशाळेचे संयोजक वेदविद्या संकायाचे अधिष्ठाता प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती, प्रो. ललिता चौहान, अधिष्ठाता, शिक्षणशास्त्र संकाय, प्रो. कविता होले, अधिष्ठाता, संस्कृत तथा संस्कृतेतर भाषा संकाय, प्रो. कृष्णकुमार पांडेय, अधिष्ठाता, प्राचीन भारतीय विज्ञान आणि मानव्यशास्त्र, दिल्ला आहे. त्यामुळे विज्ञान व तंत्रज्ञानाधारित पुस्तके भारतीय भाषांमध्ये त्यातही संस्कृत भाषेत अनुवादित करताना त्या-त्या विशिष्ट विषयातील तांत्रिक संकल्पना, संज्ञा यांना संस्कृत शब्द कसे तयार करता येतील यावर चिंतन करून नवशब्दांची निर्मिती करून संस्कृत शब्दसंग्रह वृद्धिंगत करावा आणि तयार झालेले नवीन शब्द अन्य भाषांनाही प्रमाणभूत होऊन त्याचा व्यवहारात उपयोग व्हावा. हा या कार्यशाळेचा उद्देश असल्याचे त्यांनी सांगितले.

प्रमुख अतिथी डॉ. भूषणकुमार उपाध्याय यांनी संस्कृतामध्ये नवशब्द निर्मितीची अफाट क्षमता आहे. धातू प्रत्यय, कृदंत, तद्धित, उपसर्ग याद्वारे असंख्य नवे शब्द निर्माण करता येतात. इस्त्रायल, चीन, जपान, जर्मनी या विविध विषयांची शब्दसंपदा निर्माण करू शकतात, तर आपणही ते करून शकतो आणि हीच वेळ आहे नवीन शब्द निर्मिती करण्याची। या व्यासपीठी ध्वनिविज्ञान आणि वेदांगांचे अध्ययन करणे आवश्यक आहे. डॉ. रघुवीर, प्रख्यात हिन्दी साहित्यिक रामधारी सिंह दिनकर, डॉ. सत्यव्रत शास्त्री, डॉ. कस्तूरीरंगन यांनी संस्कृतमधील नवशब्द निर्मितीसाठी काम केले आहे. संस्कृत ज्ञान परंपरा परिपक्व असून, त्याचा फायदा या नवशब्द निर्माण कार्यात होऊ शकेल. अध्यक्षीय भाषणात कुलगुरू डॉ. अतुल वैद्य यांनी विज्ञान आणि तंत्रज्ञान हे आपल्या मातृभाषेत उपलब्ध झाल्यास त्याचा फायदा येथील विद्यार्थ्यांना होईल, विद्यापीठाने एकेक शास्त्र घेऊन अस्तेय नवे शब्द निर्माण करता या शब्दनिर्मितीवर काम करावे मागणे रचनात्मक प्रायोगिक शिस्तबद्ध आणि परिणामकेन्द्रित काम होईल. विज्ञान तंत्रज्ञान विषयवासाठी नवीन शब्द निर्माण करताना ते सरल, समजण्यास व उपयोग करण्यास सोपे असावे असा मौलाही त्यांनी दिला. या कार्यशाळेत प्रयोगिक सत्रांमध्ये शास्त्रशास्त्र, प्रशासन, अर्थशास्त्र, पर्यावरण, हवामानशास्त्र, विज्ञान, तंत्रज्ञान, कृत्रिम बुद्धिमत्ता, समाज व सामाजिक विषय, आंतरराष्ट्रीय संबंध, अशा अनेक विषयांवर संस्कृत शब्दांची निर्मिती करण्यात आली. या कार्यशाळेत प्रो. शिवराम भट, तिरुपती, प्रो. रामकृष्ण पेजथय, बंगलोर, डॉ. संभाजी पाटील, पुणे, डॉ. कार्तिक भागवत, बंगलोर, प्रो प्रसाद जोशी, पुणे यांचे संस्कृत शब्दनिर्मितीविषयक विविध विषयांवर मार्गदर्शन लाभले. ■

TheHitavada
Nagpur City Line | 2025-12-24 | Page- 3
ehitavada.com

KKSU holds national workshop on 'Uniform Scientific Terminology'

KAVIKULAGURU Kalidas Sanskrit University (KKSU), Ramtek, under the joint auspices of the Bharatiya Bhasha Samiti, New Delhi, organised a two-day national workshop on 'Uniform Scientific and Technical Terminology for Indian Languages' to deliberate on the creation and standardisation of Sanskrit terms for modern scientific and technical concepts recently. The workshop aimed to create new Sanskrit terminology for technical concepts related to modern subjects in the context of NEP. The workshop was inaugurated in presence of Sanskrit scholar Bhushankumar Upadhyay, former Police Commissioner (Prisons). Organised under the inspiration of V-C Atul Vaidya, the workshop was convened by Harekrishna Agasti, Dean of Faculty of Vedic Studies, with Jaywant Chaudhary, Head of the Department of Grammar, as co-convener.

हिन्द प्रहरी (हिन्दी दैनिक समाचार-पत्र) | राजधानी/प्रदेश | बृहस्पति

संस्कृत में नवशब्द निर्माण की अपार क्षमता – डॉ. भूषणकुमार उपाध्याय

रामटेक (डॉक्टर रेणुका चौकरे) कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय द्वारा राष्ट्रीय नवशब्द-निर्माण कार्यशाला संपन्न

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक तथा भारतीय भाषा समिति, नई दिल्ली के संयुक्त तत्वाधान में व्यावरण विभाग द्वारा दिनांक 19 एवं 20 दिसंबर 2025 को द्विदिवसीय राष्ट्रीय नवशब्द-निर्माण कार्यशाला का सफल आयोजन किया गया।

इस कार्यशाला का उद्घाटन प्रख्यात संस्कृत विद्वान डॉ. भूषणकुमार उपाध्याय, पूर्व पुलिस आयुक्त (कारागृह) के प्रमुख आतिथ्य में संपन्न हुआ। इस अवसर पर मंच पर कार्यशाला के संयोजक वेदविद्या संकाय के अधिष्ठाता प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती, प्रो. ललिता चौहान (अधिष्ठाता, शिक्षाशास्त्र संकाय), प्रो. कविता होले (अधिष्ठाता, संस्कृत एवं संस्कृतेतर भाषा संकाय), प्रो. कृष्णकुमार पांडेय (अधिष्ठाता, प्राचीन भारतीय विज्ञान एवं मानव्यशास्त्र संकाय), प्रो. कलापिनी अगस्ती (अधिष्ठाता, भारतीय धर्म, दर्शन एवं संस्कृति संकाय) तथा सह-संयोजक एवं व्यावरण विभाग प्रमुख डॉ. जयवंत चौधरी उपस्थित थे।

कार्यशाला का प्रस्तावना भाषण प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती ने किया। उन्होंने कहा कि राष्ट्रीय शिक्षा नीति में विज्ञान एवं प्रौद्योगिकी सहित अनेक विषयों को भारतीय भाषाओं में पढ़ाने पर विशेष बल दिया गया है। अतः विज्ञान एवं तकनीक आधारित ग्रंथों का भारतीय भाषाओं, विशेषतः संस्कृत में अनुवाद करते समय संबंधित विषयों की तकनीकी संकल्पनाओं एवं पारिभाषिक शब्दों के लिए उपयुक्त संस्कृत शब्दों का निर्माण आवश्यक है। इसमें संस्कृत शब्दसंपदा समृद्ध होगी और निर्मित शब्द अन्य भाषाओं में भी मानक रूप में प्रयोग में आ सकेंगे—यही इस कार्यशाला का प्रमुख उद्देश्य है।

मुख्य अतिथि डॉ. भूषणकुमार उपाध्याय ने कहा कि संस्कृत में नवशब्द निर्माण की अपार क्षमता है। धातु, प्रत्यय, कृदंत, तद्धित तथा उपसर्गों के माध्यम से असंख्य नए शब्द बनाए जा सकते हैं। जब इंजीनियर, चीन, जापान और जर्मनी जैसे देश विभिन्न विषयों की शब्दावली विकसित कर सकते हैं, तो हम भी यह कार्य अवश्य कर सकते हैं। उन्होंने कहा कि नवशब्द निर्माण के लिए ध्वनिविज्ञान तथा वेदांगों का अध्ययन आवश्यक है। डॉ. रघुवीर, रामधारी सिंह 'दिनकर', डॉ. सत्यव्रत शास्त्री तथा डॉ. कस्तूरीरंगन ने संस्कृत नवशब्द निर्माण में उल्लेखनीय कार्य किया है, और समृद्ध संस्कृत ज्ञान-परंपरा इस दिशा में अत्यंत सहायक सिद्ध हो सकती है।

अध्यक्षीय भाषण में माननीय कुलगुरु डॉ. अतुल वैद्य ने कहा कि यदि विज्ञान और तकनीक मातृभाषा में उपलब्ध हों तो विद्यार्थियों को इसका बड़ा लाभ होगा। विश्वविद्यालय को एक-एक शास्त्र लेकर नवशब्द निर्माण पर योजनाबद्ध, प्रयोगात्मक और परिणामोन्मुख कार्य करना चाहिए। उन्होंने यह भी सुझाव दिया कि विज्ञान एवं तकनीक से संबंधित नए शब्द सरल, बोधगम्य और व्यवहार में सुगम होने चाहिए।

कार्यशाला के प्रायोगिक सत्रों में राज्यशास्त्र, प्रशासन, अर्थशास्त्र, पर्यावरण, जलवायु विज्ञान, विज्ञान, प्रौद्योगिकी, कृत्रिम बुद्धिमत्ता, समाज एवं सामाजिक विषय तथा आंतरराष्ट्रीय संबंध जैसे अनेक क्षेत्रों के लिए संस्कृत शब्दों का निर्माण किया गया। इस अवसर पर प्रो. शिवराम भट (तिरुपति), प्रो. रामकृष्ण पेजथय (बेंगलुरु), डॉ. संभाजी पाटील (पुणे), डॉ. कार्तिक भागवत (बेंगलुरु) तथा प्रो. प्रसाद जोशी (पुणे) का मार्गदर्शन प्राप्त हुआ। महाराष्ट्र के विभिन्न भागों से संस्कृत प्राध्यापक एवं शोधकर्ता इस कार्यशाला में सहभागी हुए।

समापन समारोह में प्रमुख अतिथि के रूप में टेकन कॉलेज अभिमत विश्वविद्यालय के माननीय कुलगुरु प्रो. प्रसाद जोशी उपस्थित थे। विशेष अतिथि के रूप में डॉ. प्रसाद गोखले तथा अध्यक्षस्थानी प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती विराजमान थे। प्रो. जोशी ने कहा कि भाषा प्रवेश, विशेषतः संस्कृत भाषा में नवशब्द निर्माण एक सृजनात्मक प्रक्रिया है। आधुनिक युग में नए-नए शास्त्रों और तकनीकी क्षेत्रों के लिए संस्कृतभाषित शब्द निर्माण एक साथ चुनौतीपूर्ण और बौद्धिक रूप से प्रेरक कार्य है। उसके एक नवीन शब्दकोश का निर्माण होगा, अतः सभी को इस सामूहिक प्रयास में सहभागी होना चाहिए।

अध्यक्षीय भाषण में प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती ने कहा कि संस्कृत ग्रंथों में विभिन्न क्षेत्रों से संबंधित शब्द उपलब्ध हैं, जिन्हें खोजकर वैकल्पिक शब्द निर्माण किया जाना चाहिए। वीर सावरकर और डॉ. रघुवीर द्वारा किया गया नवशब्द निर्माण कार्य अत्यंत प्रेरणादायक है।

समापन समारोह का प्रस्तावना भाषण डॉ. जयवंत चौधरी ने किया। उद्घाटन एवं समापन सत्रों का संचालन डॉ. सिमरन ठाकुर ने किया तथा आभार प्रदर्शन डॉ. जयवंत चौधरी ने किया।

Media Highlights

ePaper
नवभारत Nagpur Metro | 11 December 2025 | Page 5

चर्चासत्र | कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक में हुई संगोष्ठी

भारतीय संस्कृति विश्व को अपने में समाहित करने वाली

■ रामटेक, संवाददाता. कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय तथा अंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक अध्ययन केंद्र के संयुक्त तत्वावधान में एक दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी रामटेक में हुई. विश्वविद्यालय के अंतरराष्ट्रीय व्यवहार केंद्र की ओर से इस विशेष राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन किया गया था. जिसका विषय था "संस्कृत और संस्कृति भविष्य के पथप्रदर्शक – परिवेश में परिवर्तन अंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक अध्ययन केंद्र के संस्थापक और यूनिवर्सिटी ऑफ साउथ फ्लोरिडा, यूएसए के प्रो. यशवंत पाठक प्रमुख वक्ता थे. मंच पर दिल्ली विश्वविद्यालय के इतिहास विभाग के प्रो. अमरजीव लोचन, रा.तु.म. नागपुर विश्वविद्यालय के इतिहास विभागाध्यक्ष डॉ. शाम कोरेटी, रामटेक परिसर के संचालक प्रो. हरेकृष्ण अग्रसती, संस्कृत एवं संस्कृतेतर संकाय की अधिष्ठाता प्रो. कविता होले, भारतीय धर्म, दर्शन एवं संस्कृति संकाय की अधिष्ठाता प्रो. कल्पिनी अगस्ती, अंतरराष्ट्रीय संस्कृतियों की जड़ें और वैश्विक विचार समझने के उद्देश्य से इस व्याख्यान का आयोजन किया गया.

संस्कृति के प्रति हमारी दृष्टि में परिवर्तन आवश्यक

प्रो. अमरजीव लोचन ने कहा कि संस्कृत शब्दों के औजी अनुवादों के कारण हम अपनी भारतीय दृष्टि खो बैठे हैं. मूल अर्थ को समृद्धिपूर्वक रख दी समझना ही तो संस्कृत भाषा का ज्ञान अनिवार्य है. "संस्कृत और संस्कृति भविष्य के पथप्रदर्शक–परिवेश में परिवर्तन" इस विषय पर डॉ. पाठक ने वीजभाषण प्रस्तुत किया. उन्होंने कहा कि भारतीय संस्कृति विश्व की परिपालना संस्कृतियों से ये एक है. "संस्कृतेति रतः"—भगवद्गीता के इस विचार का प्रभाव हमारे विश्वव्यापक पे विशेष में दृष्टिगोचर होता है. संस्कृत और संस्कृति का संबंध अभिन्न है. संस्कृत के अध्ययन से हमारी सांस्कृतिक दृष्टि सशक्तबनी, समझ तथा विश्वव्यापी बनती है. संस्कृति संस्कृत पर आधारित होने के कारण तथा दोनों का अध्ययन भविष्य के लिए मार्गदर्शक होने से संस्कृत और संस्कृति के प्रति हमारी दृष्टि में परिवर्तन आवश्यक है एेसा डॉक्टर डॉ. लोचन ने कहा.

ज्ञान, विज्ञान व अध्यात्म

अध्यक्षीय भाषण में प्रो. कविता होले ने कहा, भारतीय संस्कृति मूल्य, विवेक और संवेदनाओं का आधार है. यह एक वैज्ञानिक जीवनदर्शन है. भारतीय संस्कृति हमारी मानवता का दर्शन कराती है, प्रकृति है और उनमें चराचरीय, भूमि, पशु आदि का सम्मान व नैतिक ज्ञान है. आदिवासी भूमि के सांस्कृतिक संरक्षक हैं तथा सतत विकास प्रक्रिया का महत्वपूर्ण दुवा भी हैं.

ज्ञान, विज्ञान व अध्यात्म

अध्यक्षीय भाषण में प्रो. कविता होले ने कहा, भारतीय संस्कृति मूल्य, विवेक और संवेदनाओं का आधार है. यह एक वैज्ञानिक जीवनदर्शन है. भारतीय संस्कृति हमारी मानवता का दर्शन कराती है, प्रकृति के अनुकूल जीवनशैली प्रदान करती है, और ज्ञान, विज्ञान व अध्यात्म की त्रिसूत्री देती है. इसी त्रिसूत्री पर विकसित भारत का निर्माण होगा.

इस अवसर पर अंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक अध्ययन केंद्र के राष्ट्रीय समन्वयक संदीप कविश्वर ने छात्र–चर्चासत्र का नेतृत्व किया. संचालन प्रा. सिमरन ठाकुर ने किया. व्याख्यान कार्यक्रम में विद्यार्थी, अधिष्ठाता, विभागाध्यक्ष, प्राध्यापक, छात्र उपस्थित थे.

भारतीय संस्कृती ही विश्वाला कवेत घेणारी : प्रो. यशवंत पाठक

क. कु. का. स. वि. आणि अभ्यास केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने राष्ट्रीय चर्चासत्र

लोकवाहिनी न्यूज

रामटेक : कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय आणि आंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक अभ्यास केंद्र यांच्या संयुक्त विद्यमाने एक दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्र रामटेक येथे संपन्न झाले. विश्वविद्यालयाच्या आंतरराष्ट्रीय व्यवहार केंद्राच्या वतीने या विशेष एक दिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. चर्चासत्राचा विषय संस्कृत आणि संस्कृती हे भविष्यासाठी पथप्रदर्शक परिप्रेक्ष्यातील बदल आंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक अभ्यास केंद्राचे संस्थापक प्रो यशवंत पाठक, ओफ साऊथ फ्लोरिडा, यूएसए हे मुख्य वक्ते होते. याप्रसंगी व्यासपीठावर दिल्ली विश्वविद्यालयातील इतिहास विभागाचे प्रोफेसर अमरजीव लोचन, रा. तु. म. नागपूर विद्यापीठातील इतिहास विभाग प्रमुख डॉ शाम कोरेटी, रामटेक परिसर संचालक प्रो. हरेकृष्ण अग्रसती, संस्कृत आणि अंतर्गत गुणवत्ता कक्षाच्या संचालक प्रो. कविता होले यांची याप्रसंगी समयोचित भाषणे झालीत.

अध्यक्षीय भाषणात प्रो. कविता होले म्हणाल्या,'भारतीय संस्कृती ही मूल्ये, विवेक आणि संवेदनांचा आधार आहे. वैश्विक जीवनदर्शन आहे. भारतीय संस्कृती आपल्या मानवतेचे दर्शन घडविते, निसर्गानुरूप जीवनशैली देते, ज्ञान विज्ञान आणि अध्यात्मी त्रिसूत्री प्रदान करते. या त्रिसूत्री वरच विकसित भारताची निर्मिती होणार आहे.' याप्रसंगी आंतरराष्ट्रीय संस्कृतिक अभ्यास केंद्राचे राष्ट्रीय समन्वयक संदीप कविश्वर यांनी विद्यार्थ्यांच्या चर्चासत्राचे नेतृत्व केले. कार्यक्रमाचे संचालन प्रा. सिमरन ठाकूर यांनी केले. व्याख्यान कार्यक्रमाला विद्यार्थी, अधिष्ठाता, विभागप्रमुख, प्राध्यापक, अधिकारी प्रामुख्याने उपस्थित होते. ■

ePaper
नवभारत Nagpur Metro | 08 December 2025 | Page 5

KKSU, ICCS hold national seminar

A ONE-DAY national seminar was jointly organised by Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University (KKSU) and the International Centre for Cultural Studies (ICCS). The theme of the seminar was: 'Shifting the Lens: Sanskrit and Culture are the pathways of the future'. Prof Yashwant Pathak, founder, ICCS and faculty at the University of South Florida, USA, was the chief speaker. Prof Amarjeev Lochan, Department of History, University of Delhi; Dr Shyam Koreti, Head, Department of History, Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Prof Harekrsna Agasti, Director, Ramtek Campus; Prof Kavita Hole, Dean, Faculty of Sanskrit and Allied Studies, among others were prominently present. Prof Yashwant Pathak stated during his keynote address that Indian culture is one of the most evolved cultures in the world. The Bhagavadgita's ideal Sarvabhutahite Ratah (engaged in the welfare of all beings) is reflected in India's vision of universal welfare. Sanskrit and culture are inseparable. The study of Sanskrit shapes our cultural outlook to be inclusive, holistic, and universal. Since culture rests upon Sanskrit, and both guide humanity towards the future, it is essential to shift our perspective towards Sanskrit and culture. Students,

डॉ. आंबेडकर का व्यक्तित्व प्रेरणादायक

■ रामटेक. कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय में 6 दिसंबर को महापरिनिर्वाण दिवस के अवसर पर भारतीय संविधान के निर्माता भारत रत्न डॉ. बाबासाहब आंबेडकर को श्रद्धांजलि देने के लिए कार्यक्रम आयोजन किया गया. कार्यक्रम में कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने की मुख्य उपस्थिति रही. इस अवसर पर विश्वविद्यालय के सभी अधिकारी, कर्मचारी एवं छात्र प्रतिनिधि उपस्थित रहे. सभी ने डॉ. आंबेडकर के चित्र पर पुष्पांजलि अर्पित कर उन्हें श्रद्धांजलि दी. कार्यक्रम में डॉ. आंबेडकर के विचारों और कार्यों पर प्रकाश डाला गया और सामाजिक न्याय, भाईचारे और शिक्षा के क्षेत्र में उनके योगदान को याद किया गया. रजिस्ट्रार डॉ. रोशन अलोने ने कहा डॉ. आंबेडकर की ज्ञान-पिपासा अथाह थी, उनका पठन-पाठन अपार था. इसीलिए विधि, अर्थशास्त्र, सहकारिता आदि क्षेत्रों में उनके कार्य आज भी प्रख्यात हैं. उनका व्यक्तित्व प्रेरणास्पद है. उनके गुणों को आचरण में लाना ही सच्चा अभिवादन है. कार्यक्रम का आयोजन जनसंपर्क विभाग द्वारा किया गया था.

नागपुरे अनुप्रयुक्तरलविज्ञाने 21 दिवसीयकार्यशालाया: उद्घाटनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- नागपुरम्।
कविकुलगुरु- कालिदास- संस्कृत- विश्वविद्यालयस्य अभिनवभारतीयाङ्कुरपरिसद्धस्य आर्थिकानुदानेन विज्ञानीयाया: अनुप्रयुक्तरलविज्ञानस्य कार्यशालाया: उद्घाटनं नागपूरनगरस्य स्वास्थ अन्वेषणात्मकान् अनुभवान् प्रकटितवान्। कार्यक्रमस्य अध्यक्षता कार्यवाहककुलपति डॉ. कृष्णकुमारपाण्डेयः कार्यशालाया: उद्देश्यं शैक्षिक महत्त्व प्रकाशयन् स्वागतभाषणं कृतवान्। अस्या: कार्यशालाया: केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयात् आर्थिकानुदानं प्राप्तम्। विश्वविद्यालयस्य संस्थापक: कुलपति: डॉ. पंकजचांदे उपस्थित: आसीत्। डॉ. सत्यव्रतशास्त्री च मुख्यातिथिरूपेण स्वस्थास्य, वैज्ञानिकस्य, सामाजिकजनोभेषु च विशेषं बलं दत्तम्। वानप्रस्थविभागाध्यक्ष प्रो. प्रसाद गोखले धन्यवादज्ञापनं कृतवान्। कार्यक्रमस्य संचालनं डॉ. अभालिका सेठिया, अनवेशदेवलापल्ली महोदयेन शान्तिमन्त्रस्य पाठः कृतः। विश्वविद्यालयस्य प्राध्यापकाः, छात्राः, कार्यवाहायाः सहभागिनः च बहुसंख्यायाम् उपस्थिताः आसन्।

महासागर

कालिदास अध्यापक महाविद्यालयात महापरिनिर्वाण दिनानिमित्त विश्वरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांना अभिवादन

10 Dec 2025 - Page 10 | epaper.dainikmahasagar.in
Powered by | softsky.com

लोकसत्ता

प्रज्ञाभारती डॉ. वर्णेकर ने 'श्रम एव जयते' को नए युग का मंत्र बताया – डॉ. स्वानंद पुंड

संस्कृत विद्यापीठात डॉ. वर्णेकर स्मृती व्याख्यानमाला

लोकसत्ता खास प्रतिनिधी

नागपूर: अमगीतेची भाषा ही साधी सरळ सोपी आणि आशयघन आहे. संस्कृत सोप्या शब्दात कसे लिहावे ाचा वस्तुपाठ म्हणजे प्रज्ञाभारती र्णेकर यांचे लेखन होय, असे रविवेाद्गार विद्यावाचस्पती डॉ. वानंद गजानन पुंड यांनी काढले.

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत श्वविद्यालयाच्या संस्कृत भाषा था साहित्य विभागाद्वारे कै. ाभारती डॉ. श्री.भा. वर्णेकर मृती व्याख्यानमाला आयोजित रण्यात आली. या व्याख्यानमालेचे पाचवे पुष्प द्यावाचस्पती डॉ.स्वानंद गजानन ड यांनी गुंफले. यावेळी शैक्षणिक रिसराचे संचालक प्रो. हरेकृष्ण अग्रसरी यांची विशेष उपस्थिती ाभली. तसेच संस्कृत-संस्कृतेतर षा शाखेच्या अधिष्ठाता प्रो. कविता होले यांनी अध्यक्षपद पुषले. संस्कृत भाषा तथा साहित्य वभागाचे विभागप्रमुख प्रो. पराग ोशी आणि व्याख्यानमालेचे मन्वयक आधुनिक भाषा वभागप्रमुख डॉ. राजेंद्र जैन सर वासपीठावर उपस्थित होते.

अमगीता आजही प्रासंगिक असून अमाचे मोल आणि महत्त्व ानी अबाधित आहे. भारतीय ज्ञान रंपरेत श्रम हे केवळ शारीरिक न हानता ते मानसिक, बौद्धिक पस्येच्या रूपात प्रतिष्ठित आहेत. असे ते म्हणाले. अध्यक्षीय ाषणात प्रो. कविता होले यांनी द्यमशीलतेचे महत्त्व अधोरेखित ाले. व्याख्यानमालेचे समन्वयक ा. राजेंद्र जैन यांनी प्रास्ताविक ले. सूत्रसंचालन प्रा. राधा देशकर नी तर साहित्य विभागाचे प्रमुख ा. पराग जोशी यांनी आभार ानले.

तरुण भारत
Nagpur Pages | 2025-12-25 | Page-5
epaper.tarunbharat.net

प्रज्ञाभारती डॉ. श्री. भा. वर्णेकर स्मृती व्याख्यानमालेचे आयोजन

संस्कृत भाषा व साहित्य विभागाचे आयोजन

◆ नागपूर, २४ डिसेंबर

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या संस्कृत भाषा व साहित्य विभागातर्फे बुधवार, २४ डिसेंबर रोजी प्रज्ञाभारती श्री. भा. वर्णेकर सभागृहात प्रज्ञाभारती डॉ. श्री. भा. वर्णेकर स्मृती व्याख्यानमालेचे आयोजन करण्यात आले. या व्याख्यानमालेचे पाचवे पुष्प प्रख्यात संस्कृत विद्वान, विद्यावाचस्पती डॉ. स्वानंद गजानन पुंड यांनी गुंफले. 'प्रज्ञाभारती डॉ. श्री. भा. वर्णेकर विरचित श्रमगीता- एक विवेचन' या विषयावर बोलताना डॉ. पुंड यांनी, भारतीय ज्ञानपरंपरेत श्रमाचे अनन्यसाधारण महत्त्व अधोरेखित केले. श्रम हे केवळ शारीरिक नसून मानसिक व बौद्धिक तपस्येचे रूप आहे. श्रममुळेच व्यक्तीला प्रतिष्ठा प्राप्त होते.

श्रमगीता आजही तितकीच प्रासंगिक असून, तिची भाषा साधी, सरळ आणि आशयघन असल्याचे त्यांनी नमूद केले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी संस्कृत, संस्कृतेतर भाषा विभागाच्या अधिष्ठाता प्रो. कविता होले होत्या. त्यांनी उद्यमशीलतेचे महत्त्व सांगितले. श्रमाशिवाय व्यक्ती, समाज व राष्ट्राचा विकास शक्य नसल्याचे त्या म्हणाल्या. कार्यक्रमास श्री गोळवलकर गुरुजी शैक्षणिक परिसराचे संचालक प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती, विभागप्रमुख प्रो. पराग जोशी, समन्वयक डॉ. राजेंद्र जैन, प्राध्यापक व विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. ◀*(तमा वृत्तसेवा)*

नवभारत Nagpur Metro | 25 December 2025 | Page 2 | navbharatlive.com

'श्रममेव जयते' नए युग का मंत्र

■ रामटेक, संवाददाता. कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय के संस्कृत भाषा एवं साहित्य विभाग द्वारा प्रज्ञाभारती भा. वर्णेकर सभागृह में प्रज्ञाभारती डॉ. भा. वर्णेकर स्मृति व्याख्यानमाला का आयोजन किया गया. इस व्याख्यानमाला के पाँचवें पुष्प के रूप में विशेष वक्ता के तौर पर विद्यावाचस्पति डॉ. स्वानंद गजानन पुंड उपस्थित थे. गोलवलकर गुरुजी शैक्षणिक परिसर के संचालक प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती, संस्कृत भाषा एवं साहित्य विभाग के विभाग प्रमुख प्रो. पराग जोशी तथा व्याख्यानमाला के समन्वयक, आधुनिक भाषा विभाग प्रमुख डॉ. राजेंद्र जैन मंच पर उपस्थित थे. संस्कृत एवं संस्कृतेतर भाषा संकाय की अधिष्ठाता प्रो. कविता होले ने अध्यक्षता की. व्याख्यानमाला के समन्वयक डॉ. राजेंद्र जैन ने प्रस्तावना की

'प्रज्ञाभारती डॉ. भा. वर्णेकर विरचित "श्रमगीता" – एक विवेचन' इस विषय के माध्यम से श्रमगीता के श्लोकों के आधार पर प्रख्यात संस्कृत विद्वान डॉ. स्वानंद पुंड ने भारतीय ज्ञान परंपरा के महत्व को भी रेखांकित किया. उन्होंने कहा कि श्रमगीता आज भी प्रासंगिक है तथा श्रम का मूल्य और महत्व दोनों ही अक्षुण्ण हैं. भारतीय ज्ञान परंपरा में श्रम को केवल शारीरिक नहीं माना गया, बल्कि उसे मानसिक और बौद्धिक तपस्या के रूप में प्रतिष्ठा दी गई है. श्रम से व्यक्ति को सम्मान प्राप्त होता है, यह सत्य है. भारतीय संस्कृति में श्रम के महत्व को जानकर ही प्रज्ञाभारती डॉ. वर्णेकर ने 'श्रम मेव जयते' जैसे उद्गार निकाले और इसे नए युग का मंत्र बताया. संचालन प्रा. राधा देशकर ने किया तथा विभाग प्रमुख प्रो. पराग जोशी ने आभार माना. इस व्याख्यानमाला में विश्वविद्यालय के सभी अधिष्ठाता, विभाग प्रमुख, प्राध्यापकगण एवं विद्यार्थी उपस्थित थे. एकात्मता मंत्र के साथ कार्यक्रम का समापन हुआ.

Media Highlights

nskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

वीरज़ोरावरस्य वीरफतेहसिंहस्य च देशभक्तिः प्रेरणास्पदा- प्रो. प्रसाद गोखले

> युवसन्ततिः राष्ट्राय निष्ठया समर्पणेन च कार्यं कुर्यात्- डॉ. रोशन अलोने

> वीरबालदिवसस्य अवसरे कविकुलगुरु- कालिदास-संस्कृतविश्वविद्यालये आयोजिताः विविधाः कार्यक्रमाः

हिमसंस्कृतवार्ताः- नागपुरम्।

कविकुलगुरु- कालिदास- संस्कृतविश्वविद्यालयेन २६ दिसम्बर २०२५ दिनाङ्के वीरबालदिवसोत्सवे विविधकार्यक्रमाः आयोजिताः। स्वर्गीयदशमेशगुरोः श्रीगोविन्दसिंहस्य अल्पवयसीयौ सुपुत्रौ बाबा जोरावरसिंहः बाबाफतेहसिंहः च धर्मपरिवर्तनं नाङ्गीकृत्य एव हतात्मनौ अभवताम्। तेषां अप्रतिमत्यागस्य शौर्यस्य च प्रतीकरूपेण वीरबालदिवसः आचर्यते। वीरबालदिवसस्य बृहत्परिमाणेन उत्सवस्य महत्त्वपूर्णम् उद्देश्यं युवां सन्ततीनां मध्ये चरित्रं, नैतिकमूल्यानि, देशभक्तिः, नैतिकता च प्रवर्धयितुं भवति। कार्यक्रमस्य आरम्भे वीर साहिबजादा बाबा जोरावरसिंहाय वीरबाबाफतेहसिंहाय च गणमान्यजनैः पुष्पांजलिः श्रद्धांजलिः समर्पिता। अस्मिन् अवसरे द्वादशाध्यायस्य, एकतायाः, निष्ठायाः च सामूहिकः शपथः अपि कृतः। वीरबालदिवसस्य स्मरणार्थं विशेषसभा अपि आयोजिता। विश्वविद्यालये राष्ट्रियसेवायोजनायाः माध्यमेन विशेषव्याख्यानस्य आयोजनं कृतम्। वीरबालदिवसस्य अवसरे वेदज्ञविभागस्य प्राध्यापकः, विश्वविद्यालयनियोजनमण्डलस्य निदेशकः प्रो. प्रसादगोखलेः विशेषव्याख्यानं दत्तवान्। मुख्यकार्यक्रमस्य प्रास्ताविकं राष्ट्रीयसेवाकार्यक्रमस्य समन्वयकः डॉ. जयवंत चौधरी अकरोत्। वीरसाहिबजादा बाबाजोरावरसिंहः, वीरबाबा फतेहसिंहः च स्वदेशस्य धर्मस्य च कृते कृताः त्यागाः यथार्थतया प्रेरणादायकाः सन्ति। विशेषतः तयोः अल्पवयसः विचार्य मातृभूमिप्रेम्णः, निष्ठायाः, धर्मभक्तेः च एतादृशः प्रबलः प्रौढः च भावः तेषां त्यागेषु स्पष्टः आसीत् इति आश्चर्यम्। तथापि तेषां यज्ञेषु तेषां यथार्थः देशभक्तिः प्रकटिता भवति। आदरणीय-प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदी इत्यनेन देशस्य युवां सन्ततिं स्वचरित्रेभ्यः शिक्षयितुं देशभक्तिं प्रेरयितुं च अस्य दिवसस्य बृहत्परिमाणेन आचरितुम् आह्वानं कृतम् अस्ति। प्रो. गोखले विश्वविद्यालयस्य छात्राः तेभ्यः प्रेरणाम् आकर्षयेयुः इति उक्तवान्। कुलसचिवः डॉ. रोशन अलोने इत्यनेन अध्यक्षीयभाषणे छात्रेभ्यः आग्रहः कृतः यत् ते वीरबाबा जोरावरस्य वीरबाबा फतेहसिंहस्य च शस्तेभ्यः देशभक्तिभ्यः च व्यक्तित्वेभ्यः प्रेरणाम् आकर्षयं समाजस्य, देशस्य, राष्ट्रस्य च कृते निष्ठापूर्वकं समर्पणेन च कार्यं कुर्वन्तु। एतयोः वीरयोः देश-गर्वितः अस्ति, तेषां कार्यं सर्वदा स्मर्यते। विश्वविद्यालयस्य संपर्काधिकारिणी डॉ. रेणुका बोकारे अकथयत् यत् कार्यक्रमस्य संचालनम् अधर्वाणद्धाजेन कृतं, धन्यवादपत्रं च नितेशचकोलेमहोदयेन दत्तम्। राष्ट्रियसेवायोजनायाः माध्यमेन छात्राणां कृते निबन्धलेखनप्रतियोगिता, काव्यप्रतियोगिता, नाराप्रतियोगिता, प्रश्नोत्तरप्रतियोगिता इत्यादयः आयोजिताः सन्ति, 'चार साहिबजादे' इति लघुचलच्चित्रमपि प्रदर्शितम्। कार्यक्रमे शिक्षकाः, अशिक्षककर्मचारिणः, छात्राः च उपस्थिताः आसन्।

TheHitavada
Nagpur City Line | 2025-12-18 | Page-3
ehitavada.com

Dr Atul Vaidya is President, Vigyan Bharati

■ Staff Reporter

VICE Chancellor of Laxminarayan Innovation Technological University (LITU), Dr Atul Vaidya has been named as new President of Vigyan Bharati, Vidarbha chapter in a recently-held Annual General Meeting (AGM) of the Vidarbha regional chapter of Vigyan Bharati. Dr Radha Munje became Vice President.

Present at the meeting were Vigyan Bharati, President Dr Satish Wate, West Zone Organising Secretary Shriprasad, Central Vigyan Bharati Committee member Naresh Chafekar, Treasurer Girish Joshi, and advisor Vice-Chancellor Dr Atul Vaidya. Pradyumna Shauche presented the Annual Report. Dr Satish Devpujari (Pediatrician), Dilip Rodi (Managing Director of Ankur Seeds), Nitin Gujarati (Managing Director of Renukiya Isols), and Dr Milind Khanapurkar (Principal of Cummins College of Engineering), who were newly included in Vigyan Bharati's advisory board, were welcomed with bouquets.

Dr Satish Wate expressed confidence that the programmes of Vigyan Bharati in the Vidarbha region would be conducted with even greater vigour.

Similarly, West Zone Organising Secretary Shriprasad also stated that the work of Vigyan Bharati in Vidarbha is progressing excellently.

Dr Atul Vaidya, in his speech, said that he was very happy to accept this presidency. He said that, he has received such a strong team of activists that he guarantees that the work of Vigyan Bharati will become even more excellent in the coming years.

Narendra Satfale gave information about the upcoming Kutuhal 2026 event to be held in Washim in February.

TheHitavada
Nagpur City Line | 2025-11-28 | Page-3
ehitavada.com

BRIEFS

KKSU, NEERI inaugrate CFSTT plant

KAVIKULGURU Kalidas Sanskrit University (KKSU) in collaboration with National Environmental Engineering Research Institute (NEERI) established a Compact Faecal Sludge Separation and Treatment (CFSST) plant and inaugurated the project, recently. The ceremony began with the inauguration of the CFSST unit. Vice-Chancellor Atul Vaidya said, the country faces major challenges linked to wastewater and faecal sludge management along with water wastage. The concept was first tested at NEERI, where it succeeded, he added. Former Vice-Chancellor Hareram Tripathi encouraged the university to develop the project. He announced that a similar project will be set up at the Waranga campus. Senior Principal Scientist Ritesh Vijay explained the background and development of the project. NEERI Director Venkat Mohan acknowledged the role of Atul Vaidya in conceptualising and implementing the initiative. The treated wastewater from the Ramtek campus will be used for landscaping and gardening, floriculture, fodder development, waterbody cleaning, and other essential purposes. Solid waste processed through the system will be used to produce organic manure to enrich soil fertility and support garden development. Deputy Engineer Santosh Wadikar oversaw the technical execution of the project. All Deans, statutory officers, department heads, administrative officers, and staff members attended the foundation ceremony.

तरुण भारत
Nagpur Pages | 2025-11-28 | Page-6
epaper.tarunbharat.net

सांडपाणी शुद्धिकरण संयंत्र उभारणारे विदर्भातील पहिले विद्यापीठ

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाचा उपक्रम

◆ नागपूर, २७ नोव्हेंबर

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाने पर्यावरण संवर्धनाचा आदर्श घालून देत विदर्भातील पहिले सांडपाणी शुद्धिकरण संयंत्र उभारले आहे. नीरीच्या सहकार्याने उभारलेल्या कॉम्पॅक्ट फेकल (गाळ वेगळे करणे व उपचार-सीएफएसएसटी) प्लांटचे उद्घाटन गुरुवार, २७ नोव्हेंबर रोजी नीरीचे संचालक डॉ. एस. वेंकट मोहन आणि कुलगुरू डॉ. अतुल वैद्य यांच्या हस्ते वेदमंत्रोच्चारात करण्यात आले. याप्रसंगी नीरीचे वरिष्ठ मुख्य संशोधक व प्रकल्पाचे प्रमुख वैज्ञानिक डॉ. रितेश विजय उपस्थित होते. कुलगुरू डॉ. वैद्य यांनी सांगितले की, देशातील वाढत्या सांडपाणी आणि मलगाळ समस्यांवर मात करण्यासाठी हे संयंत्र महत्त्वपूर्ण ठरणार आहे. या प्रकल्पाची मुहूर्तमेढ माजी कुलगुरू प्रो. हरेराम त्रिपाठी यांच्या प्रेरणेने रोवली गेली होती व आज तो यशस्वी रीत्या साकार झाला आहे. याच धर्तीवर वारंगा परिसरातही नवीन प्रकल्प उभारता जागार असल्याचे त्यांनी सांगितले. सीएफएसएसटी प्रकल्पाचे पेटंट कुलगुरू डॉ. वैद्य यांच्या नावावर असून, सांडपाणी व घनकचऱ्यावर प्रक्रिया करून तयार होणारे शुद्ध पाणी विद्यापीठातील बागापत, फुलशेती, चारानिर्मिती व जलाशय स्वच्छतेसाठी वापरण्यात येणार आहे. घनकचऱ्यापासून तयार होणारे सेंद्रिय खत मातीच्या सुपीकतेत वाढ करणार आहे. नीरीतर्फे कुलगुरू डॉ. वैद्य यांचा सत्कार करण्यात आला. तसेच प्रकल्प संशोधन पुस्तिकेचे प्रकाशनही करण्यात आले. प्रकल्पाची अंमलबजावणी उपअभियंता संतोष वाडीकर व त्यांच्या टीमने यशस्वीपणे केली. ◀(तपा वृत्तसेवा)

संस्कृत विश्वविद्यालय

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय येथे कुलगुरू अतुल वैद्य आणि कुलसचिव रोशन अलोने यांच्या नेतृत्वात संविधान उद्देशिकेचे सामूहिक वाचन करण्यात आले. याप्रसंगी बोलताना डॉ. अलोने यांनी आपल्या भाषणातून संविधानाचे महत्व विषद केले. आपण संविधान वाचले पाहिजे. प्रत्येकाला आपल्या संविधानातील मुख्य तत्वे माहित व्हायला हवी. याप्रसंगी प्रो. ललिता चंदात्रे यांनीही आपले मनोगत व्यक्त केले. डॉ. रेणुका बोकारे यांनी कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. त्याचप्रमाणे राष्ट्रीय सेवा योजनेद्वारे संविधान दिन साजरा करण्यात आला. याप्रसंगी समन्वयक डॉ. जयवंत चौधरी यांनी मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाला नितंश चकोले, सचिन डावरे, संतोष कोल्हे, प्रा. उमेश यादव, प्रा. संतोष कोल्हे, ऋतिक गायधने आदी उपस्थित होते.

NAGPUR POST

Gita is a book that teaches the path of devotion and art of living: Prof. Hrishikesh Dalai

Ramtek 15 December (NAGPUR POST/TC): A programme was organised on the occasion of Gita Jayanti Week recently at the affiliated teachers' college of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek. On the occasion of the programme, the twelfth chapter explaining 'Bhakti Yoga' and the sixteenth chapter explaining 'Daivasur Sampad Vibhaga Yoga' of the Gita were recited by all the students and professors present. At the beginning of the programme, the worshipping of Goddess Saraswati, the adored deity of knowledge, and the great Gita were garlanded and worshipped.

In the introductory speech of the programme, the Head of the Department of Education and Principal of the Teachers College, Prof. Hrishikesh Dalai, propagated the message that 'Gita is the only religious scripture in which karma, devotion and the path of knowledge teach the art of living, the duties of life and the path to salvation'. 'Karmanyechavadhikaraste maa phaleshu kadachan' means 'Do work, do not expect results'. The message given by the Head of the BBA and B. Com Department, Prof. Kirti Sadar, was that performing our duties faithfully and entrusting the results to God is the true Karma Yoga of our life. The Chairperson of the programme, Education and Dean of the entire faculty, said that the teachings of the Gita help us get out of the situation of confusion, the Gita teaches us the art of remaining stable.

Change Of Name

MY OLD NAME WAS **ISRAR AHMAD**. NOW MY NEW NAME IS **MOHAMMAD ISRAR KHAN**. **ADD:** PLOT NO. 70, NIMDEVI NAGAR, WANJARA LAYOUT, MAJRI ROAD, NAGPUR - 440026

MY OLD NAME WAS **HUMERA KHAN**. NOW MY NEW NAME IS **HUMERA VASEEM AHMED KHAN**. OLD PASSPORT NO. **H4221596** NEW PASSPORT NO. 440013 **ADD:** FLAT NO.403, AMAN ORBIT APARTMENT, ANANT NAGAR CHOWK, NAGPUR - 440013

I **VASEEM AHMED KHAN** DECLARED THAT MY WIFE PASSPORT NO. **H4221596** IS MY INCORRECT NAME WAS **VASEEM AKHTAR KHAN**. NOW NEW CORRECT NAME IS **VASEEM AHMED KHAN**. **ADD:** FLAT NO.403, AMAN ORBIT APARTMENT ANANT NAGAR CHOWK, NAGPUR 440013 MS

MY OLD NAME WAS **ANWAR HUSSAIN IMAMUDDIN GESAWAT**. NOW MY NEW NAME IS **ANWAR HUSSAIN IMAMUDDIN GESAWAT**. **ADD:** 1/226 BHANDARA ROAD JUNA BAGADGANJ NAGPUR 440008

MY OLD NAME WAS **SHAMIM AKHTAR MOHAMMAD MUSHTAQUE**. NOW MY NEW NAME IS **SHAMIM BANO MOHAMMAD ZABIR ANSARI**. **ADD:** NEAR ISRAIL PAN THELA AZAD NAGAR NAI BASTI TEKA CHIRAG ALI CHOWK NAGPUR 440017

MY OLD NAME WAS **MO ABDUL ARIF ABDUL GAFFAR**. NOW MY NEW NAME IS **ABDUL ARIF SHEIKH**. **ADD:** NEAR HANUMAN MANDIR 247/A NEW COLONY MANGALWARI BAZAR GOD MOHALLA SADAR NAGPUR 440001

MY OLD NAME WAS **MOHD ZIA NAFISA**. NOW MY NEW NAME IS **NAFISA ABBAS SHASHA**. **ADD:** H-NO 563/A DHEMSE MOHALLA NEAR BOHRA MASJID NAGPUR: 440002 (MS)

MY OLD NAME WAS **AKHILKUMAR RAVINDRA GANAR**. NOW MY NEW NAME IS **AKHIL RAVINDRA GANAR**. **ADD:** BELTARODI ROAD, NAGPUR

MY OLD NAME WAS **ZEENAT BEE ABDUL HALIM HALIM / ZEENAT BEE ABDUL HALIM**. NOW MY NEW NAME IS **ZEENAT USMAN SHAIKH**. **ADD:** PLOT NO.134 BOKHARA ROAD NAKA NO.01 NAZIR COLONY GODHANI NAGPUR 441111

MY OLD NAME WAS **ABDUL GANNI ABDUL KHALIQUE**. NOW MY NEW NAME IS **ABDUL GANI ABDUL KHALIQUE SHEIKH**. **ADD:** NEAR YAKUB BABA HOUSE ,DOBI NAGAR ,MOMINPURA - NAGPUR -440018

MY OLD NAME WAS **PRIYANKA KUMARI**. NOW MY NEW NAME IS **PRIYANKA SUNIL MISHRA**. **ADD:** PNO 38 PRATHAMESH PALM GOREVADA ROAD NAGPUR **MOB :** 9960413881

MY OLD NAME WAS **POOJA SOMNATH CHAKRABORTY**. NOW MY NEW NAME IS **POOJA SHAHU**. **ADD:** PLOT: 3C-4C, SHIV PRERNA APTS.

Neeri tech to help Sanskrit University recycle wastewater & develop garden

Sarfaraz.Ahmed
@timesofindia.com

Nagpur: The Kavikulguru Kalidas Sanskrit University (KKSU) is likely the first university in the region to initiate recycling wastewater and use it to develop a beautiful garden on its 10-acre campus in Ramtek. In association with CSIR-Neeri, the university will set up a compact faecal sludge separation and treatment (CFSST) plant using the premier research technology already implemented at the nearby Gau Vigyan Anusandhan Kendra in Deolapar.

The move followed KKSU's search for a solution to its wastewater management, water conservation and ensuring a clean campus. Vice-chancellor Hareram Tripathi told TOI that they grappled with a poor sewage network, causing wastewater choking close to the campus giving out a foul stench. "Our initiative is in line with PM Modi's Swachh Bharat campaign as well as being part of a green revolution. During a visit to Deolapar, I was impressed with the work of Neeri senior scientist Ritesh Vijay and his team. I realised Neeri could help us, and we approached its director Abhay Vaidya, who readily extended support," he said.

BEST OUT OF WASTE: The recycled wastewater will be utilised for gardening, floriculture, fodder production, and reservoir maintenance, while the solid waste will be transformed into compost to enrich soil fertility and develop gardens

The project has been funded by the govt, Tripathi said, adding that additional funds would be provided by the university.

The university has two hostels housing 100 boys and 100 girls, besides PhD scholars on the campus. The wastewater from these hostels used to accumulate near the campus wall and pose a health hazard. "We used to flush out the water using a motor. Then we realised it would be better to recycle it," Tripathi said.

The plant's fabrication work will be done at Neeri's campus in Nagpur and later installed at Ramtek. It will encompass a specialised plant for manufacturing beneficial fertilisers through sewage and solid waste management.

The recycled wastewater will be utilised for gardening, floriculture, fodder production, and reservoir maintenance, while the solid waste will be transformed into compost to enrich soil fertility and develop gardens.

The bhoomi puja for the plant was performed by Neeri director Vaidya. Ritesh Vijay, senior principal scientist, Waste Water Management Division, Neeri, and his team, alongside Manoj Tatwawadi, chief executive officer of Gau Vigyan Anusandhan Kendra, Deolapar, attended the ceremony.

Media Highlights

NAGPUR POST

KKSU Ramtek

A mass reading of the Preamble to the Constitution was held at Kavikulguru Kalidas Sanskrit University on the occasion of Indian Constitution adoption day on Wednesday. In this programme organised as per the directives of Vice Chancellor Atul Vaidya, all the members recited the Preamble of the Constitution under the leadership of Registrar Dr. Roshan Alone. On the occasion, Dean of the Faculty of Education Prof. Lalita Chandratre and Finance and Accounts Officer Vijayendra Pandey were prominently present. Registrar Dr. Roshan Alone said on the occasion that we should read our constitution. Everyone should know the main principles of our Constitution. Dean of the Faculty of Education Prof. Lalita Chandratre said that it is our responsibility to respect the Indian Constitution and follow its principles. Public Relations Officer Dr. Renuka Bokare successfully organised this programme and read out the Preamble to the Constitution. Constitution Day was celebrated at Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek, through the National Service Scheme. On the occasion, the students of the university recited the Preamble to the Indian Constitution during a prayer meeting. This programme was organised under the guidance of Dr. Jaiwant Chaudhary, Programme Coordinator of the National Service Scheme. The programme's proceedings were coordinated by Nitesh Chakole, Programme Officer of the National Service Scheme, Sachin Daware and Assistant Professor Santosh Kolhe of the Sports Department. Umesh Yadav, Professor of Hindi Department of the University, was present as the chief guest. The programme's proceedings were carried out by Professor Santosh Kolhe of the Sports Department. The photography of this programme was carried out by Pritam Tiwari, a student of BA stream. Special assistance was received from Ritik Gaidhane, clerk of the Grammar Department and Brijesh, employee of the Computer Department as far as the successful organisation of the programme is concerned.

संविधान का पालन हमारी सामूहिक जिम्मेदारी – प्रो. ललिता चंद्रात्रे

हर नागरिक को संविधान पढ़ना आवश्यक - डॉ. रोशन अलोने

रामटेक (हिंद प्रहरी प्रतिनिधि)

भारतीय संविधान दिवस के उपलक्ष्य में कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक में आज संविधान की प्रस्तावना का सामूहिक वाचन आयोजित किया गया। माननीय कुलगुरु प्रो. अतुल वैद्य के मार्गदर्शन एवं प्रेरणा से आयोजित इस कार्यक्रम में कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने के नेतृत्व में सभी शिक्षकों, अधिकारियों तथा कर्मचारियों ने उत्साहपूर्वक सहभाग लिया।

कार्यक्रम के दौरान अपने संबोधन में कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने ने कहा, "हर नागरिक को संविधान अवश्य पढ़ना चाहिए। संविधान में निहित मूलभूत सिद्धांतों की समझ लोकतांत्रिक समाज के निर्माण के लिए अत्यंत आवश्यक है।" शिक्षणशास्त्र संकाय की अधिष्ठाता प्रो. ललिता चंद्रात्रे ने कहा, "भारतीय संविधान का सम्मान करना तथा उसके सिद्धांतों का पालन करना प्रत्येक नागरिक का कर्तव्य है। संविधान की भावना हमारे आचरण में प्रतिबिंबित होनी चाहिए।" इस कार्यक्रम में वित्त एवं लेखा अधिकारी श्री विजयेंद्र पांडे भी उपस्थित थे। कार्यक्रम का यशस्वी आयोजन जनसंपर्क अधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे ने किया, जिन्होंने संविधान प्रस्तावना का वाचन भी किया। इस अवसर पर राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारा संविधान दिवस उत्सव राष्ट्रीय सेवा योजना (एनएसएस) इकाई द्वारा भी विश्वविद्यालय में संविधान दिवस मनाया गया। प्रार्थना सभा के दौरान विद्यार्थियों द्वारा संविधान की प्रस्तावना का वाचन किया गया, जिसका नेतृत्व शास्त्री (बी.ए.) दर्शन के विद्यार्थी प्रफुल्ल पंढेत ने किया।

एनएसएस कार्यक्रम समन्वयक डॉ. जयवंत चौधरी के मार्गदर्शन में आयोजित इस कार्यक्रम का समन्वयन कार्यक्रम अधिकारी श्री नितेश चकोले, श्री सचिन डावरे तथा खेल विभाग के सहायक प्राध्यापक श्री संतोष कोल्हे ने किया। कार्यक्रम में मुख्य अतिथि के रूप में विश्वविद्यालय के हिंदी विभाग के प्राध्यापक श्री उमेश यादव उपस्थित थे। कार्यक्रम का सूत्रसंचालन खेल विभाग के प्राध्यापक श्री संतोष कोल्हे ने किया, जबकि छायाकंन शास्त्री (बी.ए.) वर्ग के विद्यार्थी प्रीतम तिवारी ने किया। कार्यक्रम के सफल आयोजन हेतु व्याकरण विभाग के लिपिक श्री ऋतिक गायधने एवं संगणक विभाग के कर्मचारी श्री ब्रिजेश का विशेष सहयोग प्राप्त हुआ।

नवराष्ट्र

Metro | 27 November 2025 | Page 5

प्रा. ललिता चंद्रात्रे यांचे प्रतिपादन ● संस्कृत विद्यापीठात 'संविधान दिन'

संविधानाचे पालन ही नैतिक जबाबदारी

रामटेक, तालुका प्रतिनिधी.

भारतीय संविधानाप्रती आदर बाळगणे, तसेच त्यातील तत्त्वे आणि मूल्यांचे पालन करणे, ही आपली नैतिक आणि नागरिक म्हणून असलेली जबाबदारी आहे, असे प्रतिपादन शिक्षणशास्त्र संकायाच्या अधिष्ठाता प्रा. ललिता चंद्रात्रे यांनी केले. संविधानाप्रती आदर व्यक्त करण्याचे आवाहनही त्यांनी केले. रामटेक येथील कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठात बुधवारी (दि. २६) आयोजित भारतीय संविधान दिन कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना बोलत होत्या.

कवी कुलगुरू संस्कृत विद्यापीठात संविधान गौरव दिन उत्साहात साजरा करण्यात आला, या निमित्ताने विद्यापीठात संविधान उद्देशिकेचे सामूहिक वाचन करण्यात आले, तसेच संविधानातील मूल्यांचे महत्त्व अधोरेखित करण्यात आले. कुलगुरू अतुल वैद्य यांच्या प्रेरणेने आयोजित या कार्यक्रमात कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने यांच्या मार्गदर्शनात विद्यापीठातील सर्व सदस्य आणि विद्यार्थ्यांनी संविधान उद्देशिकेचे सामूहिक पठण केले. यावेळी आपले मत व्यक्त करताना कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने यांनी, आपण आपले संविधान वाचायला हवे, आपल्या संविधानातील मुख्य तत्त्वे आणि मूलभूत अधिकार प्रत्येकाला माहीत असायला हवेत, असे सांगितले, या कार्यक्रमाला वित्त व लेखा अधिकारी विजयेंद्र पांडे यांची विशेष उपस्थिती लाभली. जनसंपर्क अधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे यांनी कार्यक्रमाचे यशस्वी आयोजन केले, तसेच संविधान उद्देशिकेचे वाचन केले.

राष्ट्रीय सेवा योजनेद्वारे विशेष उपक्रम

संविधान दिनाच्या औचित्याने संस्कृत विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजनेद्वारे देखील विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. सकाळच्या प्रार्थना सभेवेळी विद्यार्थ्यांनी संविधान उद्देशिकेचे वाचन केले. शास्त्री (बी.ए.) दर्शनच्या विद्यार्थी प्रतिक पंडीत याने या वाचनाचे नेतृत्व केले.आयोजनासाठी रासेयो कार्यक्रम समन्वयक डॉ. जयवंत चौधरी यांचे मार्गदर्शन लाभले. रासेयोचे कार्यक्रम अधिकारी नितेश चकोले, सचिन डावरे, यांनी कार्यक्रमाचे समन्वयन केले. यावेळी हिंदी विषयाचे प्राध्यापक उमेश यादव हे मुख्य अतिथी म्हणून उपस्थित होते. संचालन क्रीडा विभागाचे प्राध्यापक संतोष कोल्हे यांनी केले. शास्त्री (बी.ए.) चा विद्यार्थी प्रीतम तिवारी याने कार्यक्रमाचे छायाचित्रण केले. यशस्वीतेसाठी व्याकरण विभागाचे लिपिक ऋतिक गायधने आणि संगणक विभागातील कर्मचारी ब्रिजेश यांचे विशेष सहकार्य लाभले.

Kavikulguru Kalidas Sanskrit University

KAVIKULGURU Kalidas Sanskrit University, Ramtek, celebrated the 150th anniversary of 'Vande Mataram' with a collective singing programme. The event was held under the guidance of Dr Atul Vaidya, Vice-Chancellor, KKSU. Harekrishna Agasti, Campus Director, Roshan Alone Registrar, faculty members, officials, staff and students participated with enthusiasm. The event was conducted by Jaywant Chaudhary and Sachin Davare.

TheHitavada

Nagpur City Line | 2025-10-31 | Page-3

ehitavada.com

NAGPUR POST

Ramtek reverberates with Vande Mataram chants

National songs like Vande Mataram always inspire one and all: Prof. Harekrishna Agasti

Ramtek 7 November (NAGPUR POST/TC): On Friday, a mass singing of the National Anthem was held at Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek, on the occasion of the 150th birth anniversary of Vande Mataram. The event was organised on the initiative of Vice Chancellor Dr. Atul Vaidya. The programme was attended by Ramtek Campus Director Prof. Harekrishna Agasti, Registrar Dr. Roshan Alone and other statutory officers, deans, professors, officials and students. The collective singing of this national anthem created a patriotic atmosphere in the premises. Ramtek campus Director Prof. Harekrishna Agasti said that just like the national anthem Jana Gana Mana, everyone should remember the national song VandeMataram and sing it too with equal reverence. With this appeal, Prof. Agasti praised the contribution of Bankim Chandra Chattopadhyay.

This song is a great example of how the power of words can ignite the intense flame of patriotism among the masses. The service rendered to the country by Indian writers and poets through the power of words during the freedom struggle is indeed remarkable and inspiring.

Registrar Dr. Roshan Alone said that he had received instructions from the Central and State Governments to implement this programme on a large scale. He said that this programme is being organised at various levels across the country to remind the students of the modern era about the contributions & sacrifices of the freedom fighters who fought against imperialism during the freedom struggle. Dr. Sachin Dawre organised and conducted the proceedings of the programme under the leadership of Dr. Jaywant Chaudhary, Coordinator of the National Service Scheme.

ePaper नवराष्ट्र

Metro | 08 November 2025 | Page 2

प्रा. अगस्ती यांचे प्रतिपादन ● कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्यापीठात गीतगायन

'वंदे मातरम्' राष्ट्रगान नेहमीच प्रेरणादायी

रामटेक, तालुका प्रतिनिधी. रहाणेत 'जन गण मन' प्रेक्षणीय, प्रत्येकाने 'वंदे मातरम्' राष्ट्रगीताचे सामान्य ज्ञान घ्यावे, असा 'वंदे मातरम्' हे राष्ट्रभक्त देशवीरांच्या अंतःकरणात प्रेरणादायक विचारांना चालना देणारा आणि राष्ट्रीय एकात्मता वाढीस लावणारा महामंत्र आहे, असे प्रतिपादन कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्यापीठाचे कुलगुरु प्रा. अगस्ती यांनी केले. रामटेक येथील कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्यापीठात 'वंदे मातरम्' राष्ट्रगीताच्या १५० व्या जयंतीनिमित्त आयोजित सामूहिक गायन कार्यक्रमात ते बोलत होते.

यावेळी कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने आणि इतर वैधानिक अधिकारी, अधिष्ठाता, प्राध्यापक, अधिकारी, कर्मचारी आणि विद्यार्थी उपस्थित होते. डॉ. अगस्ती यांनी पुढे बोलताना, राष्ट्रगीताचा सामान्यीकरण होण्यासाठी विजयेंद्र पांडे यांची विशेष उपस्थिती लाभली. जनसंपर्क अधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे यांनी कार्यक्रमाचे यशस्वी आयोजन केले, तसेच संविधान उद्देशिकेचे वाचन केले.

स्वातंत्र्य सैनिकांच्या आठवणीसाठी गायन

स्वातंत्र्य लढ्यात विविध क्षेत्रांत योगदान देणाऱ्या स्वातंत्र्यसैनिकांचे आठवण आधुनिक पुण्यातील विद्यार्थ्यांना व्हावा, देशभक्ती दिनाच्या विशेष महत्त्व सांगता यावे, यासाठी राष्ट्रीय एकात्मतेच्या मूल्यांचा रुजवा होऊन देशाच्या प्रगतीत सहभागी होण्याची प्रेरणा मिळावी, या उद्देशाने 'वंदे मातरम्' राष्ट्रगीताचे १५० वर्ष पूर्ण झाल्याच्या निमित्ताने हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता.

यावेळी कुलगुरू डॉ. अतुल वैद्य यांच्या प्रेरणेतून या कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला होता. 'वंदे मातरम्' या राष्ट्रगीताच्या संपादन डॉ. संचित डावरे यांनी केले. उपस्थित विद्यार्थी यावेळी उपस्थित होते.

रामटेक परिसर वंदे मातरमच्या स्वरांनी दुमदुमून गेला

पुण्यश्लोक दर्शन प्रतिनिधी

रामटेक, दि. ७

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेक येथे वंदे मातरम् च्या १५० व्या जयंतीनिमित्त राष्ट्रीय एकात्मता गायन झाले. कुलगुरू डॉ. अतुल वैद्य यांच्या प्रेरणेतून आयोजित या कार्यक्रमात रामटेक परिसरातील संस्थांचा डॉ. शेकुलर अगस्ती, कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने आणि इतर वैधानिक अधिकारी, अधिकारी, प्राध्यापक, अधिकारी, कर्मचारी आणि विद्यार्थी सहभागी झाले होते. या राष्ट्रीयस्तरावर सामूहिक गायनाने परिसरात देशभक्तीचे वातावरण निर्माण झाले. रामटेकच्या कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठात वंदे मातरम् राष्ट्रगीताच्या १५० व्या जयंतीनिमित्त आयोजित सामूहिक गायन कार्यक्रमात सहभागी झालेले विद्यार्थी.

वंदे मातरमचे सारखे राष्ट्रगान हे नेहमीच प्रेरणादायी : प्रो. हरेकृष्ण अगस्ती

आणि ते गायले गेले पाहिजे." या आवाहनास, प्रा. अगस्ती यांनी कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने यांनी केला. जात असल्याचे स्थानी मार्गदर्शन केले. याप्रसंगी विविध कार्यक्रम संपन्न झाले. कार्यक्रम संयोजन डॉ. जयवंत चौधरी यांच्या पवित्र प्रेरणेतून आयोजित या कार्यक्रमाचे संचालन डॉ. संचित डावरे यांनी केले. उपस्थित विद्यार्थी यावेळी उपस्थित होते.

डॉ. चांदे विद्याभूषण पुरस्काराने सन्मानित

रामटेक. कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेकचे संस्थापक कुलगुरू डॉ. पंकज चांदे यांना इंचगिरी रसाळ संप्रदाय चॅरिटेबल ट्रस्ट, क्षेत्र संतभूमी द्वारे उच्च शिक्षण क्षेत्रातील अतुलनीय योगदानासाठी विद्याभूषण पुरस्काराने नुकतेच गौरविण्यात आले. पांडुरंग महाराज रसाळ, डॉ. दिनेश रसाळ, संपूर्णानंद संस्कृत विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू प्रा. राजाराम शुक्ल यांच्या हस्ते हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला. डॉ. चांदे यांनी शैक्षणिक, प्रशासकीय, संशोधन, प्रकाशन अशा विविध स्तरांवर विविध योजना राबविल्या, शिवाय सर्वजनांसाठी संस्कृत अभ्यासक्रम सुरू केले. यापूर्वी डॉ. चांदे यांना संस्कृत व उच्च शिक्षण क्षेत्रातील योगदानासाठी राष्ट्रपती पुरस्कार, कुलपतिभूषण उपाधी, राज्य शासनाचा कालिदास संस्कृत साधना पुरस्काराने गौरविण्यात आले आहे.

Dr Pankaj Chande bags 'Vidyabhushan Award' for outstanding contribution to education

- Serving as Vice-Chancellor of KKSU for 15 years, Dr Chande's tenure was marked by visionary leadership - from laying the university's foundation to elevating it to national and international prominence

■ Staff Reporter

Pandurang Maharaj Rasal, Dr Dinesh Rasal, felicitating V-C Dr Pankaj Chande with Vidyabhushan Award.

DR PANKAJ Chande, Founder Vice-Chancellor of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University (KKSU), Ramtek, has been conferred with the prestigious Vidyabhushan Award by Inchagavkar Rasal Charitable Trust, Kshetrasthambhumi, in recognition of his remarkable contribution to higher education. The award was presented by SS Pandurang Maharaj Rasal, Dr Dinesh Rasal, and former Vice-Chancellor of Sampurnanand Sanskrit University, Rajaram Shukla.

Serving as Vice-Chancellor of KKSU for 15 years, Dr Chande's tenure was marked by visionary leadership - from laying the university's foundation to elevating it to national and international prominence. He introduced several academic, administrative, research, and publication initiatives, while also launching Sanskrit courses accessible to all sections of society. Under his guidance, KKSU became the only financially self-sustained Sanskrit university in India.

Renowned for his sharp intellect, exceptional administrative acumen, profound scholarship, and dynamic leadership, Dr Chande has earlier received numerous accolades, including the President's Award, Kulapati Bhushan, and Maharashtra Government's Kalidas Sanskrit Sadhana Puraskar. He has also served as President of the Association of Indian Universities. Vice-Chancellor Dr Atul Vaidya and the entire KKSU fraternity extended heartfelt congratulations to Dr Chande on receiving this honour.

लोकमत

कुलगुरू डॉ. पंकज चांदे विद्याभूषण पुरस्काराने सन्मानित

लोकमत न्यूज नेटवर्क

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचे संस्थापक कुलगुरू डॉ. पंकज चांदे यांना इंचगिरी रसाळ संप्रदास चॅरिटेबल ट्रस्ट, क्षेत्रासंतभूमीद्वारे उच्च शिक्षण क्षेत्रातील अतुलनीय योगदानासाठी विद्याभूषण पुरस्काराने नुकतेच सन्मानित करण्यात आले. पांडुरंग रसाळ, डॉ. दिनेश रसाळ, संपूर्णानंद संस्कृत विश्वविद्यालयाचे माजी कुलगुरू प्रा. राजाराम शुक्ल यांच्या हस्ते हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

डॉ. पंकज चांदे यांनी १५ वर्षे कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचे कुलगुरुपद सांभाळले. त्यांच्या कार्यकाळात विश्वविद्यालयाची मूहूर्तमेढ रोवण्यापासून ते राष्ट्रीय-आंतरराष्ट्रीय स्तरावर विश्वविद्यालयाला प्रतिष्ठा मिळवून देण्यात त्यांचे योगदान संस्मरणीय आहे. त्यांनी शैक्षणिक, प्रशासकीय, संशोधन, प्रकाशन अशा विविध स्तरांवर विविध योजना तर राबविल्याच परंतु सर्वसामान्यांना संस्कृत आपलेसे वाटेल यासाठी सर्वजनांकरिता संस्कृत अभ्यासक्रम सुरू केले. यापूर्वी डॉ. चांदे यांना संस्कृत व उच्च शिक्षण क्षेत्रातील योगदानाकरिता राष्ट्रपती पुरस्कार, कुलपतिभूषण उपाधी, महाराष्ट्र सरकारचा कालिदास संस्कृत साधना पुरस्कार आदी अनेक पुरस्कारांनी गौरविण्यात आले आहे. भारतीय विश्वविद्यालय संघाचे अध्यक्षपदही डॉ. चांदे यांनी भूषविले होते. हा पुरस्कार प्राप्त झाल्याबद्दल विश्वविद्यालयाचे कुलगुरू डॉ. अतुल वैद्य आणि विश्वविद्यालय परिवाराने डॉ. चांदे यांचे अभिनंदन केले आहे.

Media Highlights

केंद्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय द्वारा राष्ट्रीय स्तर पर संस्कृत भाषा पर आधारित कार्यक्रम "कः भवति बृहस्पतिः?" की विशेष सराहना

रामटेक (प्रतिनिधि गणेशदास चौधरी) केंद्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय के मानविकी कुलपति एवं अधिष्ठाता प्रो. कौशलेन्द्र पाण्डेय के मार्गदर्शन में संस्कृत भाषा के प्रचार-प्रसार हेतु राष्ट्रीय स्तर पर संस्कृत भाषा पर आधारित कार्यक्रम "कः भवति बृहस्पतिः?" का आयोजन किया गया। इस कार्यक्रम का मुख्य उद्देश्य था स्वास्थ्य के विषय में महिलाओं को जागृत करना। इस कार्यक्रम में स्वास्थ्य परीक्षण शिविर आयोजित किया गया। कार्यक्रम में विशेष अतिथि के रूप में डॉक्टर भूमेश्वर नाटकर और उनके सहधर्मी स्त्री डॉक्टर स्नेहल नाटकर उपस्थित थे। इस कार्यक्रम की संयोजिका विश्वविद्यालय के अंतर्गत तक्रार निवारण समिति तथा महिला कक्ष की अध्यक्ष प्रोफेसर राजश्री मेश्राम थी। कार्यक्रम में विशिष्ट अतिथि के रूप में विश्वविद्यालय के कुलसचिव डॉ. देवानंद शुकल, विश्वविद्यालय के संस्कृत साहित्य तथा संकृतेतर भाषा संकाय कि अधिष्ठात्री प्रो. कविता होले , परिसर संचालक प्रोफेसर हरेकृष्ण अगस्ती उपस्थित थे। कार्यक्रम का प्रारंभ देवी दुर्गा स्तोत्र और वैदिक मंत्रउच्चारण के साथ हुआ । कार्यक्रम के संयोजिका प्रो. राजश्री मेश्राम महोदय अपने प्रास्तविक में कहा कि , हमारे देश के उन्नयन में भारतीय नारी का कितना प्रभाव पूर्ण योगदान रहा है और नारियों को अपने स्वास्थ्य के विषय में कैसे विशेष रूप से ध्यान देना चाहिए और आज के इस कार्यक्रम में जो हेल्थ चेकअप कैंप लगाया गया है उसे विषय में उन्होंने विस्तारित रूप से व्याख्यान किया है। तदनंतर इस कार्यक्रम के मुख्य अतिथि डॉ. भूमेश्वर नाटकर महोदयने अपने अनुभव व्यक्त किये । तत्पश्चात डॉक्टर स्नेहल नाटकर महोदया ने अपने भाषण से यह बताया कि महिलाओं को शारीरिक मानसिक और आध्यात्मिक यह तीनों प्रकार से स्वस्थ रहने के लिए प्रयास करना चाहिए तभी जाकर उनका परिवार स्वस्थ रहेगा । उद्घाटन सत्र शांति मंत्र के साथ समाप्त हुआ। तत्पश्चात सभी छात्र शिक्षक और शिक्षक कर्मचारी सभी के लिए हेल्थ चेकअप कैंप का आयोजन किया गया । इस कैंप में हिमोग्लोबिन ,डायबिटीज ,हाइपरटेंशन ,और ऑरल कैंसर का जांच किया गया ।कार्यक्रम में संचालन बी एड के सहायक प्राध्यापिका डॉ. शिउली चक्रवर्ती ने किया । आभार प्रदर्शन विश्वविद्यालय के महिला कक्ष के सदस्य कल्याणी देशकर महोदय ने किया ।

रामटेकच्या उपक्रमाला राष्ट्रीय व्यासपीठावर दाद • विद्यार्थ्यांच्या संस्कृत संवादांने भारावले जयपूर

'कः भवति बृहस्पतिः' ज्ञानाचा संस्कृतोत्सव !

उपक्रम ठरला संस्कृत ज्ञानाचा उत्सव

रामटेक, तालुका प्रतिनिधी. भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान आणि संस्कृती संकायाच्या अधिष्ठाता प्रा. कौशलेन्द्र अग्रस्ती यांच्या संकल्पनेतून साकारलेला संस्कृतमय ज्ञानउत्सव 'कः भवति बृहस्पतिः?' राष्ट्रीय स्तरावर गाजला आहे. भारतीय ज्ञानपरंपरेचा खरा चढवलाच्या या अभिनव उपक्रमाला केंद्रीय संस्कृत विद्यापीठ, जयपूर यांच्या वतीने विशेष निमंत्रण देण्यात आले.

संस्कृत सरलासहजसिस स्वरद झालेल्या या कार्यक्रमात ज्ञान, संस्कृती आणि आधुनिक सादरीकरणाचा अनेखा संगम पहावला मिळाला. 'बृहस्पती' म्हणजे ज्ञानाचे प्रतीक या संकल्पनेवर आधारित स्पर्धेत १८० विद्यार्थ्यांनी नि:शुल्क १० गटांनी सहभाग घेतला. विविध शास्त्रे, संस्कृत विषय आणि समान्य ज्ञानावर आधारित प्रश्नांवरील केवीसी शैलीत पार पडली. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन डॉ. सुमित कठाळे यांनी संपूर्ण संस्कृत भाषेत केले. ओहात, कुर्ता आणि पुणेरी फाटीवरील रुबाबी संवाद, चिनोट आणि भरत यांच्या निरूपणाने यातावरण रंगवले. विद्यार्थ्यांनी आत्मविश्वासाने उत्तरे देत कार्यक्रमाला प्रा. कलापिनी अगस्ती यांनी, तर व्हीडिओ मार्गदर्शन डॉ. सचिन द्विवेदी यांनी केले. तांत्रिक सहाय्य कृतिका जैन, गौरी पन्नक, प्रतीक पौंदाल, हिमांशु शर्मा आणि पोपेश तिवारी यांनी दिले. या सर्वांच्या एकत्रित प्रयत्नांनी 'कः भवति बृहस्पतिः?' हा कार्यक्रम राष्ट्रीय स्तरावर चमकला.

जोतीवंणगा दिला. या कार्यक्रमाचे संयोजन प्रा. कलापिनी अगस्ती यांनी, तर व्हीडिओ मार्गदर्शन डॉ. सचिन द्विवेदी यांनी केले. तांत्रिक सहाय्य कृतिका जैन, गौरी पन्नक, प्रतीक पौंदाल, हिमांशु शर्मा आणि पोपेश तिवारी यांनी दिले. या सर्वांच्या एकत्रित प्रयत्नांनी 'कः भवति बृहस्पतिः?' हा कार्यक्रम राष्ट्रीय स्तरावर चमकला.

NAGPUR POST

Decorative lamps' exhibition of Ekvira Matimand Mulanche Balgruha evokes enthusiastic response

Ramtek 8 October (NAGPUR POSTFTC): Various training and social work initiatives are being carried out by the Center for Outreach Programme run by Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek. Under one such initiative on Wednesday, an exhibition of decorative lamps prepared for Diwali by the students of Ekvira Matimand Mulanche Balgruha, Kachurwahi was organized at Parampujya Golwarkar Guruji Academic Campus, Ramtek on the initiative of Dr. Atul Vaidya, Vice Chancellor of KKSU. The exhibition was inaugurated by Dean, Faculty of Education Prof. Lalita Joshi and Dr. Anil Kumar, Director, Centre for Outreach Programme. Various types of colourful and attractive lamps were displayed in this exhibition. Officials, Heads of Departments, office bearers and all the employees working in the university gave an enthusiastic response to this exhibition by purchasing lamps and students of the varsity were at the forefront as far as buying lamps is concerned. This exhibition helped the needy students financially. On the occasion, a special teacher from Ekvira Matimand Mulanche Balgruha, who was present, expressed his gratitude to the department and the staff of the University for making this exhibition successful and stated that the university should organise more such programmes in future so that the students will gain confidence and also get gainful employment. The cooperation of Nalini Ingle and Manisha Sahare was vital as far as the successful organisation of this exhibition is concerned.

09 Oct 2025 - Page 6 | epaper.dainikmahasagar.in
Powered by | softisky.com

ePaper
नवराष्ट्र
Metro | 12 October 2025 | Page 2

प्रदर्शनाला रामटेकमध्ये प्रतिसाद : काचूरवाहीच्या एकवीरा मतिमंद बालगृहाचा उपक्रम

दिव्यांग विद्यार्थ्यांनी तयार केल्या आकर्षक पणत्या

रामटेक, तालुका प्रतिनिधी. काचुरवाही येथील एकविरा मतिमंद बालगृहातील बालगृह, येथील दिव्यांग विद्यार्थ्यांनी दिवाळीनिमित्य आकर्षक पणत्या तयार केल्या. कवि कुलगुरु कालिदास संस्कृत विद्यापीठाच्या सेंटर फॉर आऊटरिच प्रोग्रामच्या वतीने धुवारी (दि. ८) रामटेक येथील विळलकर गुरुजी शैक्षणिक परिसरात विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. अतुल वैद्य यांच्या पुढाकाराने या दिव्यांगांच्या पणत्यांचे प्रदर्शन लावण्यात आले. उद्घाटन शिक्षणशास्त्र संकायाच्या अधिष्ठाता प्रा. ललिता जोशी व सेंटर फॉर आऊटरिच प्रोग्रामचे संचालक डॉ. अनिलकुमार यांनी केले. या प्रदर्शनात विविध प्रकारच्या रंगबेरंगी आकर्षक पणत्या ठेवण्यात आल्या होत्या. या प्रदर्शनाला विभाग प्रमुख, अधिकारी तसेच विद्यापीठात कार्यरत कर्मचाऱ्यांसह विद्यार्थ्यांनी पणत्या खरेदी करून प्रदर्शनाला उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला. याप्रसंगी एकविरा बालगृहाच्या विशेष शिक्षकांनी विभाग व कर्मचाऱ्यांचे आभार व्यक्त केले. यशस्वीतेसाठी नलिनी इंगळे, मनिषा सहारे यांचे सहकार्य लाभले.

विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास निर्माण

या प्रदर्शनामुळे दिव्यांग विद्यार्थ्यांना आर्थिकदृष्टया मदत झाली. दिव्यांग विद्यार्थ्यांमध्ये आत्मविश्वास निर्माण करण्यासह त्यांना रोजगार प्राप्त होण्याकरीता यापुढेही अशाप्रकारच्या कार्यक्रमाचे आयोजन विद्यापीठाद्वारे करावे, असे बालगृह व्यवस्थापनाने सूचित केले.

रामटेक में स्वस्थ नारी, सशक्त परिवार अभियान

रामटेक , संवाददाता । महात्मा गांधी जयंती के उपलक्ष्य में कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय में आज 3 अक्टूबर 2025 को एक विशेष कार्यक्रम का आयोजन किया गया । इस कार्यक्रम का मुख्य उद्देश्य था स्वास्थ्य के विषय में महिलाओं को जागृत करना था । इस कार्यक्रम में स्वास्थ्य परीक्षण शिविर आयोजित किया गया। कार्यक्रम में विशेष अतिथि के रूप में डॉक्टर भूमेश्वर नाटकर और उनके सहधर्मी स्त्री डॉक्टर स्नेहल नाटकर उपस्थित थे । इस कार्यक्रम की संयोजिका विश्वविद्यालय के अंतर्गत तक्रार निवारण समिति तथा महिला कक्ष की अध्यक्ष प्रोफेसर राजश्री मेश्राम थी। कार्यक्रम में विशिष्ट अतिथि के रूप में विश्वविद्यालय के कुलसचिव डॉ. देवानंद शुकल, विश्वविद्यालय के संस्कृत साहित्य तथा संकृतेतर भाषा संकाय कि अधिष्ठात्री प्रो. कविता होले , परिसर संचालक प्रोफेसर हरेकृष्ण अगस्ती उपस्थित थे। कार्यक्रम का प्रारंभ देवी दुर्गा स्तोत्र और वैदिक मंत्रउच्चारण के साथ हुआ । कार्यक्रम के संयोजिका प्रो. राजश्री मेश्राम महोदय अपने प्रास्तविक में कहा कि , हमारे देश के उन्नयन में भारतीय नारी का कितना प्रभाव पूर्ण योगदान रहा है और नारियों को अपने स्वास्थ्य के विषय में कैसे विशेष रूप से ध्यान देना चाहिए और आज के इस कार्यक्रम में जो हेल्थ चेकअप कैंप लगाया गया है उसे विषय में उन्होंने विस्तारित रूप से व्याख्यान किया है। तदनंतर इस कार्यक्रम के मुख्य अतिथि डॉ. भूमेश्वर नाटकर महोदयने अपने अनुभव व्यक्त किये । तत्पश्चात डॉक्टर स्नेहल नाटकर महोदया ने अपने भाषण से यह बताया कि महिलाओं को शारीरिक मानसिक और आध्यात्मिक यह तीनों प्रकार से स्वस्थ रहने के लिए प्रयास करना चाहिए तभी जाकर उनका परिवार स्वस्थ रहेगा । उद्घाटन सत्र शांति मंत्र के साथ समाप्त हुआ। तत्पश्चात सभी छात्र शिक्षक और शिक्षक कर्मचारी सभी के लिए हेल्थ चेकअप कैंप का आयोजन किया गया । इस कैंप में हिमोग्लोबिन ,डायबिटीज ,हाइपरटेंशन ,और ऑरल कैंसर का जांच किया गया ।कार्यक्रम में संचालन बी एड के सहायक प्राध्यापिका डॉ. शिउली चक्रवर्ती ने किया । आभार प्रदर्शन विश्वविद्यालय के महिला कक्ष के सदस्य कल्याणी देशकर महोदय ने किया ।

लोकमत समाचार

संस्कृत साहित्य पर राष्ट्रीय सम्मेलन 11 से

लोकमत समाचार सेवा

नागपुर: संस्कृत भाषा प्रचारिणी सभा, नागपुर और विरवेरवैया राष्ट्रीय प्रौद्योगिकी संस्थान (वीएनआईटी) के मानविकी एवं सामाजिक विज्ञान विभाग द्वारा राष्ट्रीय सम्मेलन आयोजित किया जा रहा है. 'संस्कृत साहित्य में भारतीय ज्ञान-विज्ञान परंपरा – अंतर्दृष्टि और प्रासंगिकता' विषय पर आयोजित राष्ट्रीय सम्मेलन 11 और 12 अक्तू बर को वीएनआईटी परिसर में होगा. सम्मेलन का उद्घाटन 11 अक्तूबर को सुबह 9.30 बजे होगा. उद्घाटन सत्र में मुख्य रूप से ककिकुलगुरु कालिदास संस्कृत विवि के संस्थापक कुलपति डॉ. पंकज वांदे, एसएनडीटी विवि, मुंबई के कुलपति डॉ. उज्ज्वला चक्रदेव और केंद्रीय संस्कृत विवि, नई दिल्ली के आचार्य श्रीनिवास वरखेडी उपस्थित रहेंगे.

सम्मेलन में आयुर्वेदाचार्य प्रसाद देशपांडे को प्रज्ञाभारती युवासारस्वत पुरस्कार प्रदान किया जाएगा. 12 अक्तूबर को परिसंवाद में उच्च एवं प्राथमिक शिक्षा में भारतीय ज्ञान-विज्ञान प्रणाली के समावेश पर चर्चा होगी. इसमें डॉ. आशुतोष मराठे, डॉ. सचिन मांडवगणे और आचार्य कविता होले वक्ता होंगे. विशेष सत्र में गोंडवाना विवि के कुलपति डॉ. प्रशांत बोकारे 'भारतीय ज्ञान प्रणाली के माध्यम से रोजगार अवसर' विषय पर व्याख्यान देंगे. दो दिनी के सत्रों में 125 से अधिक विद्वान अपने शोधपत्र प्रस्तुत करेंगे. सम्मेलन में संस्कृत साहित्य में निहित गणित, ज्योतिष, आयुर्वेद, पर्यावरण, शिक्षा और नीति संबंधी भारतीय ज्ञान परंपराओं पर चर्चा होगी. कार्यक्रम में पुस्तक एवं विज्ञान प्रदर्शनी भी आयोजित की जाएगी. कार्यक्रम का समापन आचार्य माधुसूदन पेन्ना और स्वामिनी ब्रह्मप्रकाशानंदा की उपस्थिती में होगा.

Apna Nagpur
Page No. 4 Oct 09, 2025
Powered by: erelego.com

श्याम धोंड के काव्यपाठ ने श्रोताओं का मन मोहा

रामटेक, संवाददाता

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय के शास्त्रीय मराठी भाषा सप्ताह और कोजागिरी के उपलक्ष्य में जनसंपर्क कार्यालय द्वारा कला सृजन पहल के अंतर्गत 6 अक्टूबर, को विश्वविद्यालय की चंद्रशाला में 'चंदने प्रतिभाच!' शीर्षक से काव्य गोष्ठी का आयोजन किया गया। प्रसिद्ध मराठी कवि, आलोचक और संपादक डॉ. श्याम माधव धोंड साहित्यिक वार्ताकार के रूप में उपस्थित थे। उन्होंने जो काव्य पाठ किया उसने श्रोताओं को मन मोह लिया । कुलपति डॉ. अतुल वैद्य की प्रेरणा और कुलसचिव डॉ. देवानंद शुकल के सहयोग से कला सृजन कार्यक्रम सफलतापूर्वक संपन्न हुआ। इस काव्य गोष्ठी में संस्कृत एवं गैर-संस्कृत संकाय की डीन प्रो. कविता होले, भारतीय दर्शन, दर्शन एवं संस्कृति संकाय की डीन प्रो. कलापिनी अगस्ती, संस्कृत भाषा एवं साहित्य विभागाध्यक्ष प्रो. परांग जोशी, वेदांग ज्योतिष के प्रो. प्रसाद गोखले, आधुनिक भाषा विभागाध्यक्ष डॉ. राजेंद्र जैन, कार्यक्रम की संयोजिका डॉ. श्वेता शर्मा, हिंदी के प्रो. उमेश यादव सहित कई छात्र-छात्राएँ उपस्थित थीं। कार्यक्रम की प्रस्तावना जनसंपर्क अधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे ने दी. यह कार्यक्रम छात्रों को कविता का आनंद लेने, साहित्य की समझ को गहरा और परिष्कृत करने, तथा काव्य प्रतिभा और काव्य भाषा को समझने के उद्देश्य से आयोजित किया गया था। इस काव्यपाठ का समापन युवा संस्कृत कवि प्रो. पराग जोशी की एक संस्कृत कविता से हुआ, जिसकी श्याम सर सहित सभी ने एक स्वर में सराहना की। डॉ. श्वेता शर्मा ने आभार व्यक्त किया।कवि-कविता-हृदय और कवि के सच्चे प्रेमी का सामंजस्य...चन्द्रमा साक्षी था। श्री बृजेश सोमकुवर द्वारा खींची गई सुंदर तस्वीरें ने इस सांवली शाम को और भी यादगार बना दिया।

संस्कृत साहित्यावर राष्ट्रीय परिषद शनिवारपासून

म. टा. प्रतिनिधी, नागपूर

संस्कृतभाषा प्रचारिणी सभा, व्हीएनआयटीचे आयोजन

संस्कृतभाषा प्रचारिणी सभा व व्हीएनआयटी यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'संस्कृत साहित्यातील भारतीय ज्ञान-विज्ञान परंपरा : अंतर्दृष्टी आणि प्रासंगिकता' या विषयावर दोन दिवसीय राष्ट्रीय परिषद शनिवार, ११ ऑक्टोबरपासून सुरू होत आहे. व्हीएनआयटीच्या परिसरात सनिवारी सकाळी ९.३० वाजता या परिषदेला प्रारंभ होईल.

संस्कृत साहित्यावर आधारित या परिषदेचे उद्घाटन कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाचे माजी कुलगुरू डॉ. पंकज वांदे यांच्या हस्ते होईल. यावेळी मुंबईच्या एसएनडीटी विद्यापीठाच्या कुलगुरू डॉ. उज्ज्वला चक्रदेव उपस्थित राहतील.

परिषदेच्या उद्घाटनानंतर नवी दिल्ली केंद्रीय संस्कृत विद्यापीठाचे कुलगुरू आचार्य श्रीनिवास वरखेडी यांचे बीजभाषण होईल. त्यानंतर अनुवेदव्यवर्य प्रसाद देशपांडे यांना संस्कृतभाषा प्रचारिणी सभेच्या वतीने 'संस्कृत युवासारस्वत पुरस्कार' देऊन गौरविण्यात येणार आहे. भाषादौरे, उद्घाटिका अशा शब्दांचा वापर करणारे हे पुरस्कार आहेत. या पुरस्कारांचे स्वरूप असे आहे की, पहिल्या वर्षी रोख, दोन्ही वर्ष सलग देणाऱ्यांना रोख आणि तीन वर्षे सलग देणाऱ्यांना रोख आणि मानचिन्ह असे स्वरूप आहे. या पुरस्कारांचे वितरण १५ ऑक्टोबरला होणाऱ्या कार्यक्रमात केले जाणार आहे. या पुरस्कारांसाठी देशभरातून ३५ प्रस्ताव आले होते. त्यातून तीन पुरस्कारांची निवड करण्यात आली आहे. या पुरस्कारांसाठी डॉ. सचिन द्विवेदी, प्रमोद चौबे, डॉ. सुनील देशपांडे यांनी काम पाहिले.

संस्कृतभाषा प्रचारिणी सभेचे सचिव चेतनराव वर्णेकर, उपाध्यक्ष रविंद्र भारती, प्रसिद्धीप्रमुख अनुश्री योशी, व्हीएनआयटी संस्कृत विभागप्रमुख अनुश्री योशी, व्हीएनआयटी संस्कृत संकायचे प्रभारी डीन डॉ. सुनील देशपांडे यांनी दिली.

ePaper
नवराष्ट्र
Metro | 08 October 2025 | Page 5

साहित्य | अभिजात मराठी भाषा साप्ताह; जनसंपर्क कक्षातर्फे संस्कृत विद्यापीठात कलासृजन उपक्रम

डॉ. धोंड यांच्या काव्यवाचनाने रसिक चांदणचिंब

रामटेक, तालुका प्रतिनिधी. कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय अभिजात मराठी भाषा सप्ताहनिमित्त आणि कोजागिरीच्या औचित्याने जनसंपर्क कार्यालयाच्या वतीने कलासृजन पहल या कार्यक्रमांतर्गत आयोजित व्याख्यानमालेचे पहिले पुष्प डॉ. श्याम माधव धोंड यांच्या काव्यवाचनाने गुंफले. कार्यक्रमाचे अध्यक्षस्थान कुलगुरु डॉ. अतुल वैद्य यांनी भूषविले. डॉ. श्याम धोंड हे मराठी साहित्यविश्वातील एक ज्येष्ठ कवी, समीक्षक, संपादक आणि वक्ते म्हणून सुपरिचित आहेत. त्यांच्या कवितेने रसिकांना मंत्रमुग्ध केले. कार्यक्रमाची सुरुवात कुलगुरु डॉ. अतुल वैद्य यांच्या हस्ते दीप प्रज्वलनाने झाली. प्रास्ताविक जनसंपर्क अधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे यांनी केले. त्यानंतर त्यांनी श्याम धोंड यांच्या साहित्याचा थोडक्यात परिचय करून दिला. यावेळी प्रा. ललिता जोशी, प्रा. परांग जोशी, प्रा. प्रसाद गोखले, डॉ. राजेंद्र जैन, डॉ. श्वेता शर्मा, डॉ. उमेश यादव, डॉ. सचिन द्विवेदी, डॉ. सुनील देशपांडे, डॉ. प्रशांत बोकारे यांच्यासह विद्यापीठातील शिक्षक, विद्यार्थी, कर्मचारी आणि रसिक श्रोते उपस्थित होते.

अभिजात मराठीचा दिला पुरावा

डॉ. धोंड यांनी 'मराठी अभिजात आहे' तसेच 'मराठी भाषेचा इतिहास' या विषयांवर आपले विचार मांडले. ज्ञानेश्वरी, अमृतानुभव, एकनाथी भागवत यांसारख्या ग्रंथांचा दाखला देत त्यांनी मराठी भाषेची समृद्धी आणि प्राचीनता अधोरेखित केली. यावेळी त्यांनी 'मराठी ज्ञानभाषा होण्याच्या दिशेने' या विषयावर आपले मत व्यक्त केले. यानंतर त्यांनी आपल्या काही निवडक कविता सादर केल्या. 'मराठी असे आमुची मायबोली', 'मराठी असे आमुची राजभाषा', 'मराठी असे आमुची ज्ञानभाषा' या कविता सादर करून त्यांनी उपस्थितांची मने जिंकली. 'मराठी असे आमुची मायबोली' या कवितेत त्यांनी मराठी भाषेचा गौरवशाली इतिहास आणि तिचे महत्त्व अधोरेखित केले. 'मराठी असे आमुची राजभाषा' या कवितेत मराठी भाषेचा राज्यकारभारातील वापर आणि तिचे महत्त्व स्पष्ट केले. 'मराठी असे आमुची ज्ञानभाषा' या कवितेत मराठी भाषेतील ज्ञानसंपदा आणि तिचे महत्त्व अधोरेखित केले. त्यांच्या या कवितांना रसिकांनी भरभरून दाद दिली.

Media Highlights

NAGPUR POST

Gyanabharatam MoU signed with K.K.S.U.'s Gyanbharatham Cluster Center

Ramtek 26 October (NAGPUR POST/TC): Gyanbharatham, an organization under the Ministry of Culture, Government of India, a new Memorandum of Understanding (MoU) was recently signed with the Manuscript Center of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, which has been operating since 2004, for a period of five years as K.K.S.V - Gyanbharatham Cluster Center for implementing ambitious projects related to manuscript nomination, preservation, conservation and research.As per the invitation received and with the inspiration and guidance of Hon'ble Vice Chancellor Dr. Atul Vaidya, the Hon'ble Registrar of the University, Dr. Roshan Alone was present at the MoU signing ceremony organized by Gyanbharatham Cluster Center on Saturday, October 25, 2025, at the auditorium of the National Gallery of Modern Art, New Delhi. Dr.Roshan Alone signed the MoU and accepted the copy of the agreement in the presence of Hon'ble Shri Gajendra Singh Shekhawat, Minister of Culture, Government of India.According to the information given by the Centre and Project Coordinator Dr. Rajendra Jain (Associate Professor), at present, the University's Manuscript Centre has a collection of 25000 manuscripts from internal and external institutions. Under the MoU signed for a period of five years, the above-mentioned collected manuscripts as well as valuable manuscripts in dilapidated condition from other government and private institutions, temple trusts or eminent persons of the society in Vidarbha and Maharashtra will be catalogued, conserved, digitized and researched in the next five years as per the guidelines of Gyanbharatham, Ministry of Culture, New Delhi.Under this Gyanbharatham Cluster Centre, there will be specific sub-centres in Vidarbha and Maharashtra and the registration, preservation and service of local manuscripts (manuscripts) and valuable Indian literature in a scientific manner will be carried out by the Ministry of Culture with the grant of the Government of India. On this occasion, Hon'ble Vice Chancellor Dr. Atul Vaidya has appealed to various government or private institutions, temples, trusts or eminent persons in Maharashtra to take advantage of this free of cost and take the initiative to preserve the ancient Indian manuscript heritage.

22 Oct 2025 - Page 6 | epaper.dainikmahasagar.in

मौल्यवान हस्तलिखिते होणार 'डिजिटली' सुरक्षित

मटा विशेष

मंदार मोरोणे
Mandar.Morone@timesofindia.com

केंद्र सरकारचा 'ज्ञानभारतम्' प्रकल्प, रामटेकच्या संस्कृत विद्यापीठाकडे जबाबदारी

मालकांना मिळणार आर्थिक लाभ

नागपूर : प्राचीन काव्यालीन मौल्यवान ज्ञान समाविष्ट असलेल्या हस्तलिखितांचे डिजिटायझेशन करण्याचे काम आता कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाकडेही सोपविण्यात आले आहे. केंद्र सरकारच्या 'ज्ञानभारतम्' प्रकल्पांतर्गत क्लस्टर सेंटरचा दर्जा देण्यात आला आहे. त्यामुळे संस्कृत विद्यापीठ आणि मंत्रालय यांच्यात सामंजस्य करार होणार आहे. येत्या २५ ऑक्टोबरला दिल्लीत होणाऱ्या कार्यक्रमात या करारावर स्वाक्षरी होणार आहे.

संस्कृती मंत्रालयाकडे हस्तलिखितांचे नामांकन, संरक्षण, संवर्धन आणि संशोधन यासंदर्भात राष्ट्रीयस्तरावर काम करणारी संस्था म्हणून ज्ञानभारतम् क्लस्टर सेंटरचा दर्जा विद्यापीठाच्याच कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने यांनी पंधरा दिवसांपूर्वी दिल्लीत जाऊन स्वीकारला होता. त्यानंतर केंद्राच्या संचालकांनी नागपूर आणि रामटेक येथे भेटी देऊन आढावा घेतला. त्यानंतर या करारावर शिक्कामोर्तब करण्यात आले आहे.

या प्रकल्पांतर्गत विदर्भ व महाराष्ट्रातील इतर शासकीय तसेच खासगी संस्था, मंदिरे, ट्रस्ट किंवा समाजातील प्रतिष्ठित व्यक्तींकडे असलेल्या हस्तलिखितांचे संवर्धनाचे काम केले जाणार आहे. या सर्व हस्तलिखितांचे डिजिटायझेशन करण्यात येणार आहे. या केंद्राच्या कामाचा विस्तार करण्यात आला असून हस्तलिखितांचे संवर्धन-संरक्षण, संशोधन आणि सेवेसाठी विद्यापीठाकडे सोपविण्यात आले आहे. ज्ञानभारतम् प्रकल्पाच्या समन्वयकपदी त्यांच्याकडेच जबाबदारी देण्यात आली आहे. अधिकृत पत्रे मंत्रालयाकडून प्राप्त झाली असून, त्यांनी दिल्ली येथे संस्कृत विद्यापीठांची सामंजस्य करार करण्यात आला. संस्कृत विद्यापीठाच्याकडे कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने यांनी या करारावर स्वाक्षरी केली. यावेळी केंद्रीय सांस्कृतिकमंत्री गजेंद्रसिंह शेखावत यांच्या उपस्थितीत हा करार करण्यात आला.

विदर्भ व महाराष्ट्रात ऐतिहासिक प्रकाशित पुढील पाच वर्षांत होणार आहे. स्थापन केली जाणार आहेत. या त्यामाध्ये मुख्य केंद्र संस्कृत विद्यापीठाच्या नागपूर व रामटेक येथील संवर्धन आणि डिजिटायझेशनचे काम करण्यात येणार आहे. याशिवाय, विदर्भ व महाराष्ट्रात ऐतिहासिक प्रकाशित पुढील पाच वर्षांत होणार आहे. स्थापन केली जाणार आहेत. या सर्व ठिकाणी तज्ज्ञांकडून शास्त्रीय पद्धतीने संवर्धन आणि डिजिटायझेशनचे काम करण्यात येणार आहे.

भारत सरकार के संस्कृति मंत्रालय के अंतर्गत ज्ञानभारतम् से ककासंवि - ज्ञानभारतम क्लस्टर केंद्र के साथ एक समझौता ज्ञापन (एमओयू) पर हस्ताक्षर

रामटेक (हिंद प्रहरी) ।

भारत सरकार के संस्कृति मंत्रालय के अंतर्गत आने वाले संगठन, ज्ञानभारतम की ओर से, हाल ही में ककिकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय के जो 2004 से कार्यरत पांडुलिपि केंद्र के साथ ककासंवि. - ज्ञानभारतम क्लस्टर के साथ पांडुलिपि नामांकन, संरक्षण, संरक्षण और अनुसंधान से संबंधित महत्वाकांक्षी परियोजनाओं के क्रियान्वयन हेतु एक नए समझौता ज्ञापन (एमओयू) पर हस्ताक्षर किए गए।

प्राप्त आमंत्रण के अनुसार और माननीय कुलपति डॉ. अतुल वैद्य की प्रेरणा एवं मार्गदर्शन में, विश्वविद्यालय के माननीय कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने, विश्वविद्यालय के प्रतिनिधिक रूप में ज्ञानभारतम् क्लस्टर केंद्र द्वारा शनिवार, 25 अक्टूबर, 2025 को राष्ट्रीय आधुनिक कला संग्रहालय, नई दिल्ली के सभागार में आयोजित समझौता ज्ञापन हस्ताक्षर समारोह में उपस्थित थे।

इस कार्यक्रम में डॉ. अलोने ने भारत सरकार के संस्कृति मंत्री माननीय श्री गजेन्द्र सिंह शेखावत की उपस्थिति में समझौता ज्ञापन पर हस्ताक्षर किए और समझौते की प्रति स्वीकार की।

केंद्र एवं परियोजना समन्वयक डॉ. राजेन्द्र जैन (एसोसिएट प्रोफेसर) द्वारा दी गई जानकारी के अनुसार, वर्तमान में विश्वविद्यालय के पांडुलिपि केंद्र में आंतरिक एवं बाह्य संस्थाओं से प्राप्त 25000 पाण्डुलिपियों का संग्रह है। पाँच वर्षों की अवधि के लिए हस्ताक्षरित इस समझौता ज्ञापन के अंतर्गत, उपर्युक्त संग्रहित पाण्डुलिपियों के साथ-साथ विदर्भ एवं महाराष्ट्र के अन्य सरकारी एवं निजी संस्थानों, मंदिर ट्रस्टों अथवा समाज के प्रतिष्ठित व्यक्तियों से प्राप्त जीर्ण-शीर्ण अवस्था में बहुमूल्य पाण्डुलिपियों को ज्ञानभारतम्, संस्कृति मंत्रालय, नई दिल्ली के दिशा-निर्देशों के अनुसार आगामी पाँच वर्षों में सूचीबद्ध, संरक्षित, डिजिटलीकृत एवं शोधित किया जाएगा।

इस ज्ञानभारतम् क्लस्टर केंद्र के अंतर्गत विदर्भ और महाराष्ट्र में विशिष्ट उप-केंद्र होंगे और स्थानीय पांडुलिपियों (पांडुलिपियों) और बहुमूल्य भारतीय साहित्य का वैज्ञानिक दस्तावेजीकरण, संरक्षण और सेवा भारत सरकार के अनुदान से संस्कृति मंत्रालय द्वारा की जाएगी। इस अवसर पर, माननीय कुलगुरु डॉ. अतुल वैद्य ने महाराष्ट्र के विभिन्न सरकारी या निजी संस्थानों, मंदिरों, ट्रस्टों एवं प्रतिष्ठित व्यक्तियों से इस निःशुल्क सेवा का लाभ उठाकर प्राचीन भारतीय पांडुलिपि विरासत के संरक्षण की पहल करने की अपील की है।

TheHitavada

Nagpur City Line | 2025-10-17 | Page-5
ehitavada.com

KKSU awarded seven research projects under Central scheme

■ Staff Reporter

KAVIKULGURU Kalidas Sanskrit University (KKSU) has been awarded seven major research projects under the Central Scheme administered by the Ministry of Education, Government of India recently.

Approval letters for all projects have been issued by the Central Sanskrit University, New Delhi, nodal agency for propagating Sanskrit study, research and training of Government of India. These awards, granted under the Central Government's Ashtadashi Scheme for the study, research and training of Sanskrit, reflect their rigorous selection criteria and high standards applied to funded proposals.

Each project received formal approval only after thorough presentation and assessment of research design and quality by the respective investigators.

Dr Shrivarda Malge and Dr Renuka Bokare are the principal investigators and name of their project is Animated Videos of Sanskrit Balsahitya (Grant: Rs 10,00,000); Prof Kavita Holey and Dr Pallavi Kawale are principal investigators of the topic 'Women Characters in Sanskrit Literature: A Feminist Perspective' (Grant: Rs 8,00,000); Prof Harekrishna

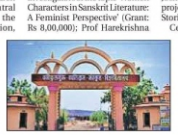

Agasti and Dr Jaywant Chaudhary and their project is 'Mahabhashya Text Reading Workshop' (Grant: Rs 8,00,000); Dr Renuka Karandikar and Dr Neeta Sharma and their project is 'Creation of Study Material for MA Hindu Studies' (Grant: Rs 6,00,000); Prof Madhusudan Penna and Prof Avinash Chavan and their project 'Interdisciplinary Research in Dharmashastra' (Grant: Rs 6,00,000); Dr Nishant Mishra and Dr Sachin Dwivedi and project named 'Translation of Vedabhashyabhumika Sangraha' (Grant: Rs 4,68,000); Prof Parag Joshi and Dr Dipali Shukle and project named 'Sanskrit Heroes: Stories' (Grant: Rs 3,00,000).

Central Government sanctioned Rs 45,68,000 for these projects. This is the largest number of Central grants the university has received in a single instance, underscoring the research capability and scholarly excellence of the university's faculty.

The projects span traditional scholarship, interdisciplinary studies, feminist readings, pedagogy development, translation work, and digital/technology-enabled outreach demonstrating the university's commitment to both preservation and innovation in Sanskrit studies.

Vice-Chancellor and Scientist Dr Atul Vaidya congratulated all investigators on this achievement describing it as a historic milestone for the university's research mission.

संस्कृत विद्यार्थ्यांसाठी संवादात्मक इंग्रजी

२१ दिवसांच्या व्यावसायिक प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे उद्घाटन संपन्न

लोकवाहिनी न्यूज

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेक येथील शास्त्रविद्या गुरुकुलमने, केंद्रीय संस्कृत विद्यापीठ, नवी दिल्ली यांच्या आर्थिक सहकार्याने, वर्णीकर हॉल येथे 'संस्कृत विद्यार्थ्यांसाठी संवादात्मक इंग्रजी' या विषयावर २१ दिवसांच्या व्यावसायिक प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे उद्घाटन केले. कार्यक्रमाची सुरुवात दीपप्रज्वलन आणि सरस्वती वंदनाने झाली.

कार्यक्रमाच्या समन्वयक डॉ. श्वेता शर्मा यांनी प्रास्ताविक केले, 'संस्कृत आणि इंग्रजी दोन्ही भाषेतील संवादाचे महत्त्व अधोरेखित केले. विद्यार्थ्यांना जागतिक व्यासपीठावर शास्त्रीय ज्ञान व्यक्त करण्यासाठी तयार करण्याच्या कार्यक्रमाच्या उद्दिष्टये त्यांनी कौतुक केले.

प्रा. होले यांनी विद्यार्थ्यांना ही संधी गांभीर्याने आणि नम्रतेने घेण्यास प्रोत्साहित केले. प्रशिक्षणातील सहकार्यात्मक भावनेचे त्यांनी कौतुक केले.

या सत्राचे मुख्य आकर्षण म्हणजे प्रमुख पाहुणे, एक प्रतिष्ठित विद्वान प्रा. सावन धर्मपुरीवार यांचे मुख्य भाषण होते. संस्कृत आणि इंग्रजी समन्वय या विषयावर बोलताना त्यांनी दोन्ही भाषांचे पूरक स्वरूप स्पष्टपणे मांडले. संस्कृत ही अचूकता, तत्त्वज्ञान आणि आध्यात्मिक अंतर्दृष्टीची भाषा आहे, तर इंग्रजी ही समकालीन संवाद, विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाची भाषा आहे. त्यांनी विद्यार्थ्यांना इंग्रजीला प्रतिस्पर्धी भाषा म्हणून न पाहता, जागतिक स्तरावर संस्कृतचा खजिना प्रदर्शित करण्यासाठी एक शक्तिशाली माध्यम म्हणून पाहण्याचे आवाहन केले. ■

संस्कृत साहित्य पर राष्ट्रीय सम्मेलन 11 से

लोकमत समाचार

लोकमत समाचार सेवा

नागपुर: संस्कृत भाषा प्रवाहिणी सभा, नागपुर और विश्वेश्वरैया राष्ट्रीय प्रौद्योगिकी संस्थान (वीएनआईटी) के मानविकी एवं सामाजिक विज्ञान विभाग द्वारा राष्ट्रीय सम्मेलन आयोजित किया जा रहा है. 'संस्कृत साहित्य में भारतीय ज्ञान-विज्ञान परंपरा- अंतर्दृष्टि और प्रासंगिकता' विषय पर आयोजित राष्ट्रीय सम्मेलन 11 और 12 अक्तूबर को वीएनआईटी परिसर में होगा. सम्मेलन का उद्घाटन 11 अक्तूबर को सुबह 9.30 बजे होगा. उद्घाटन सत्र में मुख्य रूप से ककिकुलगुरु कालिदास संस्कृत विवि के संस्थापक कुलपति डॉ. पंकज चांदे, एसएनडीटी विवि, मुंबई के कुलपति डॉ. उज्ज्वला चक्रदेव और कैंद्रीय संस्कृत विवि, नई दिल्ली के आचार्य श्रीनिवास वरखेडी उपस्थित रहेंगे.

सम्मेलन में आयुर्वेदाचार्य प्रसाद देशपांडे को प्रज्ञाभारती युवासरस्वत पुरस्कार प्रदान किया जाएगा. 12 अक्तूबर को परिसांवाद में उच्च एवं प्राथमिक शिक्षा में भारतीय ज्ञान-विज्ञान प्रणाली के समावेश पर चर्चा होगी. इसमें डॉ. आशुतोष मराठे, डॉ. सचिन मांडवगणे और आचार्य कविता होले वक्ता होंगे. विशेष सत्र में गोंडवाना विवि के कुलपति डॉ. प्रशांत बोकरे 'भारतीय ज्ञान प्रणाली के माध्यम से रोजगार अवसर' विषय पर व्याख्यान देंगे. दो दिनों के सत्रों में 125 से अधिक विद्वान अपने शोधपत्र प्रस्तुत करेंगे. सम्मेलन में संस्कृत साहित्य में निहित गणित, ज्योतिष, आयुर्वेद, पर्यावरण, शिक्षा और नीति संबंधी भारतीय ज्ञान परंपराओं पर चर्चा होगी. कार्यक्रम में पुस्तक एवं विज्ञान प्रदर्शनी भी आयोजित की जाएगी. कार्यक्रम का समापन आचार्य मधुसूदन पेन्ना और स्वामिनी ब्रह्मप्रकाशानंदा की उपस्थिती में होगा.

KKSU Ramtek- कविकुलगुरु- कालिदास- संस्कृतविश्वविद्यालयेन भारतसर्वकारस्य शिक्षामन्त्रालयात् ७ प्रमुखाः शोधप्रकल्पाः प्राप्ताः

हिमसंस्कृतवार्ता:- नागपूरम्|

ककिकुलगुरुकालिदास- संस्कृतविश्वविद्यालयेन भारतसर्वकारस्य शिक्षामन्त्रालयस्य केन्द्रीयसंस्थानाम् अन्तर्गते केन्द्रीय- संस्कृत- विश्वविद्यालयात् नवदेहलीद्वारा ७ प्रमुखाः शोधप्रकल्पाः प्राप्ताः। एतासां सर्वासां परियोजनानां कृते सर्वेषां शोधकर्तृणाम् अनुमोदनपत्राणि प्राप्तानि सन्ति।

संस्कृतभाषायाः अध्ययनाय, अनुसन्धानाय, प्रशिक्षणाय च भारतसर्वकारः अष्टदशी परियोजनानाः अन्तर्गते विविधाः योजनाः संचालयति। एतासु विविधयोजनासु अतीव कठोरमापदण्डाः सन्ति। सर्वेषु विविधालयेन परियोजनानुमोदनपत्राणि सर्वे परियोजनाप्रस्तोतृभिः प्रभावीप्रस्तुतिं कृत्वा परियोजनानां गुणवत्तां शोधकार्यं च सुनिश्चित्य एव प्राप्तानि। भारतसर्वकारस्य शिक्षामन्त्रालयस अन्तर्गते केन्द्रीय- संस्कृत- विश्वविद्यालय- नवदेहलीद्वारा अनुमोदिताः शोधपरियोजनाः शोधकर्तारश्च निम्नलिखितरूपेण सन्ति-

१. डॉ. श्रीवरदा मालगे, डॉ. रेणुका बोकारे- (दशलक्षरूपकाणां संस्कृतबालसाहित्यस्य एनिमेटेड विडियो),

२. प्रो. कविता होले तथा डॉ. पल्लवी कावले (संस्कृतसाहित्ये महिलाचरित्रम्- एक नारीवादी परिप्रेक्ष्ये, ८ लक्षरूपकाणि),

३. प्रो हरेकृष्ण अगस्ती, डॉ. जयवन्तः चौधरी (महाभाष्यपठनकार्यशाला, ८ लक्षरूपकाणि)

४. डॉ. रेणुका कदीकार, डॉ. नीता शर्मा (स्नातकोत्तर- हिन्दु- अध्ययनाय अध्ययन- सामग्री-विकासः, ६ लक्षरूपकाणि)

५. प्रो. मधुसूदन पेन्ना, प्रो. अविनाश चव्हाणः (धर्मशास्त्रे आंतरशाखीयसंशोधनम् ६ लक्षरूपकाणि)

६. डॉ. निशांतमिश्रः, डॉ. सचिनद्विवेदी (वेदभाष्यभूमिकासंग्रहस्य अनुवादः, ४.६८ लक्षरूपकाणि),

७. प्रो. परागजोशी, डॉ. पल्लवीकावले (संस्कृतवीरकथाः, ३ लक्षरूपकरूपकाणि) इत्यादयः एषां ४५.६८ लक्षरूपकाणां राशि अनुमोदिता। एतद् परियोजनानुमोदनं विश्वविद्यालयस्य संकायस्य उच्चशोधनगुणवत्तां प्रतिबिम्बयति। विश्वविद्यालयस इतिहासे प्रथमवारं एतावता बहूनां शोधपरियोजनानां प्राप्तिः अभवत्। विश्वविद्यालयस्य कुलपतिः एवं प्रथयातः वैज्ञानिकः डॉ. अतुलवैद्यः शोधपरियोजनाया: सर्वेभ्यः प्रतिभागिभ्यः शुभकामनाः अगच्छत्। विश्वविद्यालयस्य कुशे एषा ऐतिहासिकसंशोधनसिद्धिः अस्ति। कुलपतिः अवदत् यत, 'विश्वविद्यालयस्य 'परम्परायां नवीनता' इति शोधस्य आदर्शवाक्यस्य एतत् उत्तमं उदाहरणम् अस्ति।' संस्कृतक्षेत्रस्य प्राध्यापकाः एतादृशेषु विविधेषु, आधुनिकेषु, प्रौद्योगिकी- आधारितेषु विषयेषु संशोधनं कुर्वन्ति इति यथार्थतया प्रशंसनीयं, गौरवस्य च विषयः अस्ति।

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय में सिस्टर निवेदिता इंग्लिश क्लब का हुआ उद्घाटन

नागपुर.

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय में शैक्षणिक वर्ष 2025-26 हेतु सिस्टर निवेदिता इंग्लिश क्लब का उद्घाटन समारोह वर्णीकर हॉल में संपन्न हुआ। इस कार्यक्रम का यशस्वी संयोजन क्लब की समन्वयक डॉ. श्वेता शर्मा ने किया।

कार्यक्रम का शुभारंभ पारंपरिक दीपप्रज्वलन के साथ हुआ। तत्पश्चात डॉ. श्वेता शर्मा ने प्रास्ताविक प्रस्तुत करते हुए क्लब के उद्देश्य, भाषा एवं साहित्यिक उपक्रमों में छात्रों की भागीदारी का महत्व रेखांकित किया। क्लब के अध्यक्ष अथर्व भारद्वाज ने आगामी वर्ष के शैक्षणिक व सह-अभ्यासक्रम गतिविधियों का विस्तृत खाका प्रस्तुत किया। उन्होंने विद्यार्थियों में साहित्यिक रुचि और संवाद कौशल विकसित करने की दिशा में क्लब की योजनाओं को सामने रखा। मुख्य

अतिथियों के संबोधन में इंग्लिश क्लब की भूमिका पर विशेष प्रकाश डाला गया। उन्होंने कहा कि ऐसे मंच छात्रों में सर्जनात्मकता, आत्मविश्वास और सहयोग की भावना को बढ़ावा देते हैं। आभार प्रदर्शन क्लब के सदस्य सचिव प्रतीक अग्निहोत्री ने किया। इस अवसर पर क्लब के सक्रिय सदस्यों का सम्मान भी किया गया। औपचारिक सत्र के बाद छात्रों के लिए कई रोचक और प्रेरक गतिविधियों का आयोजन किया गया, जिससे उनमें उत्साह और आपसी एकता की भावना प्रबल हुई।

यह उद्घाटन समारोह छात्रों की उत्साही भागीदारी से सफलतापूर्वक सम्पन्न हुआ। अब सिस्टर निवेदिता इंग्लिश क्लब आने वाले दिनों में शिक्षा, सृजनशीलता और बौद्धिक विकास के लिए एक सशक्त मंच के रूप में कार्य करने को तैयार है।

सकाळ

संस्कृत विद्यापीठाच्या सात संशोधन प्रकल्पांना मंजुरी

■ सकाळ वृत्तसेवा

नागपूर, ता. १६ : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाला केंद्र सरकारच्या शिक्षण मंत्रालयाच्या योजनेअंतर्गत केंद्रीय संस्कृत विद्यापीठाद्वारे ७ वृहद् संशोधन प्रकल्पांना मंजुरी मिळाली आहे.

केंद्र सरकार संस्कृत भाषेच्या अध्ययन-संशोधन आणि प्रशिक्षणासाठी अहोरात्र अंतर्गत विविध योजना राबवित आहे. या योनांसाठी अतिशय कडक निकषही आहेत. प्रकल्पांचे प्रभावी सादरीकरण, गुणवत्ता आणि संशोधनाच्या आधारे प्रकल्प मंजूर केले जातात. या निकषांनुसार विद्यापीठातील डॉ. श्रीवरदा माळगे, डॉ. रेणुका बोकारे, डॉ. कविता होले , डॉ. पल्लवी कावळे, डॉ. हरेकृष्ण अगस्ती, डॉ. जयवंत चौधरी, डॉ. रेणुका कर्वेकार, डॉ. नीता शर्मा, डॉ. निशांत मिश्रा, डॉ. सचिन त्रिवेदी, डॉ. पराग जोशी, डॉ. पल्लवी कावळे यांच्या प्रकल्पांना मंजुरी मिळाली आहे.

या सर्वांना एकूण ४५ लाख ६८ हजार रुपयांचे प्रकल्प मंजूर झाले आहेत.

Nagpur, Nagpur-Today
17/10/2025 Page No. 2

संस्कृत विश्वविद्यालय

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय येथे कुलगुरू अतुल वैद्य आणि कुलसचिव रोशन अलोने यांच्या नेतृत्वात संविधान उद्देशिकेचे सामूहिक वाचन करण्यात आले. याप्रसंगी बोलताना डॉ. अलोने यांनी आपल्या भाषणातून संविधानाचे महत्व विषद केले. आपण संविधान वाचले पाहिजे. प्रत्येकाला आपल्या संविधानातील मुख्य तत्वे माहित व्हायला हवी. याप्रसंगी प्रो. ललिता चंद्राजे यांनीही आपले मनोगत व्यक्त केले. डॉ. रेणुका बोकारे यांनी कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. याप्रसंगी प्रो. गायधने आदी उपस्थित होते.

सांविधान का पालन हमारी सामूहिक जिम्मेदारी – प्रो. ललिता चंद्राजे

हर नागरिक को संविधान पढ़ना आवश्यक - डॉ. रोशन अलोने

रामटेक (हिंद प्रहरी प्रतिनिधि)

भारतीय संविधान दिवस के उपलक्ष्य में ककिकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक में आज संविधान की प्रस्तावना का सामूहिक वाचन आयोजित किया गया। माननीय कुलगुरु प्रो. अतुल वैद्य के मार्गदर्शन एवं प्रेरणा से आयोजित इस कार्यक्रम में कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने के नेतृत्व में सभी शिक्षकों, अधिकारियों तथा कर्मचारियों ने संविधान की उद्देशिका का वाचन किया। इस अवसर पर राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारा संविधान दिवस उत्सव राष्ट्रीय सेवा योजना (एनएसएस) इकाई द्वारा भी विश्वविद्यालय में संविधान दिवस मनाया गया। प्रांगण सभा के दौरान विद्यार्थियों द्वारा संविधान की प्रस्तावना का वाचन किया गया, जिसका नेतृत्व शास्त्री (बी.ए.) दर्शन के विद्यार्थी प्रभुजा पंडित ने किया।

एनएसएस कार्यक्रम समन्वयक डॉ. जयवंत चौधरी के मार्गदर्शन में आयोजित इस कार्यक्रम का समन्वयन कार्यक्रम अधिकारी श्री निलेश चकोले, श्री संविधान प्रस्तावना का वाचन भी किया। इस अवसर पर राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारा संविधान दिवस उत्सव राष्ट्रीय सेवा योजना (एनएसएस) इकाई द्वारा भी विश्वविद्यालय में संविधान दिवस मनाया गया। प्रांगण सभा के दौरान विद्यार्थियों द्वारा संविधान की प्रस्तावना का वाचन किया गया, जिसका नेतृत्व शास्त्री (बी.ए.) दर्शन के विद्यार्थी प्रभुजा पंडित ने किया।

एनएसएस कार्यक्रम समन्वयक डॉ. जयवंत चौधरी के मार्गदर्शन में आयोजित इस कार्यक्रम का समन्वयन कार्यक्रम अधिकारी श्री निलेश चकोले, श्री संविधान प्रस्तावना का वाचन भी किया। इस अवसर पर राष्ट्रीय सेवा योजना द्वारा संविधान दिवस उत्सव राष्ट्रीय सेवा योजना (एनएसएस) इकाई द्वारा भी विश्वविद्यालय में संविधान दिवस मनाया गया। प्रांगण सभा के दौरान विद्यार्थियों द्वारा संविधान की प्रस्तावना का वाचन किया गया, जिसका नेतृत्व शास्त्री (बी.ए.) दर्शन के विद्यार्थी प्रभुजा पंडित ने किया।

उत्साहपूर्वक सहभाग लिया। कार्यक्रम के दौरान अपने संबोधन में कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने ने कहा, "हर नागरिक को संविधान अवश्य पढ़ना चाहिए। संविधान में निहित मूलभूत सिद्धांतों की समझ लोकतांत्रिक समाज के निर्माण के लिए अत्यंत आवश्यक है।" शिक्षणशास्त्र संकाय की अधिष्ठाता प्रो. ललिता चंद्राजे ने कहा, "भारतीय संविधान का सम्मान करना तभी संभव है जब हमारे आचरण में प्रतिबिंबित होगी चाहिए।" इस कार्यक्रम में वित्त एवं लेखा अधिकारी श्री विवेदि पांडे भी उपस्थित थे। कार्यक्रम का संचालन आयोजन समन्वयक अधिकारी डॉ. रेणुका बोकारे ने किया, जिन्होंने संविधान डाकघे तथा खेल विभाग के सहायक प्राध्यापक श्री संतोष कोल्हे ने किया। कार्यक्रम में मुख्य अतिथि के रूप में विश्वविद्यालय के हिंदी विभाग के प्राध्यापक श्री उमेश चादव उपस्थित थे। कार्यक्रम का सूत्रसंचालन खेल विभाग के प्राध्यापक श्री संतोष कोल्हे ने किया, जबकि छात्रकेन्द्र शास्त्री (बी.ए.) वर्ग के विद्यार्थी प्रीतम तिवारी ने किया। कार्यक्रम के सफल आयोजन हेतु कार्यालय विभाग के लिपिक श्री ऋतिक गाबधने एवं संगणक विभाग के कर्मचारी श्री विकेश का विशेष सहयोग प्राप्त हुआ।

Media Highlights

ऑल इंडिया युनिव्हर्सिटी कॉम्पिटिशनकरिता १२ विद्यार्थांची निवड

आंतर महाविद्यालयीन योगासन स्पर्धा

लोकवाहिनी न्यूज

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या वतीने ९ ऑक्टोबर रोजी आंतर महाविद्यालयीन योगासन स्पर्धा निवड फेरीचे आयोजन प्रज्ञाचक्षु गुलाबराव महाराज योग कक्ष क. का.सं.वि. रामटेक येथे करण्यात आले. या स्पर्धेमध्ये महाराष्ट्रातून एकूण २७ विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता.

विश्वविद्यालयाचे कुलगुरू मा. प्रो. अतुल वैद्य तसेच कुलसचिव डॉ. देवानंद शुक्ल यांच्या प्रेरणास्त्रोतातून तसेच भारतीय धर्म, तत्त्वज्ञान तथा संस्कृती संकायच्या अधिष्ठात्री प्रो. कलापिनी अगस्ती महोदया यांच्या मार्गदर्शनाखाली ही स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. योग विज्ञान व समग्रस्वास्थ्य विभागाचे विभाग प्रमुख डॉ. सचिन द्विवेदी यांच्या अध्यक्षतेखाली ही स्पर्धा पार पडली.

या स्पर्धेमध्ये महाराष्ट्रातून एकूण २७ विद्यार्थ्यांचा सहभाग होता त्यातून १२ विद्यार्थ्यांची ऑल इंडिया युनिव्हर्सिटी कॉम्पिटिशनकरिता निवड झाली.

या स्पर्धेचे समन्वयक म्हणून प्रा. अतुल गालेराव व सह समन्वयक म्हणून प्रा. दिवाकर शर्मा व प्रा. सुजाता द्रव्यकार यांनी काम पाहिले. कार्यक्रमाचे अध्यक्ष योगविज्ञान व समग्र स्वास्थ्य विभागाचे विभाग प्रमुख प्रा. डॉ. सचिन द्विवेदी सर तसेच प्रा. सुजाता द्रव्यकार यांनी विद्यार्थ्यांना शुभेच्छा देऊन पुढील यशाकरिता मार्गदर्शन केले.

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष महोदय डॉ. सचिन द्विवेदी तसेच शारीरिक शिक्षण विभागाचे प्राध्यापक संतोष कोल्हे तसेच उपस्थित पंचमंडळी यांच्या हस्ते गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थ्यांना सर्टिफिकेट देण्यात आले. प्रा. दिवाकर शर्मा यांनी या कार्यक्रमाचे संचालन केले. या स्पर्धेच्या आयोजनासाठी माननीय कुलगुरू अतुल वैद्य, कुलसचिव डॉ. देवानंद शुक्ल यांचे मार्गदर्शन प्राप्त झाले तसेच सर्व प्राध्यापक वर्ग, अधिकारी वर्ग, कर्मचारी वर्ग यांनी सहकार्य केले. प्रा. सुजाता द्रव्यकार यांचे आभार प्रदर्शन व शांती पाठाने कार्यक्रमाची सांगता झाली. ■

ePaper
नवराष्ट्र Metro | 12 October 2025 | Page 2

१२ विद्यार्थ्यांची बंगळुरु चेन्नई स्पर्धेसाठी निवड

संस्कृत विद्यापीठात योगासन स्पर्धा निवड फेरी

▶ रामटेक, तालुका प्रतिनिधी.

निवड झालेले विद्यार्थी

बेंगलोर व चेन्नई येथे होणाऱ्या अखिल भारतीय विद्यापीठ स्पर्धेत निवड झालेल्या १२ विद्यार्थ्यांची सुप्रा वैद्यरी, सचिव संगर, ओमप्रकाश वानखे, राज वानखेडे, टोपेश महुले, गौरव शेळके, शिवानी मरकाड, साक्षी धान रंजल वंशिका, निखिला लाड, राधिका महले, प्रिय आर्या यांचा समावेश आहे.

अतुल गालेराव व सह समन्वयक म्हणून प्रा. दिवाकर शर्मा व प्रा. सुजाता द्रव्यकार यांनी काम पाहिले. कार्यक्रमाध्यक्ष डॉ सचिन द्विवेदी, प्रा. सुजाता द्रव्यकार यांनी विद्यार्थ्यांना पुढील स्पर्धेतील यशाकरीता मार्गदर्शन केले. शारीरिक शिक्षण विभागाचे प्रा. संतोष कोल्हे तसेच उपस्थित पंचमंडळींच्या हस्ते गुणवत्ता प्राप्त विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र देण्यात आले प्रा. दिवाकर शर्मा यांनी या संचालन केले

सकाळ

संस्कृत विद्यापीठाच्या सात संशोधन प्रकल्पांना मंजुरी

■ सकाळ वृत्तसेवा

नागपूर, ता. १६ : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठाला केंद्र सरकाराच्या शिक्षण मंत्रालयाच्या योजनेअंतर्गत केंद्रीय संस्कृत विद्यापीठाद्वारे ७ बृहद् संशोधन प्रकल्पांना मंजुरी मिळाली आहे.

केंद्र सरकार संस्कृत भाषेच्या अध्ययन-संशोधन आणि प्रशिक्षणासाठी अष्टादशी अंतर्गत विविध योजना राबवित आहे. या योनांसाठी अतिशय कडक निकपही आहेत. प्रकल्पांचे प्रभावी सादरीकरण, गुणवत्ता आणि संशोधनाच्या आधारे प्रकल्प मंजूर केले जातात. या निकषांनुसार विद्यापीठातील डॉ. श्रीवरदा माळगे, डॉ. रेणुका बोकारे, डॉ. कविता होले , डॉ. पल्लवी कावळे, डॉ. हरेकृष्ण आग्रस्ती, डॉ. जयवंत चौधरी, डॉ. रेणुका करंदीकर, डॉ. नीता शर्मा, डॉ. निशांत मिश्रा, डॉ. सचिन द्विवेदी, डॉ. पराग जोशी, डॉ. पल्लवी कावळे यांच्या प्रकल्पांना मंजुरी मिळाली आहे.

या सर्वांना एकूण ४५ लाख ६८ हजार रूपयांचे प्रकल्प मंजूर झाले आहेत.

Nagpur, Nagpur-Today
17/10/2025 Page No. 2

"संस्कृत विद्यार्थ्यांसाठी संवादात्मक इंग्रजी" २१ दिवसांच्या व्यावसायिक प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे उद्घाटन संपन्न

TheHitavada
Nagpur City Line | 2025-11-28 | Page-3
ehitavada.com

नवराष्ट्र निर्माण न्यूज

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विद्यापीठ, रामटेक येथील शास्त्रविद्या गुरुकुलम् ने , केंद्रीय संस्कृत विद्यापीठ, नवी दिल्ली यांच्या आर्थिक सहकार्याने, वर्गीकर हॉल येथे "संस्कृत विद्यार्थ्यांसाठी संवादात्मक इंग्रजी" या विषयावर २१ दिवसांच्या व्यावसायिक प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे उद्घाटन केले. कार्यक्रमाची सुरुवात दीपज्वलन आणि सरस्वती वंदनाने झाली. कार्यक्रमाच्या समन्वयक डॉ. श्वेता शर्मा यांनी प्रास्ताविक केले, संस्कृत आणि इंग्रजी दोनी भाषेतील संवादाचे महत्त्व अधोरेखित केले. हे परिपक्वत भाषण आणि सांस्कृतिक संवादाचा एक शिस्तबद्ध सराव गामध्ये विद्यार्थ्यांना मिळेल. शास्त्रविद्या गुरुकुलम् च्या संचालक प्रो. कलापिनी अगस्ती यांनी आपल्या भाषणात संस्कृत विद्यार्थ्यांसाठी अशा उपक्रमांचे महत्त्व अधोरेखित केले. संस्कृत कालातीत ज्ञानाचे जतन करते. तर डॉजी हे ज्ञान आंतरराष्ट्रीय समुदायासमोर सादर करण्यासाठी एक पूल प्रदान करते असे त्यांनी नमूद केले. विद्यार्थ्यांना जागतिक व्यासपीठावर शास्त्रीय ज्ञान व्यक्त करण्यासाठी तयार करण्याच्या कार्यक्रमाच्या उद्दिष्टाचे त्यांनी कौतुक केले.या सत्राचे मुख्य आकर्षण म्हणजे प्रमुख पाहुणे, एक प्रतिष्ठित विद्वान प्रा. सावन धर्मपुरीकर यांचे मुख्य भाषण होते, संस्कृत आणि इंग्रजी समन्वय या विषयावर बोलताना त्यांनी दोन्ही भाषांचे पूरक स्वरूप स्पष्टपणे मांडले. संस्कृत ही अचूकता, तत्त्वज्ञान आणि आध्यात्मिक अंतर्दृष्टीची भाषा आहे, तर इंग्रजी ही समकालीन संवाद, विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाची भाषा आहे, त्यांनी विद्यार्थ्यांना इंग्रजीला प्रतिस्पर्धी भाषा म्हणून न पाहता, जागतिक स्तरावर संस्कृतचा खजिना प्रदर्शित करण्यासाठी एक शक्तिशाली माध्यम म्हणून पाहण्याचे आवाहन केले. प्रा. धर्मपुरीकर यांनी यावर भर दिला की जेव्हा संस्कृतचा विद्यार्थी इंग्रजीमध्ये प्रभुत्व मिळवतो तेव्हा तो जगासमोर भारतीय ज्ञान प्रणालींच्या राजदूत बनते.अध्यक्षीय भाषण संस्कृत तथा संस्कृतेतर संकायच्या अधिष्ठात्र प्रो कविता होले यांनी केले, त्यांनी प्रशिक्षणातील सहकार्यात्मक भावनेचे कौतुक केले. त्यांनी सांगितले की संस्कृत आणि इंग्रजीला विरोध म्हणून पाहू नये, तर समन्वयाने पाहिले पाहिजे - जिथे संस्कृत समग्री प्रदान करते आणि इंग्रजी पोहोच प्रदान करते. प्रा. होले यांनी विद्यार्थ्यांना ही संधी गंभीरपणे आणि नम्रतेने घेण्यास प्रेत्साहित केले, कारण ती त्यांना भविष्यातील शैक्षणिक आणि व्यावसायिक कार्यासाठी सक्षम करते.प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे सह-संयोजक डॉ. आशिष जे यांनी कार्यक्रमाचे संचालन केले. डॉ. राघवेंद्र भट यांनी मंडलेल्या ऑपचारिक आभारप्रदर्शनाने सत्राचा समारोप झाला, त्यांनी विद्यापीठाच्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेत या अद्वितीय कार्यक्रमाचे महत्त्व पुन्हा अधोरेखित करताना सर्व मान्यवर, सहभागी आणि उपक्रमाच्या समर्थकांचे आभार मानले.

BRIEFS

KKSU, NEERI inaugrate CFSTT plant

KAVIKULGURU Kalidas Sanskrit University (KKSU) in collaboration with National Environmental Engineering Research Institute (NEERI) established a Compact Faecal Sludge Separation and Treatment (CFSST) plant and inaugurated the project, recently. The ceremony began with the inauguration of the CFSST unit. Vice-Chancellor Atul Vaidya said, the country faces major challenges linked to wastewater and faecal sludge management along with water wastage. The concept was first tested at NEERI, where it succeeded, he added. Former Vice-Chancellor Hareram Tripathi encouraged the university to develop the project. He announced that a similar project will be set up at the Waranga campus. Senior Principal Scientist Ritesh Vijay explained the background and development of the project. NEERI Director Venkat Mohan acknowledged the role of Atul Vaidya in conceptualising and implementing the initiative. The treated wastewater from the Ramtek campus will be used for landscaping and gardening, floriculture, fodder development, waterbody cleaning, and other essential purposes. Solid waste processed through the system will be used to produce organic manure to enrich soil fertility and support garden development. Deputy Engineer Santosh Wadikar oversaw the technical execution of the project. All Deans, statutory officers, department heads, administrative officers, and staff members attended the foundation ceremony.

लोकमत समाचार

भारती विवि विजेता, रामटेक विवि उपविजेता

लातूर में गुरुवार को लड़कियों की कबड्डी स्पर्धा के प्रथम, द्वितीय, तृतीय और चौथा स्थान प्राप्त टीमों को ट्रॉफी व पदक देकर सम्मानित किया गया.

लातूर : नांदेड़ के स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाड़ा विश्वविद्यालय व लातूर के राजर्षि शाहू कॉलेज की ओर से 27 से 30 अक्तूबर के बीच आयोजित पश्चिम विभागीय अंतर विश्वविद्यालय लड़कियों की कबड्डी स्पर्धा में पुणे के भारती विश्वविद्यालय की टीम विजेता रही. वहीं रामटेक के कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय ने द्वितीय और नागपुर के राष्ट्रसंत तुकड़ाजी महाराज विश्वविद्यालय की टीम ने तृतीय स्थान प्राप्त किया. राजस्थान के कोटा विश्वविद्यालय की टीम चौथे स्थान पर रही. स्पर्धा में राजस्थान, मध्य प्रदेश, गुजरात, गोवा, महाराष्ट्र आदि के विश्वविद्यालयों की कुल साठ टीमों ने भाग लिया था. इस स्पर्धा में प्रथम, द्वितीय, तृतीय व चौथा स्थान प्राप्त चार टीमों ने अखिल भारतीय अंतर विश्वविद्यालय कबड्डी स्पर्धा के लिए पात्रता पाई. पुरस्कार वितरण समारोह में स्वामी रामानंद तीर्थ विश्वविद्यालय के उपकुलपति डॉ अशोक महाजन, शिव छत्रपति शिक्षा संस्था के अध्यक्ष डॉ गोपालराव पाटील, उपाध्यक्ष डॉ पीआर देशमुख, सहसचिव गोपाल शिंदे, प्राचार्य डॉ महादेव गव्हाणे, उपप्राचार्य प्रा सदाशिव शिंदे, परीक्षा नियंत्रक डॉ ओम प्रकाश शहापुरकर, एसआरटी विवि नांदेड के क्रीड़ा संचालक डॉ भास्कर माने, कॉलेज के क्रीड़ा विभाग प्रमुख डॉ अनिरुद्ध बिराजदार, डॉ रत्नरानी कोली की उपस्थिति में क्रमशः विजेता टीमों को ट्रॉफी व पदक देकर सम्मानित किया गया. समारोह में डॉ महाजन, डॉ देशमुख, पंच प्रतिनिधि सुबराव कांबले, विजेता टीम के कोच रमेश ठमढेरे, खिलाड़ी प्रतिनिधि के रूप में नागपुर के राष्ट्रसंत तुकड़ोजी महाराज विवि की श्वेता रत्नपारखी ने मत व्यक्त किया. स्पर्धा में प्रा नवनाथ लोखंडे, पंच प्रमुख प्रा माधव शेजुल, शंकर बुद्धे, लक्ष्मण बेल्लाले समेत महाराष्ट्र कबड्डी एसोसिएशन के पंचों ने परिश्रम किया.

Apna Samachar
Page No. 3 Oct 31, 2025
Powered by: erelego.com

ePaper
नवभारत Nagpur Metro | 18 November 2025 | Page 2

खेल : रामटेक में आंतर महाविद्यालय खेल स्पर्धा व्यक्तित्व विकास के लिए खेल भावना का विकास आवश्यक

NAGPUR POST

The work of Jananayak Birsa Munda is inspiring for all - Dr. Roshan Alone

Ramtek 15 November (NAGPUR POST/TC): On the occasion of Tribal Pride Day on Saturday, tributes were paid to the leader of the tribal community, the struggle hero of the land, Birsa Munda, at the Ramtek and AbhinabhartiWaranga campuses of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University. At Ramtek, floral tributes were paid to the statue of Jannayak Birsa Munda in the presence of Dr. Roshan Alone, Registrar of Kavikulguru Kalidas Sanskrit University, and Librarian Deepak Kapade.

On the occasion, Hanumant Sidam, a Karmayogi from the Registrar's Office, narrated the inspiring work of Birsa Munda in his powerful voice. Registrar Dr. Roshan Alone said that the memory of Birsa Munda's struggle for freedom by bringing the tribal people living in the forests into the mainstream is very inspiring and that we should also strive for the upliftment of our grassroots community. Abhinav Bharati, Director Prof. Krishnakumar Pandey paid floral tributes to the statue of Birsa Munda at Waranga area.

On the occasion, all the members of both the areas paid floral tributes to Birsa Munda.

The programme in Ramtek area was organised by the Public Relations Office. Under the leadership of Dr. Sachin Davre, Program Officer under the National Service Scheme of the University, the students paid homage to Jannayak Birsa Munda.

On the occasion, the students took oath on the occasion of Tribal Pride Day.

16 Nov 2025 - Page 6 | epaper.dainikmahasagar.in
Powered by | softisky.com

Media Highlights

तरुण भारत
Nagpur Pages | 2025-12-14 | Page-5
epaper.tarunbharat.net

कविकुलगुरू कालिदास विद्यापीठाला पहिले पेटंट

डॉ. दीपक कापडे यांचे अभिनव संशोधन

◆ नागपूर, १३ डिसेंबर

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाने संशोधन परंपरेत एक ऐतिहासिक टप्पा गाठत पहिले पेटंट मिळविले आहे. विश्वविद्यालयाच्या डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्रोत केंद्राचे संचालक डॉ. दीपक कापडे यांना भारत सरकारच्या बौद्धिक संपदा विभागातर्फे 'समन्वित ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रणालीवर आधारित निवडक माहिती प्रसारण' या संशोधनासाठी पेटंट प्रदान करण्यात आले. माजी कुलगुरू प्रा. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या प्रेरणेतून २०२१ मध्ये दाखल केलेला पेटंट अर्ज सर्व तपासण्या उत्तीर्ण होत मान्य करण्यात आला. या नवोन्मेषी प्रणालीद्वारे अभ्यासक आणि संशोधकांना, त्यांच्या विशिष्ट संशोधन विषयाशी संबंधित जगभरातील निवडक आणि आवश्यक माहिती एका क्लिकवर उपलब्ध होणार आहे. ही अत्याधुनिक माहिती प्रसारण प्रणाली लवकरच विद्वत समुदायासाठी खुली करण्यात येणार असल्याचे डॉ. कापडे यांनी सांगितले.

विश्वविद्यालयात रुजू झाल्यापासून डॉ. कापडे यांनी संपूर्ण ग्रंथालय व्यवस्थेचा कायापालट केला. अंकीकरण, डिजिटायझेशन आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने अत्याधुनिक सुविधा निर्माण केल्या. पुस्तकांची देवाणघेवाण, जर्नल्स, संदर्भ साहित्य, सर्व सेवा आता ऑनलाईन उपलब्ध असून, हे ग्रंथालय विदर्भातील सर्वाधिक आधुनिक ग्रंथालय म्हणून ओळखले जाते. देशभरातील संशोधक येथे अभ्यासासाठी येतात. कुलगुरू डॉ. अतुल वैद्य यांनी या उपलब्धीचे कौतुक करीत संस्कृत विद्यापीठांच्या संशोधनात नवा अध्याय सुरू करणारा हा अभिमानाचा क्षण आहे, असे गौरवोद्गार त्यांनी काढले.

(तभा वृत्तसेवा)

ePaper
नवराष्ट्र
Metro | 13 December 2025 | Page 5

संस्कृत विद्यापीठाला पहिले पेटंट

डॉ. दीपक कापडे यांचे नाविन्यपूर्ण संशोधन यशस्वी

▶ रामटेक, तालुका प्रतिनिधी. कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक, या अग्रगण्य संस्कृत विद्यापीठाच्या डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्रोत केंद्राचे संचालक डॉ. दीपक कापडे यांच्या नाविन्यपूर्ण संशोधनाला भारत सरकारच्या बौद्धिक संपदा विभागातर्फे नुकतेच पेटंट प्राप्त झाले आहे. हे विद्यापीठाच्या इतिहासातील पहिले पेटंट आहे. 'समन्वित ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रणालीवर आधारित निवडक माहिती प्रसारण' या विषयावर डॉ.कापडे यांनी २०२१ मध्ये पूर्व कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या मार्गदर्शनाने पेटंटसाठी अर्ज केला होता. सर्व प्रकारच्या परीक्षणातून हे संशोधन उत्तीर्ण झाले आणि आता त्याला पेटंट मिळाले आहे. ही प्रणाली संशोधक आणि अभ्यासकांना त्यांच्या विशिष्ट संशोधन विषयाशी संबंधित जगभरातील माहितीच्या साठ्यातून आवश्यक आणि निवडक माहिती पुरवण्यासाठी विकसित करण्यात आली आहे.ही प्रणाली लवकरच संशोधक आणि अभ्यासकांच्या सेवेत रुजू होईल, असे डॉ. कापडे यांनी

ग्रंथालय क्षेत्रात मोठे योगदान

डॉ.कापडे यांनी विद्यापीठात रुजू झाल्यापासून ग्रंथालया कार्यप्रणालीत मोठे बदल केले आहेत. त्यांनी संपूर्ण ग्रंथा प्रणालीचे अंकीकरण केले आहे. ग्रंथालयाचे सर्व कामका पुस्तके, जर्नल्स, संदर्भ आणि पुस्तकांची देवाण-घेवाण ए क्लिकवर ऑनलाइन उपलब्ध आहे. आधुनि तंत्रज्ञान,संगणकीकरण आणि डिजिटायझेशनचा व केल्यामुळे विश्वविद्यालयाचे ग्रंथालय विदर्भातील अ अद्यावत ग्रंथालय बनले आहे. भारतभरातील संशोधक

संस्कृत विद्यापीठाला पहिले पेटंट

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक, या

अग्रगण्य संस्कृत विद्यापीठाच्या डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञान स्रोत केंद्राचे संचालक डॉ. दीपक कापडे यांच्या नाविन्यपूर्ण संशोधनाला भारत सरकारच्या बौद्धिक संपदा विभागातर्फे नुकतेच पेटंट प्राप्त झाले आहे. हे विद्यापीठाच्या इतिहासातील पहिले पेटंट आहे. 'समन्वित ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रणालीवर आधारित निवडक ग्रंथालय क्षेत्रात मोठे योगदान माहिती प्रसारण' या विषयावर डॉ. कापडे यांनी २०२१ मध्ये पूर्व कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या मार्गदर्शनाने पेटंटसाठी अर्ज केला होता. सर्व प्रकारच्या परीक्षणातून हे संशोधन उत्तीर्ण झाले आणि आता त्याला पेटंट मिळाले आहे हे विशेष. ■

Dr. Deepak Kapde's research receives a patent

KKSU to develop a selective dissemination of information system for libraries

Ramtek 12 December: KKSU, Ramtek, is one of the leading Sanskrit universities in India. The university consistently promotes education, research, preservation of traditional Shastra heritage, and the adoption of modern research methodologies. Adding glory to this rich tradition, the university has achieved an important milestone.Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University has received its First Patent.Dr. Deepak Kapde, Director of the Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Centre of the university, has been granted a patent by the Intellectual Property Department of the Government of India. He received the patent for his research entitled 'Selective Dissemination of Information Based Integrated Library Management System.'Encouraged and inspired by former Vice-Chancellor Prof. Shrinivasa Varakhedi, he applied for the patent in 2021. After successfully passing all levels of scrutiny and examination, the patent was finally granted.Dr. Kapde stated that this system will provide researchers and scholars with the necessary information from global reservoirs relevant to their specific research topics. Expressing satisfaction over the success of his long-term research efforts, he said that this system will soon be made available for the benefit of researchers and students.Since Dr. Kapde joined the university, not only has the appearance of the library transformed, but the entire library system has been digitized. All library operations are now conducted online. Any book, journal, reference, or inter-library loan is available at just one click. Using modern technology, computerization, and digitization, he has provided excellent facilities for students, researchers, and scholars. The university library is one of the most advanced libraries in the Vidarbha region, attracting researchers from across India for study and reference.Vice-Chancellor Dr. Atul Vaidya congratulated Dr. Deepak Kapde and stated that this achievement is a significant step in expanding innovation and research activities in Sanskrit universities. The National Education Policy, which promotes India's knowledge traditions, emphasizes the need for such innovative interdisciplinary research. He urged all professors, researchers, and students to create new research outputs with dedication and submit them for patents.Registrar Dr. Roshan Alone and all members of the university also congratulated Dr. Kapade.

डॉ. दीपक कापड़े के शोध को पेटेंट प्राप्त

विश्वविद्यालय तैयार करेगा ग्रंथालयों के लिए चयनात्मक सूचना प्रसारण प्रणाली

रामटेक (वरि. रेपोर्टर बोकारे)

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक, देश के प्रमुख संस्कृत विश्वविद्यालयों में से एक है। इस विश्वविद्यालय में निरंतर शिक्षा, शोध, शास्त्रपरंपरा का संरक्षण और आधुनिक युग की अनुसंधान पद्धतियों को अपनाया जाता है। इसी समृद्ध परंपरा को गौरवान्वित करने वाली एक महत्वपूर्ण उपलब्धि विश्वविद्यालय को प्राप्त हुई है।

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय को पहला पेटेंट प्राप्त हुआ है।

विश्वविद्यालय के डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्रोत केंद्र के संचालक डॉ. दीपक कापड़े को भारत सरकार के बौद्धिक संपदा विभाग की ओर से पेटेंट प्रदान किया गया है। "समन्वित ग्रंथालय प्रबंधन प्रणाली पर आधारित चयनात्मक सूचना प्रसारण" इस शोध के लिए उन्हें यह पेटेंट प्राप्त हुआ है।

पूर्व कुलगुरु प्रो. श्रीनिवास वरखेडी के प्रोत्साहन और प्रेरणा से वर्ष 2021 में उन्होंने पेटेंट के लिए आवेदन किया था। सभी प्रकार की जाँच और परीक्षणों को सफलतापूर्वक पार करने हुए अंतत: उन्हें पेटेंट प्रदान किया गया।

डॉ. कापड़े ने बताया कि इस प्रणाली के माध्यम से शोधार्थियों और अध्यापकवर्गों को उनके विशिष्ट शोध विषय से संबंधित विश्वभर की उपलब्ध जानकारी के भंडार

से आवश्यक जानकारी उपलब्ध कराई जाएगी। लंबे समय से किए जा रहे इस शोध को सफलता मिलने पर उन्होंने प्रसन्नता व्यक्त करते हुए कहा कि यह प्रणाली शीघ्र ही शोधार्थियों और विद्यार्थियों की सेवा में उपलब्ध होगी।

डॉ. कापड़े के विश्वविद्यालय में आगमन के बाद न केवल विश्वविद्यालय के ग्रंथालय का रूप बदल गया, बल्कि संपूर्ण ग्रंथालय प्रणाली का डिजिटलीकरण भी किया गया। आज ग्रंथालय का सारा काम ऑनलाइन माध्यम से होता है। कोई भी पुस्तक, जर्नल, संदर्भ या पुस्तक विनिमय—सब कुछ सिर्फ एक क्लिक पर उपलब्ध है। आधुनिक तकनीक, संगणकीकरण और डिजिटाइजेशन का उपयोग कर उन्होंने विद्यार्थियों, शोधार्थियों और अध्यापकवर्गों के लिए सभी सुविधाएँ उपलब्ध कराई हैं। विश्वविद्यालय का ग्रंथालय विदर्भ क्षेत्र का अत्याधुनिक ग्रंथालय है, और इसे देखने तथा अध्ययन के लिए देशभर से शोधार्थी यहाँ आते हैं।

विश्वविद्यालय के कुलगुरु डॉ. अतुल वैद्य ने डॉ. दीपक कापड़े की बधाई देते हुए कहा कि यह उपलब्धि संस्कृत विश्वविद्यालयों में अनुसंधान और नवाचार को बढ़ावा देने वाली मील का पत्थर है। भारतीय ज्ञान परंपरा को प्रोत्साहित करने वाली राष्ट्रीय शिक्षा नीति में ऐसे आंतरशाखीय शोध की आत्यंत आवश्यकता है। उन्होंने सभी प्राध्यापकों, शोधार्थियों और विद्यार्थियों से आह्वान किया कि प्रतिभा और ज्ञान के समन्वय से नए शोध कार्य करें तथा उन्हें पेटेंट के लिए प्रस्तुत करें।

विश्वविद्यालय के कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने तथा सभी सदस्यों ने भी डॉ. कापड़े को बधाई दी है।

लोकमत

डॉ. दीपक कापडे यांच्या संशोधनाला पेटंट

रामटेक : कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयाच्या डॉ. श्रीकांत जिचकार ज्ञानस्रोत केंद्राचे संचालक डॉ दीपक कापडे यांना भारत सरकारच्या बौद्धिक संपदा विभागातर्फे पेटंट प्राप्त झाले आहे. 'समन्वित ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रणालीवर आधारित निवडक माहिती प्रसारण' या संशोधनासाठी त्यांना पेटंट प्राप्त झाले. २०२१मध्ये माजी कुलगुरू प्रो. श्रीनिवास वरखेडी यांच्या प्रोत्साहनाने त्यांनी पेटंटकरिता अर्ज केला. सर्व प्रकारच्या परीक्षणानंतर त्यांना पेटंट प्राप्त झाले आहे. डॉ. कापडे यांनी संशोधक तसेच अभ्यासकांसाठी त्यांच्या विशिष्ट संशोधन विषयावर जगभरात असलेल्या माहितीच्या साठ्यातून संशोधनाला आवश्यक ती माहिती पुरविण्याची प्रणाली विकसित केली जाणार असल्याचे सांगितले. विश्वविद्यालयाचे कुलसचिव डॉ. रोशन अलोने आणि सदस्यांनी डॉ. कापडे यांचे स्वागत केले.

Hello Nagpur Gramin
Page No. 2 Dec 13, 2025
Powered by: erelego.com

लोकांचे दैनिक
लोकशाही वार्ता

नागपूर, रविवार, १४ डिसेंबर २०२५

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालयातील डॉ. दीपक कापडे यांच्या संशोधनाला पेटंट प्राप्त

शहर वार्ताहर/रामटेक

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक हे भारतातील संस्कृत विश्वविद्यालयांमध्ये अग्रगण्य विश्वविद्यालय आहे. या विश्वविद्यालयात कायमच शिक्षण, संशोधन, शास्त्रपरंपरेचे संवर्धन आणि आधुनिक युगातील ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रणालीवर आधारित निवडक माहिती प्रसारण' या संशोधनासाठी त्यांना पेटंट प्राप्त झाले आहे. 'समन्वित ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रणालीवर आधारित निवडक माहिती प्रसारण' या संशोधनासाठी त्यांना पेटंट प्राप्त झाले आहे.

सरकारच्या बौद्धिक संपदा विभागातर्फे पेटंट प्राप्त झाले आहे. 'समन्वित ग्रंथालय व्यवस्थापन प्रणालीवर आधारित निवडक माहिती प्रसारण' या संशोधनासाठी त्यांना पेटंट प्राप्त झाले आहे.

संशोधन विषयावर जगभरात असलेल्या माहितीच्या साठ्यातून संशोधनाला आवश्यक ती माहिती पुरविण्याची प्रणाली विकसित केली जाणार असल्याचे सांगितले. डॉ. कापडे यांनी आधुनिक तंत्रज्ञान, संगणकीकरण, डिजिटायझेशन यांचा वापर करून त्यांनी ग्रंथालयात विद्यार्थ्यांना, संशोधकांना, अभ्यासकांना सर्व सोयी-सुविधा

हिमसंस्कृतवार्ताः 4 दिसम्बर 18, 2025 Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

महाराष्ट्रसर्वकारस्य कौशलविकासः, जीविका, उद्यमिता एवं नवीनताविभागाय कविकुलगुरु-कालिदाससंस्कृत-विश्वविद्यालयेन द्वौ पाठ्यक्रमौ निर्मितौ

हिमसंस्कृतवार्ताः - नागपुरम्। महाराष्ट्रराज्यकौशल-विकाससभायाः संस्कृतविश्वविद्यालयस्य च संयुक्तश्चयेण २१ दिवसीयस्य कर्मकाण्डप्रशिक्षणस्य आयोजनम्। महाराष्ट्रसर्वकारेण कविकुलगुरुकालिदास-संस्कृतविश्वविद्यालयाय प्रमोदमाहजनकौशल-उद्यम-विकास-अभियानम्, अस्याः योजनायाः च अन्तर्गते कार्यक्रमः आयोजितः भविष्यति। उपर्युक्तवर्गे आयोजनस्य अवधारणा माननीयः मंत्री कौशलविकासः, जीविका, उद्यमिता एवं नवीनताविभागः श्री मंगलप्रभातलोढा हस्तेन प्रदत्ता। उपर्युक्तस्य २१ दिवसीयस्य प्रशिक्षणवर्गस्य उद्घाटने माननीयमन्त्रिणा २०७७ तमे वर्षे आयोजितो विहस्पतिवारकुम्भमेलः- पर्वणि पुजार्थिभिः-पुरोहित-प्रशिक्षण-आधारित विशेषं लघुप्रमाणपत्रपाठक्रमं निर्मातुं निर्देशः दत्तः आसीत्। अधिकविद्यालयस्य कुलपतिः डॉ. अतुलवैद्यस अस्य निर्देशानुसारं विश्वविद्यालयेन द्वयोः पाठ्यक्रमयोः निर्माणं कृतम् अस्ति। सिंहस्थोत्सवे सनातनधर्मस्य प्रचारार्थं धार्मिक, पुरोहितसेवा, पूजाविधिः च क्षेत्रे जीविकायाः अवसराः तथाविधाने केन्द्रीकृतं स्तरं। अस्य मुख्योद्देश्यं सम्यक् प्रशिक्षणं दातुं भवति। महाराष्ट्रसर्वकारस्य कौशलविकासः, रोजगारः, उद्यमिता तथा नवीनता विभागस्य, महाराष्ट्रराज्यकौशलविकाससंस्थायाः, मुम्बईं तथा च कविकुलगुरुकालिदास-संस्कृतविश्वविद्यालयस्य पौरोहित्यविभागस्य संयुक्त तत्वावधानेन नाशिकसिंहस्थपर्व प्रभूतमितः श्रीस्वामी अवधूतानन्देश्वरीदासजीमहाराजस्य श्रीकैलासं मठः, नाशिकम् इत्यत्र २१ दिवसीयः संस्काटप्रशिक्षणवर्गः आयोजितः भविष्यति। उपर्युक्तवर्गे आयोजनस्य अवधारणा माननीयः मंत्री कौशलविकासः, जीविका, उद्यमिता एवं नवीनताविभागः श्री मंगलप्रभातलोढा हस्तेन प्रदत्ता। उपर्युक्तस्य २१ दिवसीयस्य प्रशिक्षणवर्गस्य उद्घाटने माननीयमन्त्रिणा २०७७ तमे वर्षे आयोजितो विहस्पतिवारकुम्भमेलः- पर्वणि पुजार्थिभिः-पुरोहित-प्रशिक्षण-आधारित विशेषं लघुप्रमाणपत्रपाठक्रमं निर्मातुं निर्देशः दत्तः आसीत्। अधिकविद्यालयस्य कुलपतिः डॉ. अतुलवैद्यस

अस्य पाठ्यक्रमस्य लाभाः

- सर्वकारीय मान्यताप्राप्तो प्रमाणपत्रम्।
- कुम्भमेलायां सेवायाः अवसरः।
- कौशलविकासः उद्यमशैलतायाश्च वः।
- नास्तिकमाहात्म्यं पौरोहित्यमधिकृत्य धर्मं, संस्कृतिं, सेवां च जीवनस्य उद्देश्यं मन्यमानानां कृते व्यक्तित्व-अवकाशान् प्रदातुं शक्नोति । पुरोहितत्वशिक्षणेन एतेषां युगे कृते जीविकायाः अवसराः प्राप्यन्ते।

महाकुम्भः केवलं श्रद्धायाः उत्सवः एव नास्ति, अपितु संसारस्य वैश्विकविस्तारस्य च शक्तिशालिनः माध्यमः अपि अभवत् । अतः उपर्युक्तः प्रशिक्षणं सनातनधर्मस्य वैश्विकप्रचारार्थं सदुपयोगं कुर्वतां कृते लाभप्रदं भविष्यति। भावनायाः आयोजना कार्यं कार्यं च लाभप्रदं भविष्यति।

ePaper
नवभारत
Nagpur Metro | 11 December 2025 | Page 5

चर्चासत्र | कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक में हुई संगोष्ठी

भारतीय संस्कृति विश्व को अपने में समाहित करने वाली

■ रामटेक, संवाददाता. कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय तथा अंतरराष्ट्रीय संस्कृतिक अध्ययन केंद्र के संयुक्त तत्वावधान में एक दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी रामटेक में हुई. विश्वविद्यालय के अंतरराष्ट्रीय व्यवहार केंद्र की ओर से इस विशेष राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन किया गया था. विषय था "संस्कृत और संस्कृति भविष्य के परिप्रेक्ष्य – परिवेश में परिवर्तन अंतरराष्ट्रीय सांस्कृतिक अध्ययन केंद्र के संस्थापक और पूर्वसचिव अमरज्योति केंद्र के राष्ट्रीय के प्रो. चामले पाठक मुख्य वक्ता थे, मंच पर दिल्ली विश्वविद्यालय के इतिहास विभाग के प्रो. अजयजीत लोहन, रा.सं.सं. नागपुर विश्वविद्यालय के इतिहास विभागप्रमुख डॉ. शाम कोटरी, रामटेक परिसर के संचालक प्रो. हरेकृष्ण अगली, संस्कृत एवं संस्कृतेतर संकाय की अधिष्ठाता प्रो. कविता होले, भारतीय धर्म, दर्शन एवं संस्कृति संकाय की अधिष्ठाता प्रो. प्रसन्न पोतदार, संस्कृत विभाग के विभागप्रमुख डॉ. राजेश पांडे, अंतरराष्ट्रीय व्यवहार केंद्र के संचालक प्रो. हरेकृष्ण अगली, संस्कृत एवं संस्कृतेतर संकाय की अधिष्ठाता प्रो. कविता होले, भारतीय धर्म, दर्शन एवं संस्कृति विभाग के विभागप्रमुख डॉ. राजेश पांडे, अंतरराष्ट्रीय व्यवहार केंद्र के संचालक प्रो. प्रसन्न पोतदार, संस्कृत विभाग के विभागप्रमुख डॉ. राजेश पांडे, अंतरराष्ट्रीय व्यवहार केंद्र के संचालक प्रो. हरेकृष्ण अगली, संस्कृत एवं संस्कृतेतर संकाय की अधिष्ठाता प्रो. कविता होले, भारतीय धर्म, दर्शन एवं संस्कृति

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Ramtek

NAAC A+

Heartiest Congratulations !

Seven Research Project approved by Central Sanskrit University, New Delhi, under the Ministry of Education, Government of India.

Proud to announce that esteemed faculties of Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University have been awarded **Seven Major research projects (Total Project Cost Rs. 45.68000/-)** under the Ashtadashi Scheme of the Central Sanskrit University, New Delhi — the nodal agency for Sanskrit study, research, and training under the Ministry of Education, Government of India.

Dr. Shrivarda Malge and Dr. Renuka Bokare
Animated Videos of Sanskrit Balsahitya
Grant: Rs. 10,00,000

Prof. Kavita Holey and Dr. Pallavi Kawale
Women Characters in Sanskrit Literature: A Feminist Perspective
Grant: Rs. 8,00,000

Prof. Harekrishna Agasti and Dr. Jaywant Chaudhary
Mahabhashya Text Reading Workshop
Grant: Rs. 8,00,000

Dr. Renuka Karandikar and Dr. Neeta Sharma
Creation of Study Material for M.A. Hindu Studies
Grant: Rs. 6,00,000

Prof. Madhusudan Penna and Shri. Avinash Chavhan
Interdisciplinary Research in Dharmashastra
Grant: Rs. 6,00,000

Dr. Nishant Mishra and Dr. Sachin Dwivedi
Translation of Vedabhashyabhumika Sangraha
Grant: Rs. 4,68,000

Prof. Parag Joshi and Dr. Pallavi Kawale
Sanskrit Heroes: Stories
Grant: Rs. 3,00,000

Advisory Committee
Dr. Atul Vaidya
Hon'ble Vice-Chancellor (I/c), KKSU, Ramtek
Prof. Latita Chandrate, K.K. Pandey, Prof. Kavita Holey, Prof. Kalapini Agasti, Prof. Harekrushna Agasti

Editor
Dr. Renuka Bokare
Public Relations Officer, KKSU, Ramtek

Published by
Dr. Roshan Alone
Hon'ble Registrar (I/c), KKSU, Ramtek

Designed by - **Himanshu Pantawane,** KKSU, Ramtek

Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University, Administrative Building, Mouda Road, Ramtek - 441106, Dist. Nagpur (Maharashtra)
Ph. : 07114-255549 | www.kksanskrituni.digitaluniversity.ac | www.kksu.org